

ΠΜΣ Πολυλειτουργική
Διαχείριση Δασικών
Οικοσυστημάτων & Βιο-
οικονομία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΞΥΛΟΥ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

**ΠΜΣ: «Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων και Βιο-
Οικονομία (ΠΟΛΥΒΙΟ)»**
**(MSc in Multifunctional Management of Natural Ecosystems and Bio-
economy)**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΕΡΙΟΔΟΙ: 2003, 2004, 2008 & 2010»**

Αγγελική Μότσιου

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Μιχαήλ Βραχνάκης

Καρδίτσα 2024

**«ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΕΡΙΟΔΟΙ: 2003, 2004, 2008 & 2010»**

**“ELEMENTS OF NATURAL ENVIRONMENT IN GREEK MODERN PROSE
LITERATURE – PERIODS: 2003, 2004, 2008 & 2010”**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

της

Αγγελικής Μότσιου

Υποβάλλεται στα Μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για την ολοκλήρωση των απαιτήσεων για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών «Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων & Βιοοικονομία (ΠΟΛΥΒΙΟ)» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Μέλη Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής

1. Μιχαήλ Βραχνάκης (επιβλέπων)
2. Ιωάννης Καζόγλου
3. Δημήτριος Σαμαράς

Καρδίτσα 2024

*Στην αδερφή μου, Νικολέττα
και στους γονείς μου, Σωτήριο & Μαρία*

Υπεύθυνη Δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Εργασίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων και Βιο-οικονομία» του Τμήματος Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Αγγελική Μότσιου

Περιεχόμενα	
Περίληψη	8
Abstract	10
1. Εισαγωγή – Σκοπός της διπλωματικής	11
1.1 Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας	11
1.1.1 Το φυσικό περιβάλλον στην αρχαία Ελλάδα	12
1.1.2 Το φυσικό περιβάλλον από τη Ρωμαϊκή εποχή έως την Τουρκοκρατία	15
1.1.3 Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας κατά τον 20ο αιώνα	16
1.2 Η νεότερη ελληνική λογοτεχνία (1821 έως σήμερα)	20
1.2.1 Ρομαντικά χρόνια (1821-1880)	21
1.2.2 Η περίοδος 1880-1930	23
1.2.3 Η ποίηση της Γενιάς του '30	26
1.2.4 Η μεταπολεμική λογοτεχνία	28
1.3 Σκοποί της διπλωματικής	30
2. Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία	32
3. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας	83
4. Υλικά και Μέθοδοι	85
5. Αποτελέσματα - Συζήτηση	90
5.1 Ανάλυση των έργων	90
5.1.1 Σμιθ	90
5.1.2 Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό	92
5.1.3 Ο τελευταίος Παλαιολόγος	95
5.1.4 Φιλοδοξίες κήπου	98
5.1.5 Οι ξένες λέξεις	101
5.1.6 Τεχνητές αναπνοές	103
5.1.7 Η Ανθρωπωδία, Μία ατελής χιλιετία	106
5.1.8 Η Γυναίκα που Μιλά	109
5.2 Διαχρονική ανάλυση των έργων	113
6. Συμπεράσματα	118
Βιβλιογραφία	119
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	122

Πρόλογος – Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια των σπουδών μου στο Π.Μ.Σ. «Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων και Βιο-οικονομία» του Τμήματος Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Σκοπός της διπλωματικής εργασίας ήταν η αναζήτηση και με επιστημονικό τρόπο ανάλυση και παρουσίαση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στη σύγχρονη Ελληνική λογοτεχνία. Ως αντικείμενα ανάλυσης χρησιμοποιήθηκαν τα λογοτεχνικά έργα στα οποία απονεμήθηκαν τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας, θεωρώντας τα αντιπροσωπευτικά του συνόλου της Ελληνικής Λογοτεχνίας. Πιστεύουμε ότι η διπλωματική αυτή θα είναι χρήσιμη στη σχετική έρευνα που αναζητά τις σχέσεις λογοτεχνίας και φυσικού περιβάλλοντος και η οποία εκπονείται από συναδέλφους δασοπόνους, δασολόγους, βιολόγους, κοινωνιολόγους, περιβαλλοντολόγους, φιλόλογους, λογοτέχνες και γενικά ειδικούς επί των σχετικών θεμάτων.

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής διατριβής, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλλαν στην εκπόνηση της.

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. **Μιχαήλ Βραχνάκη**, Καθηγητή και Διευθυντή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων και Βιο-οικονομία» του Τμήματος Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε εξ' αρχής, αναθέτοντας μου το συγκεκριμένο θέμα, την επιστημονική του καθοδήγηση, τις πολύτιμες υποδείξεις του, την επιμονή του, τη συμπαράσταση του, τη συνεχή του υποστήριξη και το αμείωτο ενδιαφέρον του από την αρχή μέχρι το τέλος της εργασίας αυτής.

Ευχαριστώ επίσης τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής κ. **Ιωάννη Καζόγλου** Αναπληρωτή Καθηγητή και κ. **Δημήτριο Σαμαρά** Επίκουρο Καθηγητή, του Τμήματος Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις που βελτίωσαν σημαντικά την ποιότητα της διπλωματικής μου εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην αδερφή μου φιλόλογο **Νικολέττα Μότσιου** για την πολύτιμη βοήθεια, τη στήριξη, τη συμπαράσταση και την κατανόηση της, καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της μεταπτυχιακής μου διατριβής αλλά και των μεταπτυχιακών μου σπουδών γενικότερα.

Περίληψη

Ο βαθμός συμβολής του φυσικού περιβάλλοντος στη λογοτεχνική αρτιότητα των κειμένων είναι πολύ δύσκολο να διερευνηθεί αλλά και να ποσοτικοποιηθεί. Η παρούσα έρευνα αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί η παρουσία του φυσικού περιβάλλοντος (κυρίως του βιοτικού) στα γραπτά πεζογραφήματα της σύγχρονης Ελληνικής Λογοτεχνίας. Ως εκπρόσωποι της Ελληνικής Λογοτεχνίας επιλέχθηκαν τα βραβευμένα (Κρατικά Βιβλία Λογοτεχνίας) πεζογραφήματα (μυθιστορήματα, διηγήματα) των ετών 2003, 2004, 2008 & 2010. Συνολικά εξετάστηκαν λεπτομερώς 8 λογοτεχνικοί τίτλοι (9 βιβλία). Στα βιβλία αυτά αναζητήθηκαν οι λέξεις που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον και ταξινομήθηκαν κατά βιβλίο σε φυτά, ζώα, προϊόντα, επαγγέλματα και αταξινόμητα (τοπία, κ.λπ.). Οι παρουσίες των στοιχείων αυτών επεξεργάστηκαν στατιστικά (περιγραφικά στατιστικά) και έγινε ανάλυση συμμετοβολής με την ενσωμάτωση και άλλων αντίστοιχων δεδομένων από παλαιότερες σχετικές πτυχιακές εργασίες που εκπονήθηκαν στο Τμήμα Δασοπονίας & ΔΦΠ του π. ΤΕΙ Θεσσαλίας και τις οποίες είχε επιβλέψει ο επιβλέπων της παρούσας διπλωματικής. Οι λέξεις της κατηγορίας Αταξινόμητα έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς στα κείμενα των οχτώ λογοτεχνικών βιβλίων που εξετάστηκαν. Στην κατηγορία Φυτά, οι λέξεις των υποκατηγοριών Μη Καλλιεργήσιμα Είδη και Συνθέσεις Φυτών έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ακολουθούμενα από την υποκατηγορία Μέρη Φυτών. Στην κατηγορία Ζώα, οι λέξεις των υποκατηγοριών Θηλασικά και Οικόσιτα έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ακολουθούμενα από την υποκατηγορία Πτηνά. Η διαχρονική μελέτη των στοιχείων έδειξε ότι οι αναφορές τους παρουσιάζουν τάση αύξησης κυρίως αυτών που έχουν σχέση με τα φυτά. Πάντως ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τη διαχρονική μεταβολή είναι δύσκολο να εξαχθούν καθώς η διαχρονική έρευνα έχει αναφορές σε δέκα (10) μόνο έτη (2000-2010). Απαιτείται περαιτέρω έρευνα ώστε να αναλυθούν περισσότερα αντίστοιχα λογοτεχνικά έργα.

Λέξεις κλειδιά: στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος, σύγχρονη ελληνική πεζογραφία, κρατικά βραβεία λογοτεχνίας

Abstract

The degree of contribution of the natural environment to the literary perfection of the texts is very difficult to investigate and also to quantify. The present research is a first step in this direction. The purpose of the present research was to investigate the presence of the natural environment (mainly the biotic) in the written prose of modern Greek Literature. The award-winning (State Books of Literature) prose works (novels, short stories) of the years 2003, 2004, 2008 & 2010 were selected as representatives of Greek Literature. A total of 8 literary titles (9 books) were thoroughly examined. These books were searched for words related to the natural environment and classified by book into plants, animals, products, occupations and unclassified (landscapes, etc.). The occurrences of these data were processed statistically (descriptive statistics) and a participation analysis was made with the integration of other corresponding data from previous related thesis that were prepared in the Department of Forestry & Forestry of the former TEI of Thessaly and which had been supervised by the supervisor of this diploma. The words of the *Unclassified* category have the highest frequency of reference in the texts of the eight literary of books examined. In the category *Plants*, the words of the subcategories *Non-Cultivable Species* and *Plant Compositions* have the highest frequency of occurrence followed by the subcategory *Plant Parts*. In the category *Animals*, the words of the subcategories *Mammals* and *Domestic animals* have the highest frequency of occurrence followed by the subcategory *Birds*. The long-term study of the data showed that their reports show an increasing trend, mainly those related to plants. However, safe conclusions regarding the temporal change are difficult to draw as the research has references to only ten (10) years (2000-2010). Further research is needed to analyze more relevant literary works.

Key words: elements of natural environment, modern Greek prose, state literary awards

1. Εισαγωγή – Σκοπός της διπλωματικής

1.1 Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας

Τα δάση στην Ελλάδα καλύπτουν περί τα 39 εκ. στρέμματα, που αντιστοιχούν περίπου στο 30% της έκτασης της χώρας. Η χώρα μπορεί να μην έχει μεγάλο ποσοστό δασοκάλυψης, σε σχέση με άλλες δασοσκεπείς χώρες (π.χ. της κεντρικής ή Βόρειας Ευρώπης), εμφανίζει όμως μεγάλη ποικιλία δασικών οικοσυστημάτων. Η μεγάλη αυτή ποικιλία οφείλεται στην πλούσια χλωρίδα, στην ποικιλία κλιματικών τύπων, από το μεσογειακό έως το ηπειρωτικό κλίμα, στην ορογραφική διαμόρφωση, καθώς η Ελλάδα είναι μια κατ' εξοχήν ορεινή χώρα, με 44 κορυφές πάνω από τα 2000 m, στη μεγάλη ποικιλία ανάγλυφου, γεωλογικών σχηματισμών και πετρωμάτων, στην ποικιλία εδαφικών τύπων, μικροκλιμάτων και μικροπεριβαλλόντων, στην ιστορική και πολιτιστική εξέλιξη και τέλος, στην οικονομική και κοινωνική δομή της χώρας. Το γεγονός αυτό έχει άμεσο αντίκτυπο στη βλάστηση και τη χλωρίδα της, και στη βιοποικιλότητα της γενικότερα.

Η Ελλάδα μαζί με την Ισπανία είναι μία από τις δυο χώρες με την πλουσιότερη χλωρίδα στην Ευρώπη, σε σχέση με το μέγεθος της. Παρόλο που η βλάστηση υποβλήθηκε για πολλές χιλιάδες χρόνια στην καθοριστική επίδραση του ανθρώπου, περισσότερα από 7.000 είδη φυτών κατάφεραν να επιζήσουν μέχρι σήμερα. Αν λάβουμε υπόψη τη σχέση ανάμεσα στον αριθμό των ειδών και την έκταση της χώρας θα διαπιστώσουμε πως η σχέση αυτή είναι επτά φορές μεγαλύτερη στην Ελλάδα απ' ό τι στα κράτη της ΒΔ Ευρώπης (όπως τη Γαλλία και τη Γερμανία). Ακόμα πιο εντυπωσιακός είναι ο αριθμός των Ελληνικών ενδημικών taxa, δηλ. taxa που συναντώνται μόνο στην Ελλάδα, αφού στη χώρα υπάρχουν γύρω στα 1.278 είδη φυτών, ενώ σε άλλες χώρες δεν υπάρχουν παρά μόνο ελάχιστα (Baumann 1999).

Ο πλούτος όμως αυτός δεν είναι γνωστός στην κοινή γνώμη και οι περισσότεροι θεωρούν ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα με ζεστό και ξηρό κλίμα, καθώς και βραχώδη νησιά και παραλίες, κάτι το οποίο βέβαια χρειάζεται αναθεώρηση

καθώς η ενδοχώρα και τα υψηλά όρη αποτελούν εξίσου σημαντικά αξιακά στοιχεία (Terkenli and Coccossis 2024). Επίσης, δεν είναι όλες οι περιοχές της χώρας πλούσιες σε φυτικά είδη. Κορυφές σε μεγάλα υψόμετρα, οι οποίες έμειναν σχετικά ανέπαφες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, χαρακτηρίζονται ως βοτανικοί παράδεισοι, αφού σ' αυτές συναντά κανείς φυτά μοναδικά στον κόσμο. Τέτοιες κορυφές βρίσκονται στα όρη Όλυμπος, Ταΰγετος, Άθως, στα όρη της Κρήτης, στη Ροδόπη, στον Γράμμο, στα βουνά της Ευρυτανίας και στην Πίνδο γενικότερα (Ντάφης κ.ά. 2002).

Πολλά από τα φυτικά taxa της χώρας έχουν εξαιρετικές φαρμακευτικές ιδιότητες, οι οποίες ήταν γνωστές από την αρχαιότητα. Δεν είναι όμως μόνο ο πλούτος της χλωρίδας που χαρακτηρίζει το φυσικό περιβάλλον. Ανάλογη περίπτωση είναι η κατάσταση στην πανίδα, όπου είδη τα οποία σε άλλες χώρες έχουν εξαφανισθεί εδώ και αιώνες, διατηρούνται σε ικανοποιητικούς πληθυσμούς. Αναφέρονται χαρακτηριστικά η καφέ αρκούδα, ο λύκος, ο αγριόκουρκος και τα διάφορα αρπακτικά, των οποίων η παρουσία εντυπωσιάζει στις διάφορες φυσικές περιοχές της χώρας.

Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος της Ελλάδας είναι οι γεωλογικοί σχηματισμοί, οι οποίοι υπάρχουν σχεδόν σε όλο το χερσαίο περιβάλλον. Αναφέρονται χαρακτηριστικά η κοιλάδα των Τεμπών, το φαράγγι του Βίκου, η κοιλάδα του Αώου, το φαράγγι του Ενιπέα, το φαράγγι της Σαμαριάς, και το εντυπωσιακό φαράγγι Πάντα Βρέχει στην περιοχή της Ευρυτανίας.

1.1.1 Το φυσικό περιβάλλον στην αρχαία Ελλάδα

Το φυσικό περιβάλλον της ελληνικής χερσονήσου προκάλεσε το ενδιαφέρον και το θαυμασμό του ανθρώπου από την αρχαιότητα. Αναφορές στο φυσικό περιβάλλον και ιδιαίτερα στα δάση απαντώνται στα έργα του Ομήρου, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Θεόφραστου, και άλλων φιλοσόφων και πνευματικών μορφών. Ο Όμηρος αναφέρεται σε μεγάλης χρονικής διάρκειας

δασικές πυρκαγιές και σε μεγάλους αριθμούς αιγών, οι οποίες έβοσκαν μέσα στα δάση, ενώ ο Αριστοτέλης αναφέρει εκτενή παραγωγικά δάση στη δυτική Κρήτη και στη Μακεδονία.

Το λιμάνι της αρχαίας Αμφίπολης στη Μακεδονία χρησιμοποιούνταν για την εξαγωγή ξύλου κατάλληλου για την κατασκευή πλοίων. Είδη άγριων ζώων, τα οποία σήμερα έχουν εξαφανισθεί, ζούσαν στα αρχαία δάση, όπως βίσωνες (βουβάλια), μακρόκεροι, ταύροι και λιοντάρια.

Πολλά από τα δάση της αρχαίας Ελλάδος έχουν συνδεθεί με τη θρησκεία και πολλά από αυτά θεωρούνταν ιερά. Για το λόγο αυτό, πολλά εξ αυτών προστατεύονταν αυστηρά και αφήνονταν στη φυσική τους εξέλιξη. Το γεγονός αυτό συνετέλεσε στο να αποκτήσουν εντυπωσιακή πολυόροφη δομή παρθένων δασών. Παραδείγματα τέτοιων δασών είναι:

- Το ιερό άλσος της αρχαίας Αθήνας
- Το ιερό άλσος του Άργους
- Το ιερό άλσος της Αρτέμιδος στη Σκυλούντα
- Το ιερό άλσος της Δέσποινας στην Αρκαδία
- Το ιερό άλσος της Δωδώνης
- Το ιερό άλσος του Ευμενίδη στον Κολωνό
- Το ιερό άλσος του Διός στην Ολυμπία, το οποίο ανακηρύχθηκε από τον Ηρακλή και ονομάστηκε «Άλτις»

Αυτά τα αρχαία άλση διατηρήθηκαν και διασώθηκαν με τον χρόνο, ακριβώς όπως και οι ναοί των αρχαίων θεών, οι οποίοι στη συνέχεια μετατράπηκαν σε χριστιανικούς ναούς. Παράλληλα πολλές θεότητες συνδέθηκαν με τις αξίες του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος. Η δραστήρια ορεσίβια θεά του κυνηγιού Άρτεμις θεωρήθηκε προστάτιδα των ζώων και βασίλισσα των βουνών και δασών. Η Ρέα ή Κυβέλη, η μεγάλη θεά ή Μητέρα των Θεών, σύζυγος του Κρόνου, ήταν η θεά της άγριας φύσης. Αυτή ήταν «υπεύθυνη», κυρίως στα βουνά της Κρήτης. Άλλες θεότητες σχετικές με το φυσικό περιβάλλον (βουνά και δάση) ήταν οι

Μούσες (θεότητες του βουνού και των νερών) και οι Νύμφες (θεότητες της βλάστησης), ενώ ο Πάνας ήταν θεός της πανίδας (συνδυάζοντας τον ανθρώπινο και ζωικό παράγοντα, ο Πάνας απεικονιζόταν έχοντας κάτω άκρα ζώου, «Θεός τραγοπόδαρος», ως προστάτης των κτηνοτρόφων, των κυνηγών, των αλιέων και των ποιμένων με μόνιμη διαμονή σε χώρους της φύσης (όρη, δάση, σπήλαια, κοιλάδες, ρεματιές κ.α.).

Εικόνα 1. Children of the Forest. Πίνακας της Emily Fiegenschuh
Πηγή: <https://www.willowisps.gr/> (©2015 Emily Fiegenschuh)

1.1.2 Το φυσικό περιβάλλον από τη Ρωμαϊκή εποχή έως την Τουρκοκρατία

Ο ελληνικός πληθυσμός μειώθηκε δραματικά κατά τη Ρωμαϊκή εποχή, με αντίστοιχες αλλαγές στη μορφομετρία των πόλεων. Η πόλη των Θηβών μετατράπηκε σε μικρό οικισμό και η πόλη του Πειραιά σε μικρό χωριό. Η Ήπειρος αναφέρεται από την Ομηρική Εποχή ως φτωχή σε δάση και πλούσια σε λιβάδια όπως σήμερα, ενώ η Μακεδονία ως πλούσια σε δάση. Γενικά, κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής εποχής, λόγω της μείωσης των πληθυσμών και της επακόλουθης μείωσης των αναγκών βόσκησης και καυσόξυλων, τα δάση αυξήθηκαν ακόμα και στη Νότια Ελλάδα και την Ήπειρο.

Η κατάσταση έμεινε σταθερή μέχρι τη βυζαντινή εποχή. Καταστροφές δασών από αλόγιστες υλοτομίες, δασικές πυρκαγιές και άλλες ανθρώπινες καθοριστικές δραστηριότητες παρατηρήθηκαν γύρω από τις πόλεις των Αθηνών, της Πάτρας, της Κορίνθου, των Θηβών, του Άργους, της Θεσσαλονίκης και κατά μήκος των παραλίων. Ωστόσο, τα δάση στο εσωτερικό της χώρας και ιδιαίτερα εκείνα των ψηλών ορέων παρέμειναν σχεδόν ανέπαφα και προσέφεραν στις τοπικές οικονομίες. Κατά τη διάρκεια της βυζαντινής εποχής (1332), η Πελοπόννησος και ειδικότερα το δυτικό τμήμα της, παρήγαγε ξύλο δρυός και πεύκης, κατάλληλο για ναυπήγηση και αυτό συνεχίστηκε μέχρι το 1890. Αυτή τη χρονική περίοδο τα δάση αυξήθηκαν, εκτός των εκτάσεων που καταστράφηκαν στη διάρκεια των πρώιμων πολιτισμών (Μινωικού, Κλασσικού, Μακεδονικού, κ.λπ.).

Τα δάση εκμεταλλεύονταν επίσης ως χώροι βόσκησης αιγοπροβάτων και είχαν ιδιαίτερη αξία ως χώροι κυνηγιού. Μεγάλο ενδιαφέρον δόθηκε από τους βυζαντινούς αυτοκράτορες στο κυνήγι. Κατά την περίοδο της Τουρκικής κατοχής πολλές γεωργικές εκτάσεις εγκαταλείφθηκαν εξαιτίας της επιβαλλόμενης φορολογίας στη γεωργική παραγωγή. Αυτό είχε ως επακόλουθο τη φυσική αναδάσωση των εκτάσεων αυτών και την αύξηση της δασοκάλυψης της χώρας κατά τη χρονική αυτή περίοδο.

Οι μετακινήσεις του ελληνικού πληθυσμού λάμβαναν χώρα σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές (500 -1000 μ.) και οι ανάγκες τους σε καυσόξυλα και τεχνικό ξύλο καλύπτονταν από τα γειτονικά δάση, τα αποκαλούμενα «Μπαλνταλίκια». Τα δάση, τα οποία υπερεκμεταλλεύτηκαν αυτή την περίοδο ήταν τα δρυοδάση και τα δάση οξιάς (Γερασιμίδης 2001).

1.1.3 Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας κατά τον 20ο αιώνα

Τα δασικά συμπλέγματα σε ορεινά υψόμετρα έμειναν ανέπαφα μέχρι τον 20^ο αιώνα και πολλά από αυτά λόγω της φυσικότητας, της σύνθεσης, του οικολογικού ενδιαφέροντος, της φυσικής ομορφιάς και άλλων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, κηρύχθηκαν ως προστατευόμενες περιοχές στη διάρκεια του περασμένου αιώνα.

Η αποφασιστικότερη κίνηση στα θέματα προστασίας των φυσικών αξιών της χώρας, πραγματοποιείται το 1937 με την έκδοση του Α.Ν. 856/1937. Ο Νόμος αυτός προέβλεπε την ίδρυση σε ολόκληρη τη χώρα (εκτός από τα νησιά) μέχρι πέντε *Εθνικών Δρυμών*, ως περιοχών με ειδικό καθεστώς προστασίας με σκοπό την «προστασία της χλωρίδας, βελτίωση και αύξηση της πανίδας, διατήρηση των γεωμορφολογικών σχηματισμών, προστασία των φυσικών καλλονών και οικοτόπων, ρύθμιση του κυνηγιού, ίδρυση καταφυγίων άγριας ζωής, εκτροφείων θηραμάτων και ελεγχόμενων κυνηγετικών περιοχών, ανάπτυξη του τουρισμού και διενέργεια επιστημονικών (ιδιαίτερα φυτογεωγραφικών) και δασικών ερευνών». Εφαρμόζεται δηλαδή στη χώρα ο θεσμός των «προστατευόμενων περιοχών» που αποτελεί από τότε το σπουδαιότερο μέτρο για την προστασία και διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς.

Ο πρώτος Εθνικός Δρυμός ιδρύθηκε το 1938 στον μυθικό Όλυμπο. Λίγο αργότερα, μέσα στον ίδιο χρόνο, θεσμοθετήθηκε ο Εθνικός Δρυμός Παρνασσού. Το 1969 ο Νόμος 856/1937 ενσωματώθηκε στον Δασικό Κώδικα (Ν.Δ. 86/1969 άρθρα 79, 80, 81) και όπως τροποποιήθηκε αργότερα με το Ν.Δ. 996/1971 (ΦΕΚ 192 Α) και ισχύει σήμερα, προβλέπει, εκτός των Εθνικών Δρυμών, τη δυνατότητα

θέσπισης δύο ακόμη κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών: τα *Αισθητικά Δάση* και τα *Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης*.

Ο Νόμος 1650/1986 έθεσε ως σκοπό τη θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και την καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος. Ο νόμος αυτός προβλέπει πέντε κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες είναι:

- Περιοχές Προστασίας της Φύσης
- Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
- Φυσικά Πάρκα (Εθνικοί Δρυμοί, Εθνικά Πάρκα, Περιφερειακά Πάρκα)
- Προστατευόμενα Τοπία και Στοιχεία Τοπίου ή Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί
- Περιοχές Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας, Καταφύγια Άγριας Ζωής)

Με τον Ν. 2637/1998 τα *Καταφύγια Θηραμάτων* μετονομάστηκαν σε *Καταφύγια Άγριας Ζωής* όπου ο στόχος δεν επικεντρώνεται μόνο στα θηράματα, αλλά σε όλα τα είδη άγριας πανίδας, αυτοφυούς χλωρίδας, αλλά και του οικοσυστήματος γενικά. Το ίδιο έτος συστάθηκε η Επιτροπή «Φύση 2000» με την ΚΥΑ 33318/3028/1998, (ΦΕΚ 1289 Β'/28-12-1998 – Άρθρο 5), με την οποία προσδιορίστηκε και το έργο της. Οι αρμοδιότητές της τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν ακολούθως με τους Ν. 2742/1999 (Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη), Ν. 3044/2003, Ν. 3937/2011, Ν. 4519/2018, Ν. 4685/2020 και την ΚΥΑ 37338/1807/Ε103/2010.

Σήμερα στη χώρα υπάρχουν 13 Εθνικοί Δρυμοί συνολικής έκτασης 670.120 Ha, 19 Αισθητικά Δάση συνολικής έκτασης 32.506 Ha, 69 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, 700 Καταφύγια Άγριας Ζωής, 12 Εθνικοί Υγρότοποι και 19 Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Η διαμόρφωση και λειτουργία του δικτύου Natura 2000 βασίζεται στις δύο Οδηγίες της Ε.Ε. για τη φύση:

- Την Οδηγία για τους Οικοτόπους (1992)
- Την Οδηγία για τα Πτηνά (1979)

Τόσο η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ), όσο και η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Άγρια Πουλιά (79/409, όπως αντικαταστάθηκε με την Οδηγία 2009/147) αποσκοπούν στην προστασία της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω της διατήρησης των φυσικών τύπων οικοτόπων και των ειδών φυτών και ζώων που αναφέρονται στα Παραρτήματα της. Σύμφωνα με αυτές, χαρακτηρίζονται προστατευόμενες περιοχές γνωστές ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης» (ΕΖΔ) για περίπου 1.500 σπάνια και απειλούμενα φυτά και ζώα και 230 τύπους οικοτόπων.

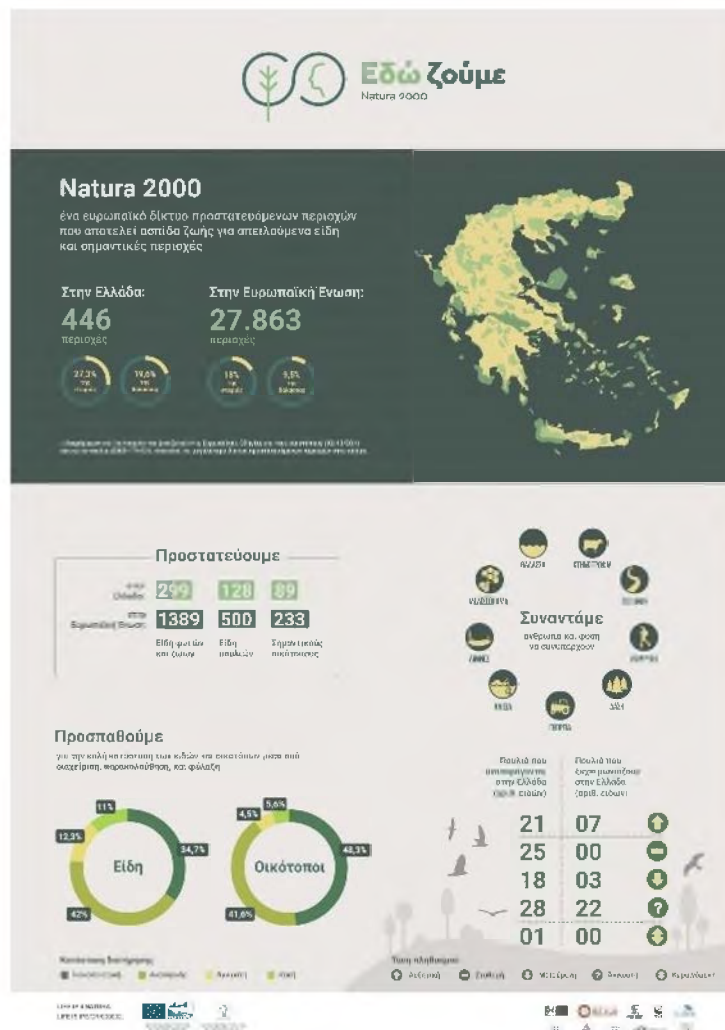
Οι προστατευόμενες περιοχές που χαρακτηρίζονται βάσει των δύο αυτών Οδηγιών συγκροτούν το δίκτυο Natura 2000. Στόχος του δικτύου είναι να προστατευθούν οι σημαντικότεροι τύποι οικοτόπων και τα απειλούμενα είδη στην ΕΕ. Στην Ελλάδα, το δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει συνολικά 446 περιοχές, οι οποίες καλύπτουν περίπου το 28% της χερσαίας και το 20% της θαλάσσιας έκτασης της χώρας (Εικόνα 2).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι:

- Η Ελλάδα είναι μια χώρα που το φυσικό περιβάλλον της είναι πολύτιμο τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο.
- Η οικολογική και οικονομική αξία του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας μας είναι ανεκτίμητη και δεν έχει ακόμα αναγνωριστεί στις πλήρεις διαστάσεις του.
- Για το λόγο αυτό θα πρέπει το περιβάλλον της χώρας μας να διαχειριστεί σωστά, έτσι ώστε να παραμείνει αναλλοίωτο στο μέλλον. Με τη σωστή διαχείριση και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής

κληρονομιάς είναι δυνατόν να εξοικονομηθούν οι πόροι που είναι απαραίτητοι για την διαβίωση των μελλοντικών γενιών.

- Το φυσικό περιβάλλον παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό αναλλοίωτο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Γι' αυτό θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με τη δέουσα προσοχή. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο πράξη, χρειάζονται καλά ενημερωμένοι πολίτες, καλά ενημερωμένα διοικητικά στελέχη και στελέχη ΟΤΑ και προπάντων καλά ενημερωμένοι πολιτικοί.

Εικόνα 2. Στοιχεία για το Δίκτυο Natura 200 στην Ελλάδα (Πηγή: Εδώ Ζούμε – Natura 2000 (LIFE-IP 4 NATURA)).

Τέλος, «σεβόμαστε και προφυλάσσουμε με κάθε τρόπο τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας μας καθώς αποτελούν το δίκτυο προστασίας για τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας και ίσως το τελευταίο καταφύγιο της» (LIFE EL-BIOS, <https://biodiversity-greece.gr/prostateyomenes-perioches-tis-elladas/>).

1.2 Η νεότερη ελληνική λογοτεχνία (1821 έως σήμερα)

Ο όρος *Νεοελληνική Λογοτεχνία* αναφέρεται στη λογοτεχνία του νέου ελληνισμού. Οι περισσότεροι μελετητές ανάγουν τις αρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας ήδη στα βυζαντινά χρόνια, στα πρώτα γραπτά κείμενα σε δημώδη γλώσσα που εμφανίζονται περίπου κατά τον 11ο αιώνα. Κριτήριο της διάκρισης αυτής δεν είναι μόνο η γλώσσα των κειμένων, αλλά και το γεγονός ότι σε αρκετά από αυτά τα λογοτεχνικά έργα εμφανίζονται στοιχεία που επιβιώνουν και παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της λογοτεχνικής παραγωγής, μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Γι' αυτόν τον λόγο, και παρά τις ποικίλες απόψεις σχετικά με το θέμα των αρχών της νεοελληνικής λογοτεχνίας, τα σχετικά εγχειρίδια ξεκινούν την εξέταση της νεοελληνικής λογοτεχνίας από τα δημώδη κείμενα των τελευταίων αιώνων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Η νεοελληνική λογοτεχνία μπορεί να διακριθεί σε τρεις μεγάλες περιόδους:

- **Την υστεροβυζαντινή περίοδο ή περίοδο των Παλαιολόγων (1261-1453)**, στην οποία διακρίνονται κείμενα σε δημώδη γλώσσα, τα οποία προέρχονται είτε από περιοχές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας είτε από φραγκοκρατούμενες περιοχές.
- **Την περίοδο 1453-1821**, κατά την οποία παρουσιάζονται δύο διακριτοί πόλοι στη λογοτεχνική παραγωγή: οι φραγκοκρατούμενες (Κρήτη, Επτάνησα, Κύπρος) και οι τουρκοκρατούμενες περιοχές. Η μεγαλύτερη άνθηση παρουσιάζεται στις φραγκοκρατούμενες, ιδίως στην Κρήτη μέχρι το 1669. Τους δύο επόμενους αιώνες η λογοτεχνία επιζεί στα Επτάνησα και σταδιακά εμφανίζεται ένας νέος πόλος, το περιβάλλον των Φαναριωτών, που θα παίξει ρόλο στην περίοδο του Διαφωτισμού και στα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας.

- **Τη νεότερη ελληνική λογοτεχνία (1821-έως σήμερα)**, κατά την οποία η λογοτεχνία γνωρίζει μεγάλη άνθηση, μετά την απελευθέρωση. Οι Έλληνες λογοτέχνες παρακολουθούν τις λογοτεχνικές εξελίξεις της Ευρώπης και συντονίζονται με αυτές, αξιοποιώντας παράλληλα τα στοιχεία της ελληνικής λογοτεχνικής και πνευματικής παράδοσης.

1.2.1 Ρομαντικά χρόνια (1821-1880)

Το μεγάλο γεγονός της Επανάστασης του 1821 επηρέασε σημαντικά τη λογοτεχνία των πρώτων χρόνων του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Μέσα στη δεκαετία του 1820 γράφτηκαν τα πρώτα ποιήματα με θέμα την Επανάσταση από δύο Επτανήσιους ποιητές, τον Διονύσιο Σολωμό (*Ύμνος εις την Ελευθερίαν*, 1823) και τον Ανδρέα Κάλβο (*Λύρα*, 1824, *Λυρικά*, 1826). Η Επανάσταση αποτελούσε βασικό θέμα και στα ποιήματα των Αθηναίων ποιητών, καθώς και σε αρκετά πεζογραφικά έργα των πρώτων χρόνων της περιόδου, ενώ το ρεύμα που καθόρισε τη φυσιογνωμία της νεοελληνικής λογοτεχνίας έως το 1880 ήταν ο ρομαντισμός, που επηρέασε το έργο τόσο των Αθηναίων όσο και των Επτανήσιων ποιητών, αν και εμφανίστηκε με διαφορετικές μορφές στην Αθήνα και τα Επτάνησα. Ο ρομαντικός χαρακτήρας της Επτανησιακής σχολής άρχισε να αναγνωρίζεται τα τελευταία χρόνια, επειδή η παλαιότερη κριτική αντιμετώπιζε αρνητικά τον ελληνικό ρομαντισμό, καθώς τον ταύτιζε με την καθαρεύουσα και τους εκφραστικούς τρόπους της Α' Αθηναϊκής Σχολής (ποιητές της Αθήνας που έδρασαν την περίοδο 1830-1880).

Η ποίηση σε Αθήνα και Επτάνησα

Τις πρώτες δεκαετίες μετά την Επανάσταση η ποίηση αναπτύχθηκε σε δύο πόλους, τα Επτάνησα και την Αθήνα. Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο ποιητικών «σχολών» ήταν η χρήση της γλώσσας: οι σπουδαιότεροι Επτανήσιοι ποιητές έγραψαν στη δημοτική (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπήρχε μεγάλος αριθμός ποιητών που έγραφαν σε καθαρεύουσα γλώσσα), ενώ στην Αθήνα η

γλώσσα της ποίησης γινόταν όλο και πιο αρχαίζουσα, υπό την επίδραση των μεγαλοϊδεατικών τάσεων και της επιθυμίας να αναδειχθεί η ιστορική συνέχεια μεταξύ αρχαίων και νέων Ελλήνων.

Η πεζογραφία

Η πεζογραφία μέχρι το 1880 καλλιεργήθηκε κυρίως στην Αθήνα και σε άλλα πνευματικά κέντρα, όπως η Σύρος ή η Κωνσταντινούπολη, όχι όμως και στα Επτάνησα (με ελάχιστες εξαιρέσεις όπως *Τα μυστήρια της Κεφαλλονιάς* του Λασκαράτου και η *Αυτοβιογραφία της Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου*) (Εικόνα 3). Τα χρόνια αυτά είναι τα χρόνια της διαμόρφωσης του νεοελληνικού μυθιστορήματος και τα έργα παρουσιάζουν ποικιλία στη μορφή και το περιεχόμενο. Τα κυρίαρχα θέματα είναι περιπετειώδεις ερωτικές ιστορίες ή ιστορικά γεγονότα από την Επανάσταση ή παλιότερες περιόδους της ελληνικής ιστορίας. Η γλώσσα των κειμένων είναι η καθαρεύουσα με αρκετές διαβαθμίσεις από απλούστερες μορφές έως ακραία αρχαίζουσα γλώσσα, ενώ παρατηρείται κάποιες φορές και προσπάθεια απόδοσης του προφορικού λόγου και των ιδιωτισμών. Το πιο διάσημο σήμερα έργο της περιόδου είναι η *Πάπισσα Ιωάννα* του Ροΐδη.

Εικόνα 3. Πορτρέτο της Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου (1801-1832), η πρώτη Ελληνίδα πεζογράφος.

1.2.2 Η περίοδος 1880-1930

Το 1880 σηματοδοτείται μία σημαντική στροφή τόσο στην ποίηση όσο και στην πεζογραφία. Νέα ευρωπαϊκά ρεύματα, όπως ο *παρνασσισμός*, ο *συμβολισμός*, ο *ρεαλισμός* και ο *νατουραλισμός*, είναι πλέον πηγές έμπνευσης των λογοτεχνών, ενώ η ανάπτυξη της επιστήμης της Λαογραφίας οδηγεί σε θεματική ανανέωση των λογοτεχνικών έργων. Παράλληλα η δημοτική καθιερώνεται στην ποίηση πρώτα και αργότερα και στην πεζογραφία. Το έτος 1930 είναι επίσης οριακό, αφού τότε εμφανίζονται τα πρώτα δείγματα του *μοντερνισμού* στην ποίηση και την πεζογραφία. Το χρονικό διάστημα μεταξύ 1880-1930 χαρακτηρίζεται από πλούσια παραγωγή ποιητικών και πεζών έργων, την εμφάνιση πολλών και σημαντικών λογοτεχνών και την κυριαρχία ποικίλων τάσεων.

Η ποίηση

Το 1880 εκδίδονται δύο ποιητικές συλλογές που σηματοδοτούν την εμφάνιση της Νέας Αθηναϊκής Σχολής (από το 1880 και μετά): οι *Στίχοι* του Νίκου Καμπά και οι *Ιστοί Αράχνης* του Γεώργιου Δροσίνη. Η τεχνοτροπική αλλαγή και η απομάκρυνση από τον *Αθηναϊκό Ρομαντισμό* είναι εμφανής, καθώς η γλώσσα των ποιημάτων είναι δημοτική, τα θέματα είναι οικεία και οι τόνοι χαμηλοί. Ο κυριότερος εκπρόσωπος της γενιάς αυτής όμως είναι ο Κωστής Παλαμάς, που κυριάρχησε στη νεοελληνική πνευματική ζωή για τις επόμενες δεκαετίες. Το ποιητικό του έργο είναι πλούσιο και ποικίλο, καθώς εμπνέεται από θέματα καθημερινά, από ιστορικά γεγονότα ή από την επικαιρότητα. Άλλοι σημαντικοί εκπρόσωποι αυτής της γενιάς είναι: Κωνσταντίνος Καβάφης, Άγγελος Σικελιανός, Κώστας Βάρναλης.

Παράλληλα όμως, τα χρόνια του μεσοπολέμου έκανε την εμφάνιση της και μια ομάδα ποιητών που είχαν γεννηθεί περίπου στα 1890. Αυτοί εξέφρασαν την απογοήτευση τους από τη Μικρασιατική καταστροφή και την αποτυχία της «Μεγάλης Ιδέας» με μία ποίηση, η οποία χαρακτηρίστηκε *νεορομαντική* ή *νεοσυμβολιστική*, με κύριο χαρακτηριστικό την απογοήτευση και την έλλειψη

ιδανικών. Ο σημαντικότερος εκφραστής αυτών των αναζητήσεων ήταν ο Κώστας Καρυωτάκης.

Η πεζογραφία

Μετά το 1880 σημειώνεται αλλαγή στη θεματολογία και στον τρόπο πραγμάτευσης του υλικού από τους πεζογράφους. Ενώ κατά τα προηγούμενα χρόνια επικρατούσαν τα ρομαντικά-ερωτικά ή τα ιστορικά μυθιστορήματα, οι συγγραφείς, μετά το 1880 καλλιέργησαν, κυρίως το *διήγημα* και στράφηκαν σε θέματα από την καθημερινή ζωή της επαρχίας αρχικά και αργότερα των μεγαλουπόλεων. Η πεζογραφική παραγωγή της περιόδου χαρακτηρίζεται συνήθως με τον όρο *ηθογραφία*, που αναφέρεται στην πιστή αναπαράσταση των ηθών και του τρόπου ζωής μιας κοινότητας.

Χρονολογία σταθμός θεωρείται το 1883, όταν δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Εστία* το πρώτο διήγημα του Γεώργιου Βιζυηνού, *Το αμάρτημα της μητρός μου*, ενώ ένα μήνα αργότερα προκηρύχθηκε από το ίδιο περιοδικό διαγωνισμός για συγγραφή διηγήματος. Η προκήρυξη παρότρυνε τους συγγραφείς να αξιοποιήσουν θέματα από την παραδοσιακή ζωή του λαού ή την ελληνική ιστορία και, παρόλο που τα διηγήματα που γράφτηκαν με αφορμή τον διαγωνισμό δεν ήταν όλα επιτυχημένα, η συγκεκριμένη θεματολογία επικράτησε κατά τις επόμενες δεκαετίες, με δύο γενικές κατευθύνσεις στον τρόπο αντιμετώπισης του θέματος, αφ' ενός την ωραιοποιημένη και ειδυλλιακή απεικόνιση του αγροτικού τρόπου ζωής, με συχνή την πληθώρα λαογραφικών στοιχείων (όπως τα έργα των Γ. Δροσίνη, Κ. Κρυστάλλη, Ι. Κονδυλάκη κ.ά.) και αφ' ετέρου τις ποικιλότερες προοπτικές, όπως η ψυχογραφία (Γ. Βιζυηνός) ή ο ρεαλισμός και ο νατουραλισμός (Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Ανδρέας Καρκαβίτσας) (Εικόνα 4). Αυτοί οι τρεις συγγραφείς θεωρούνται οι κορυφαίοι αυτής της κατεύθυνσης. Από αυτούς, οι δύο πρώτοι έμειναν πιστοί στην καθαρεύουσα, ενώ ο Καρκαβίτσας στράφηκε γρήγορα προς τη δημοτική, για τη χρήση της οποίας στην πεζογραφία άνοιγαν νέοι ορίζοντες με *Το Ταξίδι μου* του Ψυχάρη και τη σημαντικότερη απόπειρα του Παλαμά να γράψει πεζό κείμενο, το διήγημά του *Θάνατος Παλληκαριού*.

Εικόνα 4. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης,
ένας από τους πολυγραφότερους συγγραφείς της περιόδου.

Γύρω στα 1900 παρουσιάζεται μία νέα στροφή στη θεματική, αυτήν τη φορά προς αστικά περιβάλλοντα. Ένας από τους πρωτεργάτες της αστικής πεζογραφίας είναι ο Γρηγόριος Ξενόπουλος, ο οποίος αναπαριστά στα μυθιστορήματά του το αστικό περιβάλλον της Αθήνας και της Ζακύνθου. Παράλληλα, αρχίζουν να γράφονται έργα με εντονότερες κοινωνικές προοπτικές και νατουραλιστικές επιδράσεις που τοποθετούνται σε αστικά περιβάλλοντα όχι μόνο της Αθήνας, αλλά και άλλων πόλεων, όπως τα έργα των Κωνσταντίνου Χρηστομάνου, Κώστα Χατζόπουλου, Κωνσταντίνου Θεοτόκη, Δημοσθένη Βουτυρά και Πέτρου Πικρού. Τη δεκαετία του 1920, ενώ οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι της προηγούμενης γενιάς (Παπαδιαμάντης, Καρκαβίτσας, Θεοτόκης κ.ά.) έχουν πεθάνει, εμφανίζονται κάποιοι πεζογράφοι που αργότερα έπαιξαν σημαντικό ρόλο ως εκπρόσωποι της γενιάς του '30, οι οποίοι είτε εμπνέονται από τις πρόσφατες εμπειρίες του Α' Παγκοσμίου πολέμου και της μικρασιατικής καταστροφής (Στράτης Μυριβήλης, Ηλίας Βενέζης), είτε ακολουθούν άλλους δρόμους, όπως ο Φώτης Κόντογλου με την «εξωτική» ιστορία *Pedro Cazaz*.

1.2.3 Η ποίηση της Γενιάς του '30

Η ποιητική γενιά του 1930 συνδέεται με την πλήρη αποδέσμευση από τον παραδοσιακό στίχο. Δείγματα ελεύθερου στίχου πρωτοεμφανίστηκαν μέσα στη δεκαετία του 1920, ενώ γύρω στα τέλη της δεκαετίας και στις αρχές της δεκαετίας του '30 πύκνωσαν οι εκδόσεις ποιημάτων με ελεύθερο στίχο. Αντίθετα, ποιητές που πρωταγωνίστησαν αργότερα στη «Γενιά του '30» με ποιήματα σε ελεύθερο στίχο ξεκίνησαν με παραδοσιακό, όπως ο Γιώργος Σεφέρης στις δύο πρώτες συλλογές του, *Στροφή* (1931) και *Στέρνα* (1932) και ο Γιάννης Ρίτσος στη συλλογή *Τρακτέρ* (1934) και *Επιτάφιο* (1936).

Ο πιο σημαντικός σταθμός στην ποίηση της «Γενιάς του '30» είναι το έτος 1935. Εκείνη τη χρονιά, που κατά σύμπτωση δημοσιεύεται και η τελευταία συλλογή του Παλαμά, ιδρύεται το περιοδικό *Νέα Γράμματα*, με το οποίο συνεργάζονται οι κυριότεροι εκπρόσωποι της γενιάς, εκδίδεται το *Μυθιστόρημα* του Σεφέρη, δημοσιεύονται τα πρώτα ποιήματα του Ελύτη και εισάγεται στην Ελλάδα ο *υπερρεαλισμός* με την *Υψικάμιν* του Εμπειρίκου. Βέβαια, οι ποιητές εξακολουθούν να υπηρετούν τον *συμβολισμό*, που κυριάρχησε κυρίως κατά την προηγούμενη ποιητική γενιά. Μέσα στην ίδια δεκαετία δημοσίευσαν τα πρώτα ποιήματα σε ελεύθερο στίχο ο Ρίτσος και ο Βρεττάκος και πρωτοεμφανίστηκε και ο δεύτερος σημαντικός εκπρόσωπος του *υπερρεαλισμού*, ο Νίκος Εγγονόπουλος.

Η πεζογραφία

Οι πεζογράφοι που εντάσσονται στη «Γενιά του 1930» είναι σύνολο συγγραφέων με συχνά διαφορετικά χαρακτηριστικά, αλλά με κοινό στόχο την ανανέωση της πεζογραφίας. Οι γενικές τάσεις που επικράτησαν μπορούν να διακριθούν σε τρεις ομάδες, τους πεζογράφους με καταγωγή από τη Μικρά Ασία, οι οποίοι εμφανίστηκαν ήδη από τη δεκαετία του '20 και έμειναν πιο κοντά στην παράδοση, εμπνεόμενοι κυρίως από τον τόπο καταγωγής τους και οι οποίοι συχνά αποκαλούνται *Αιολική Σχολή* (Στράτης Μυριβήλης, Ηλίας Βενέζης, Φώτης Κόντογλου και Στρατής Δούκας) (Εικόνα 5), τους πεζογράφους που

ακολούθησαν κυρίως την τάση του *αστικού ρεαλιστικού μυθιστορήματος* (Γιώργος Θεοτοκάς, Άγγελος Τερζάκης, Μ. Καραγάτσης κ.α.) και τέλος, πεζογράφους που εισήγαγαν *μοντερνιστικές τάσεις*, όπως η παραβίαση των ρεαλιστικών συμβάσεων και νέες αφηγηματικές τεχνικές, όπως ο *εσωτερικός μονόλογος*. Αυτή η ομάδα συχνά ονομάζεται *Σχολή της Θεσσαλονίκης*, επειδή οι κύριοι εκπρόσωποι (Στέλιος Ξεφλούδας, Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης κ.α.) έζησαν και έδρασαν στη Θεσσαλονίκη.

Εικόνα 5. Φώτης Κόντογλου, ένας από τους ιδιαίτερους Έλληνες πεζογράφους της Αιολικής Σχολής.

Μία αξιοσημείωτη τάση που παρατηρείται στην πεζογραφία της «Γενιάς του '30», μετά τη δικτατορία του Μεταξά το 1936 είναι η στροφή πολλών συγγραφέων στο άμεσο ή απώτερο παρελθόν, δηλαδή σε αναμνήσεις από την παιδική τους ηλικία (για παράδειγμα ο *Λεωνής* του Θεοτοκά) ή ιστορικά μυθιστορήματα (όπως η *Πριγκηπέσσα Ιζαμπώ* του Τερζάκη). Αυτή η στροφή ερμηνεύεται ως *εθελοντική «λογοκρισία»* των συγγραφέων απέναντι στο καθεστώς, αλλά σχετίζεται και με την αναζήτηση της εθνικής ταυτότητας και την αξιοποίηση της παράδοσης.

Η λογοτεχνία κατά τη διάρκεια της Κατοχής και του εμφυλίου

Οι εμπειρίες του πολέμου επέδρασαν άμεσα στη λογοτεχνία της εποχής και κυρίως στην ποίηση. Σε πολλά ποιήματα που γράφτηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1940, γίνονται αναφορές στο ιστορικό παρόν, είτε ευθέως, όπως στο *Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας* του Ελύτη, είτε μεταφορικά, με αξιοποίηση της παράδοσης και του ιστορικού παρελθόντος (*Ρωμιοσύνη* του Ρίτσου) ή άλλων υπαινιγμών (*Μπολιβάρ* του Εγγονόπουλου).

Στην πεζογραφία, αντιθέτως, η στροφή στο παρελθόν των συγγραφέων της «Γενιάς του '30» ερμηνεύτηκε αρνητικά ως απόπειρα φυγής. Δεν έλειψαν βέβαια και πεζά έργα εμπνευσμένα από τις εμπειρίες του πολέμου, όπως το *Πλατύ ποτάμι* του Γιάννη Μπεράτη ή το *Μνήμα της γριάς* του Άγγελου Βλάχου, η αξιοποίηση όμως των εμπειριών του πολέμου στην πεζογραφία έγινε εντονότερη στην επόμενη δεκαετία. Παράλληλα, μέσα στη δεκαετία του 1940 δημοσιεύθηκε το μυθιστόρημα του Καζαντζάκη *Βίος και πολιτεία* του Αλέξη Ζορμπά, αλλά και δύο έργα που θεωρούνται ότι άνοιξαν τον δρόμο σε τάσεις που επικράτησαν τις επόμενες δεκαετίες, τα *Ψάθινα καπέλα* της Μαργαρίτας Λυμπεράκη (1946) και το *Contre-temps* της Μιμίκας Κρανάκη (1947).

1.2.4 Η μεταπολεμική λογοτεχνία

Η ποίηση

Για τον χαρακτηρισμό της ποίησης της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς (αυτής δηλαδή που εμφανίστηκε κατά τη δεκαετία του 1950, αλλά και νωρίτερα) έχουν προταθεί διάφορες κατηγοριοποιήσεις. Αναμφισβήτητα, η πιο ευδιάκριτη ομάδα ποιητών είναι αυτή που γράφει ποίηση που χαρακτηρίζεται ως *κοινωνική* ή *πολιτική*, στην οποία ανήκουν ποιητές με αριστερές πεποιθήσεις, οι οποίοι υπέστησαν διώξεις για τις ιδέες τους, όπως οι Μανόλης Αναγνωστάκης, Τάσος Λειβαδίτης, Τίτος Πατρίκιος. Άλλοι ποιητές που ξεχώρισαν, χωρίς να είναι εύκολο να ενταχθούν σε κάποια συγκεκριμένη τάση, είναι οι Μίλτος Σαχτούρης, Τάκης Σινόπουλος, Νίκος Καρούζος. Η ποίηση των δύο πρώτων, που παρουσιάζει το

κοινό στοιχείο των εφιαλτικών εικόνων, της δυσφορίας και της οδύνης, έχει κατά καιρούς συνδεθεί με εφαρμογή κάποιων αρχών του *υπερρεαλισμού*, η οποία αποδίδεται και στα έργα άλλων ποιητών, όπως ο Γιάννης Δάλλας, ο Δημήτρης Παπαδίσας ή η Ελένη Βακαλό, ενώ ο Καρούζος συχνά χαρακτηρίζεται ως *θρησκευτικός* ή *φιλοσοφικός* ποιητής εξαιτίας της στενής σχέσης του έργου του με την ορθόδοξη θρησκευτική παράδοση.

Στη σύγχρονη ελληνική ποίηση επίσης συγκαταλέγονται οι Κική Δημουλά, Τάκης Βαρβιτσιώτης, Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, Γιάννης Βαρβέρης, Γιάννης Κακουλίδης, Δημήτρης Καλοκύρης, Πάνος Καπώνης, Γιάννης Κοντός, Νάσος Βαγενάς, Γιώργος Βέης, Χάρης Βλαβιανός, Αθηνά Παπαδάκη, Λευτέρης Πούλιος, Γιώργος Μαρκόπουλος, Τζένη Μαστοράκη, Κώστας Μαυρουδής, Αντώνης Φωστιέρης, Νατάσα Χατζηδάκι, Τηλέμαχος Χυτήρης. Οι περισσότεροι από αυτούς ανήκουν στη λεγόμενη «Γενιά του '70» ή την «ποίηση της αμφισβήτησης» κατά τον ορισμό του Βάσου Βαρίκα.

Η πεζογραφία

Οι πρώτοι μεταπολεμικοί πεζογράφοι αξιοποίησαν τις εμπειρίες του πολέμου του '40, της Κατοχής και του εμφυλίου πολέμου, σε έργα όπως η *Πολιορκία* του Αλέξανδρου Κοτζιά, η *Πυραμίδα 67* του Ρένου Αποστολίδη και οι *Ακυβέρνητες πολιτείες*, του Στρατή Τσίρκα, έργο που ξεχωρίζει για τη χρήση πολλών μοντέρνων αφηγηματικών τεχνικών. Ο άλλος σημαντικός θεματικός κύκλος από τον οποίον αντλούν οι πεζογράφοι είναι η καθημερινότητα και η ζωή στις πόλεις, με πιο γνωστούς εκπροσώπους τους Κώστα Ταχτσή, Γιώργο Ιωάννου, Μένη Κουμανταρέα, ενώ κάποιοι συγγραφείς αντιμετωπίζουν με κριτική ματιά και σκεπτικισμό τη σύγχρονη οικονομική, κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα, όπως ο Σπύρος Πλασκοβίτης στο *Φράγμα*, ο Βασίλης Βασιλικός στην *Τριλογία* ή ο Αντώνης Σαμαράκης στο *Λάθος*. Πιο πρωτοποριακές τάσεις, με αξιοποίηση μοντερνιστικών τεχνικών και αμφισβήτηση των ρεαλιστικών συμβάσεων εμφανίζονται σε έργα του Νίκου Καχτίτση και του Γιώργου Χειμωνά. Στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία ξεχωρίζουν επίσης, οι Μάρω Δούκα, Διδώ

Σωτηρίου, Νίκος Θέμελης, Ιωάννα Καρυστιάνη, Ευγενία Φακίνου, Ρέα Γαλανάκη, Θανάσης Βαλτινός, Σώτη Τριανταφύλλου, Γιάννης Ξανθούλης, Μάνος Κοντολέων, Παύλος Μάτεσις, Βαγγέλης Ραπτόπουλος.

1.3 Σκοποί της διπλωματικής

Με βεβαιότητα θα μπορούσε να πει κανείς πως το φυσικό περιβάλλον συνιστούσε και εξακολουθεί να συνιστά καίριο σημείο αναφοράς στα κείμενα όλων των περιόδων της Ελληνικής Λογοτεχνίας. Η ποικιλομορφία των ακτών, η ποικιλότητα των οικοσυστημάτων, των τοπίων, των ειδών και γενικώς όλων των μορφών ζωής σε συνδυασμό με το ευμετάβλητο του κλίματος και την πολυμορφία του εδάφους καθώς και του γεωλογικού υποστρώματος χαρίζουν αστείρευτες πηγές έμπνευσης στους λογοτέχνες. Ο βαθμός συμβολής του φυσικού περιβάλλοντος στην λογοτεχνική αρτιότητα των κειμένων είναι πολύ δύσκολο να διερευνηθεί αλλά και να ποσοτικοποιηθεί. Η παρούσα έρευνα αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Έτσι, η παρούσα έρευνα σχεδιάστηκε για να διερευνηθεί η παρουσία του φυσικού περιβάλλοντος (κυρίως του βιοτικού) αλλά και η συχνότητα εμφάνισης των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στα γραπτά πεζογραφήματα της Σύγχρονης Ελληνικής Λογοτεχνίας. Η έρευνα παρουσιάζει επιστημονικό ενδιαφέρον τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εφαρμοσμένο επίπεδο. Σε θεωρητικό επίπεδο εμβαθύνει στις έννοιες της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας, του φυσικού περιβάλλοντος και του θεσμού των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων, ενώ οι εφαρμοσμένες προεκτάσεις της συνδέονται με τη γνώση που θα προκύψει από τη διερεύνηση της παρουσίας του φυσικού περιβάλλοντος στα γραπτά πεζογραφήματα της Σύγχρονης Ελληνικής Λογοτεχνίας, κάτι το οποίο αποτελεί ξεχωριστό ενδιαφέρον, καθώς ελάχιστοι ερευνητές έχουν ασχοληθεί με το παρόν ερευνητικό θέμα.

Οριοθετήσεις

Στην παρούσα έρευνα επιλέχθηκαν να ερευνηθούν τα κείμενα που βραβεύτηκαν από την Ανεξάρτητη Επιτροπή του Υπουργείου Πολιτισμού στο πλαίσιο του θεσμού των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων. Με τον τρόπο αυτό δεχόμαστε την παραδοχή ότι οι τίτλοι των βιβλίων αυτών είναι οι αντιπροσωπευτικά άριστοι της Ελλάδας. Από τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία επιλέχθηκαν αυτά που δίνονται σε διηγήματα και μυθιστορήματα. Αυτές οι δύο κατηγορίες έχουν τα πλεονεκτήματα: α) μεγάλης έκτασης κείμενο και β) δεν απαιτούν εξειδικευμένο κοινό ανάγνωσης (π.χ. παιδιά, γλωσσομαθείς ή συγκεκριμένης εθνικής κουλτούρας).

Αντικειμενικοί σκοποί της διπλωματικής εργασίας ήταν:

1. Η διερεύνηση του αριθμού των αναφορών των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος σε κάθε έργο που αναλύθηκε συνολικά αλλά και ειδικά κατά τις κατηγορίες: α) Φυτά, β) Ζώα, γ) Προϊόντα, δ) Επαγγέλματα και ε) Αταξινόμητα για τα έτη 2003, 2004, 2008 και 2010.
2. Η διερεύνηση της διαχρονικής μεταβολής του αριθμού των αναφορών των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στα λογοτεχνικά έργα της περιόδου 2000-2010, με την ενσωμάτωση και επεξεργασία των δεδομένων από παλαιότερες ερευνητικές εργασίες.

Ως έργα έρευνας επιλέχθηκαν τα μυθιστορήματα και τα διηγήματα των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων των ετών 2003, 2004, 2008 και 2010. Πριν την παράθεση της Μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε στην διπλωματική γίνεται ειδική αναφορά στα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία.

2. Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία

Τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία αποτελούν την ανώτατη λογοτεχνική διάκριση της χώρας. Το νομικό καθεστώς λειτουργίας του θεσμού καθορίζεται από την παράγραφο 2, του άρθρου 1 του Νόμου 2557/1997 (ΦΕΚ Α' 271/24-12-1997) περί Θεσμών, Μέτρων και Δράσεων Πολιτιστικής Ανάπτυξης¹. Απονέμονται κάθε χρόνο σε συγγραφείς που τα βιβλία τους έχουν εκδοθεί κατά το προηγούμενο έτος (1^η Ιανουαρίου – 31^η Δεκεμβρίου) και έχουν κατατεθεί μέχρι την 31^η Ιανουαρίου του χρόνου κατά τον οποίο πραγματοποιείται η κρίση στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (άρθρο 40 του ν. 3905/2010). Η αρμόδια Επιτροπή, μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου, μπορεί να λαμβάνει υπόψη και έργο που δεν έχει κατατεθεί ως ανωτέρω, εφόσον προκύπτει με βεβαιότητα η χρονολογία έκδοσης του. Γι' αυτό τον σκοπό συγκροτούνται οι παρακάτω τρεις επιτροπές:

Α. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Β. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Γ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Οι Επιτροπές αποτελούνται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, επτά (7) μέλη και ένα (1) γραμματέα. Την Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας συστήνουν συνήθως συγγραφείς, κριτικοί λογοτεχνίας και ακαδημαϊκοί συναφών ειδικοτήτων (όπως Νεοελληνικής Φιλολογίας, Κλασικής Φιλολογίας). Την Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Μετάφρασης συστήνουν συνήθως μεταφραστές, συγγραφείς, κριτικοί, ιστορικοί και ακαδημαϊκοί συναφών ειδικοτήτων. Την Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Παιδικού Βιβλίου συστήνουν συνήθως εικονογράφοι, θεατρολόγοι, κριτικοί παιδικής λογοτεχνίας, συγγραφείς παιδικής λογοτεχνίας και ακαδημαϊκοί συναφών ειδικοτήτων (όπως Παιδαγωγικής, Προσχολικής Αγωγής).

¹ Η σχετική παράγραφος του Νόμου παρατίθεται στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

Η πρώτη τελετή απονομής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας διοργανώθηκε στις 9 Ιανουαρίου 1958, στην αίθουσα του μεγάρου του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός». Αφορούσε βιβλία που εκδόθηκαν κατά τα έτη 1955 και 1956 και την πρώτη Επιτροπή αποτελούσαν οι καθηγητές της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης Γ. Ζώρας (Πρόεδρος) και Ν. Πολίτης, οι κριτικοί Α. Θρύλος (Ελένη Ουρανή), Κ. Δημαράς, Β. Βαρίκας και Α. Καραντώνης. Εισηγητής ο Διευθυντής Γραμμάτων Γ. Κουρνούτος.

Τα μεταπολεμικά κρατικά λογοτεχνικά βραβεία ενεργοποιήθηκαν ξανά από το 1956. Την κριτική επιτροπή αποτελούσαν οι: Αντρέας Καραντώνης, Βάσος Βαρίκας, Κ. Θ. Δημαράς, Άλκης Θρύλος, Γεώργιος Ζώρας, Κωστής Μπαστιάς, Άγγελος Φουριώτης (γραμματέας) και ο κυβερνητικός επίτροπος Γεώργιος Κουρνούτος (τη θέση αυτή κατέχει σήμερα ο εκάστοτε επικεφαλής της Διεύθυνσης Γραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού). Οι κατηγορίες που υπήρχαν ήταν ποίησης, μυθιστορήματος, διηγήματος, δοκιμίου, μυθιστορηματικής βιογραφίας, ταξιδιωτικών εντυπώσεων, θεατρικού έργου ενώ υπήρχαν Α΄ και Β΄ βραβεία.

Το 1971 η κατηγορία δοκιμίου εμπλουτίστηκε με την προσθήκη και του βραβείου κριτικής. Έτσι, η συγκεκριμένη κατηγορία ονομάζεται, μέχρι και σήμερα, κατηγορία «κριτικής - δοκιμίου». Η προσθήκη του βραβείου της κριτικής σηματοδοτεί την απαρχή μιας νέας εποχής για την κριτική λογοτεχνική σκέψη που συνδυάζεται, παράλληλα, με τη μελέτη της διακειμενικότητας και, φυσικά, συμπίπτει με την εμφάνιση σημαντικών μελετητών της σύγχρονης λογοτεχνίας, οι οποίοι δεν προέρχονται αποκλειστικά από την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Το 1988 είναι η τελευταία χρονιά που απονέμονται Α΄ και Β΄ Βραβεία. Από την επόμενη χρονιά το κρατικό βραβείο είναι μόνο ένα για κάθε κατηγορία. Τα δύο βραβεία ανά κατηγορία λειτούργησαν συχνά εξισορροπιστικά, έτσι ώστε να ικανοποιούνται περισσότερες προσδοκίες. Συχνότατα όμως λειτούργησε ως

βράβευση δύο ταχυτήτων, με αποτέλεσμα αρκετοί από τους βραβευθέντες να μην αποδέχονται τα βραβεία τους.

Το 1989 προστέθηκαν το βραβείο χρονικού-μαρτυρίας, το βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου και το βραβείο μετάφρασης. Το βραβείο χρονικού-μαρτυρίας αντικατέστησε, κατά κάποιον τρόπο, τις κατηγορίες «ταξιδιωτικών εντυπώσεων» και «μυθιστορηματικής βιογραφίας», ενώ η καθιέρωση του βραβείου λογοτεχνικής μετάφρασης δηλώνει την αυξημένη βιβλιοπαραγωγή και το άνοιγμα των Ελλήνων εκδοτών και σε ξένους τίτλους.

Αυτή τη χρονιά εμφανίζεται πειραματικά το «Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας», που λίγα χρόνια αργότερα τροποποιήθηκε σε «Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας» και απονέμεται -σταθερά από το 1993 μέχρι σήμερα- σε μεγάλες προσωπικότητες των γραμμάτων. Στην αρχή ήταν η οφειλόμενη τιμή σε ανθρώπους των γραμμάτων που είχαν αδικηθεί από τις κρατικές βραβεύσεις, κυρίως λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.

Το 1997 (νόμος 2557) οι κατηγορίες παιδικού βιβλίου ενισχύονται και εμπλουτίζονται με την κατηγορία εικονογράφησης παιδικού βιβλίου και βιβλίου γνώσεων για τα παιδιά. Αυτήν τη χρονιά δημιουργείται και η κατηγορία λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα. Από αυτή τη χρονιά το Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας μετονομάζεται σε Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας.

Το 2010, με τον Νόμο 3905 (άρθρο 40), γίνεται μία προσπάθεια γενικού εκσυγχρονισμού του θεσμού. Προστίθενται τέσσερα βραβεία στα ήδη υπάρχοντα (πρωτοεμφανιζόμενου συγγραφέα μέχρι 35 ετών, ενδογλωσσικής μετάφρασης, εφηβικού βιβλίου, ειδικό θεματικό βραβείο για ζήτημα που προάγει τον διάλογο για ευαίσθητο κοινωνικό ζήτημα), καταργείται το αυτοτελές βραβείο εικονογράφησης, το οποίο αντικαθίσταται από το βραβείο εικονογραφημένου

παιδικού βιβλίου (εξ ημισείας απονεμόμενο σε συγγραφέα και εικονογράφο), ενώ αυξάνονται σημαντικά οι εγγυήσεις διαφάνειας του θεσμού, με την υποχρέωση δημοσίευσης του σκεπτικού βράβευσης, καθώς και πιθανής μειοψηφίας κατά την ανακοίνωση των βραχειών λιστών, καθώς και των βραβευμένων κάθε χρονιάς. Το Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας μετονομάζεται με Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων, ώστε να μπορεί να απονέμεται και σε μεταφραστές, ενώ ταυτόχρονα καταργείται η προϋπόθεση της ελληνικής ιθαγένειας για την βράβευση δημιουργού. Ταυτόχρονα, αποδεσμεύονται οι επιτροπές από την υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τους μόνο βιβλία τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ενώ καθιερώνεται χρόνος έναρξης και λήξης των εργασιών των επιτροπών (Μάιος-Νοέμβριος κάθε έτους).

Τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία είναι τα ακόλουθα:

1. Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων

2. Βραβεία Λογοτεχνίας

- Βραβείο Μυθιστορήματος
- Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας
- Βραβείο Ποίησης

3. Βραβεία Δοκιμίου - Μαρτυρίας

- Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής
- Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας

4. Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα.

5. Ειδικό Βραβείο, σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα.

6. Βραβεία Λογοτεχνικής Μετάφρασης

- Βραβείο Απόδοσης έργου της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στα νέα ελληνικά
- Βραβείο Μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα
- Βραβείο Μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας σε ελληνική γλώσσα

7. Βραβεία Παιδικού Βιβλίου

- Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου
- Βραβείο Εφηβικού-Νεανικού Λογοτεχνικού Βιβλίου
- Βραβείο Εικονογραφημένου Παιδικού Βιβλίου
- Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων για παιδιά

8. Διακρίσεις σε Λογοτεχνικά Περιοδικά τα οποία συμβάλλουν στην προβολή και διάδοση της ελληνικής λογοτεχνίας.

Τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία από το 1956 έως σήμερα

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1956

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νικηφόρος Βρεττάκος, «Ποίηση 1929-1951».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Μ. Καραγάτσης, «Η μεγάλη Λιτανεία».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Κλέων Παράσχος, «Πρόσωπα και Ιδέες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Τάσος Αθανασιάδης, «Ντοστογιέφσκι - Από το κάτεργο στο πάθος».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Πέτρος Χάρης, «Πολιτείες και θάλασσες».
- **Α΄ Βραβείο θεατρικού έργου:** Νίκος Καζαντζάκης, «Θέατρο Α΄, Β΄, Γ΄».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Γιώργος Θέμελης, «Δενδρόκηπος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Ζωή Καρέλλη, «Κασσάνδρα και άλλα ποιήματα».

- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Κάσδαγλης, «Τα δόντια της μυλόπετρας».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Σπύρος Πλασκοβίτης, «Η θύελλα και το φανάρι».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Γιάννης Χατζίνης, «Ελληνικά κείμενα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1957

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Γιάννης Ρίτσος, «Η σονάτα του σεληνόφωτος».
- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Άρης Δικταίος, «Πολιτεία Α΄».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, «Τα επτά κοιμισμένα παιδιά».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Θανάσης Πετσάλης - Διομήδης, «Έξαρσις της γλυκείας χώρας Κύπρου».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Γιώργος Θεοτοκάς, «Προβλήματα του καιρού μας».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος, «Φάουστ».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Παύλος Παλαιολόγος, «Κέρκυρα, αγάπη μου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Μηνάς Δημάκης, «Σκοτεινό πέρασμα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Κώστας Σούκας, «Τα ποινικά αρχεία της εποχής μας».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ, «Αλλάζουμε;».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιάννης Μαγκλής, «Δεν υπάρχουν αμαρτωλοί».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Χρυσός Ευελπίδης, «Πολιτισμός και πολιτισμός».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1958

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νίκος Εγγονόπουλος, «Εν ανθρῳ ἑλληνι λόγῳ».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ἄγγελος Τερζάκης, «Μυστική ζωή».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Τίμος Μαλάνος, «Καβάφης».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Μιχάλης Περάνθης, «Οι Σουλιώτες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Λέανδρος Βρανούσης, «Ρήγας Φεραίος».
- **Α΄ Βραβείο θεατρικού έργου:** Θεόφιλος Δ. Φραγκόπουλος, «Καρτερία».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Σμαράγδα Δ. Μονστράτου, «Καργκέζε (Το ελληνικό χωριό της Κορσικής)».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Γιώργος Γεραλής, «Αίθουσα αναμονής».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Λιλή Ιακωβίδου, «Επιστροφή».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Στέλιος Ξεφλούδας, «Ο Οδυσσέας χωρίς την Ιθάκη».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Ἄγγελος Βλάχος, «Ωρες ζωής».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Κ. Μάκιστος, «Τάραχος και άλλα διηγήματα».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Απόστολος Σαχίνης, «Το ιστορικό μυθιστόρημα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1959

- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιάννης Μαγκλής, «Τ' αδέρφια μου οι άνθρωποι».
- **Α΄ Βραβείο θεατρικού έργου:** Παναγιώτης Καγιάς, «Θέατρο».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Στρατής Τσίρκας, «Ο Καβάφης και η εποχή του».

- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Γιωργής Κότσιρας, «Η συνομιλία με τον Σίσυφο».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Νάνος Βαλαωρίτης, «Κεντρική στοά».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ρόδης Ρούφος, «Η άλλη όχθη».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Γεράσιμος Γρηγόρης, «Η πολιτεία ξέσκεπη».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Πάνος Καραβίας, «Πορεία χωρίς άστρα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1960

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Οδυσσέας Ελύτης, «Το Άξιον Εστί».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Παντελής Πρεβελάκης, «Ο ήλιος του θανάτου».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Κοσμάς Πολίτης, «Η κορομηλιά».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Άγγελος Δόξας, «Παλαμάς. Ψυχολογική ανάλυση του έργου και της ζωής του».
- **Α΄ Βραβείο θεατρικού έργου:** Αλέξανδρος Μάτσας, «Κροίσος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Νικόλαος Παππάς, «Δώδεκα και πέντε».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γαλάτεια Σαράντη, «Το παληό μας σπίτι».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Ρένος Αποστολίδης, «Ιστορίες από τις Νότιες Ακτές».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1961

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μηνάς Δημάκης, «Το ταξίδι».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Στέλιος Ξεφλούδας, «Εσύ ο κυρ. Χ. κι ένας μικρός πρίγκηπας».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιάννης Σφακιανάκης, «Οι ένοχοι».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Μόνα Μητροπούλου, «Διακοπές».

- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Πέτρος Σπανδωνίδης, «Νίκος Καζαντζάκης, ο γιος της ανησυχίας».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Μανώλης Γιαλουράκης, «Σινά».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κώστας Στεργιόπουλος, «Η σκιά και το φως».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γουλιέλμος Άμποτ, «Δημήτριος Γαβριήλ».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Κίτσος Μακρής, «Η λαϊκή τέχνη του Πηλίου».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Δημοσθένης Ζαδές, «Γλαροφωλιές στη Φύμαινα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1962

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Γιώργος Θέμελης, «Φωτοσκιάσεις».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Γιάννης Χατζίνης, «Η Αλεξάνδρεια του Καβάφη».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Παύλος Κυριαζής, «Γαλάζια πορεία».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Νέστορας Μάτσας, «Το παραμύθι του Θεόφιλου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Τάκης Σινόπουλος, «Το άσμα της Ιωάννας και του Κωνσταντίνου».
- **Β΄ Βραβείο ποιήσεως:** Νίκος Καρούζος, «Ποιήματα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιάννης Μπεράτης, «Στρόβιλος».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Αντώνης Σαμαράκης, «Αρνούμαι».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Αλέξης Σολομός, «Ο ζωντανός Αριστοφάνης από την εποχή του ως την εποχή μας».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Βασίλης Φράγκος, «Ελληνοκεντρικά».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1963

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Τάκης Παπατσώνης, «Εκλογή Β΄».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Πάνος Καραβίας, «Ίσκιος στον ορίζοντα».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Αλκιβιάδης Γιαννόπουλος, «Τυφλόμυγα».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Θανάσης Πετσάλης - Διομήδης, «Ελληνικός όρθρος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Μίλτος Σαχτούρης, «Τα στίγματα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ιωάννα Καρατζαφέρη, «Επιπλωμένα δωμάτια».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Θεανώ Μάργαρη - Παπάζογλου, «Το χρονικό του Χόλστεντ Στρητ».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Άρης Δικταίος, «Θεωρία ποιήσεως».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1964

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Δημήτρης Παπαδίτσας, «Ποιήματα Ι (1941 - 1963)».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Κοσμάς Πολίτης, «Στου Χατζηφράγκου».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γεράσιμος Γρηγόρης, «Πέρα απ' την όχθη».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Τάσος Αθανασιάδης, «Αλβέρτος Σβάιτσερ».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, «Η Αφρική αφυπνίζεται».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κώστας Θρακιώτης, «Ο άνθρωπος του έρωτα και της στάχτης».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ιουλία Ιατρίδη, «Τα πέτρινα λιοντάρια».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Άννα Κωστή, «Εισόδια».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Μπάμπης Κλάρας, «Συνομιλίες με τα παιδιά μου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1965

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νίκος Παππάς, «Το ηρωικό τριαντάφυλλο».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιώργος Θεοδοκάς, «Ασθενείς και οδοιπόροι».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Μαρία Περ. Ράλλη, «Από το ένα στο άλλο».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Παναγιώτης Σπάλας, «Πελαργός».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γλαύκη Δασκαλοπούλου, «Η μικρή έξοδος».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Πέτρος Αμπατζόγλου, «Ισορροπία τρόμου».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Σπύρος Παναγιωτόπουλος, «Άνθρωποι, καιροί και τόποι».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1966

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μυρτιώτισσα (Θεώνη Δρακοπούλου), «Άπαντα».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιάννης Μπεράτης, «Το πλατύ ποτάμι».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Απόστολος Σαχίνης, «Νέοι πεζογράφοι (1945-1965)».
- **Α΄ βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Λιλίκα Νάκου, «Προσωπικότητες που γνώρισα».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Μελισσάνθη (Ήβη Σκανδαλάκη), «Το φράγμα της σιωπής».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Πολίτης, «Εξωτερικός μονόλογος».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Σωτήρης Πατατζής, «Χαμένος παράδεισος».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1967

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Γεώργιος Βαφόπουλος, «Επιθανάτια και Σάτιρες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Παντελής Πρεβελάκης, «Ο άρτος των αγγέλων».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, «Ο σύγχρονος άνθρωπος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Άθως Δημουλάς, «Άλλοτε και αλλού».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Μένης Κουμανταρέας, «Το αρμένισμα».
- **Β΄ Βραβείο δοκιμίου:** Κώστας Ε. Τσιρόπουλος, «Αυτοψία της εποχής».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1968

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Χρήστος Μπάρλας, «Τα ποιήματα».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Άγγελος Βλάχος, «Ντάιμας ο τυχερός».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Ιωάννης Βασιλείου, «Ένα ταξίδι στην Ιταλία».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Δ. Ι. Αντωνίου, «Ινδίες».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1969

- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Θανάσης Πετσάλης - Διομήδης, «Η κυρά της Υδρας και άλλα διηγήματα».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Διονύσιος Ρώμας, «Ο Σοπρακόμιτος».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Κώστας Κυριαζής, «Ηράκλειος».
- **Α΄ Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Άλκης Θρύλος (Ελένη Ουράνη), «Εκδρομές και ταξίδια» (τόμος Γ΄).
- **Β΄ Βραβείο ποιήσεως:** Κύπρος Χρυσάνθης, «Λυρικός λόγος».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1970

- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Ανδρέας Καραντώνης, «Από τον Σολωμό στον Μυριβήλη».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κρίτων Αθανασούλης, «Το μικρό μου σύμπαν».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Τάσος Αθανασιάδης, «Αίθουσα του θρόνου» (Δεν το αποδέχτηκε).

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1971

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Διαλεχτή Ζευγώλη-Γλέζου, «Τα δύο φεγγάρια», Εκδόσεις Ιωλκός.
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Βασίλειος Μοσκόβης, «Πορτρέτα του σπιτιού μας».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιάννης Σφακιανάκης, «Η χώρα με τους ανέμους».
- **Α΄ Βραβείο δοκιμίου:** Πάνος Καραβίας, «Πάθος γραφής».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Παύλος Φλώρος, «Ελληνικοί δρόμοι».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Μελής Νικολαΐδης, «Ιησούς».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Όλγα Βότση, «Κρύπτη και σύνορο».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Αρκάδιος Λευκός, «Συλλογή από μαχαίρια».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Χρήστος Κουλούρης, «Τα κούμαρα».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Κωστής Μεραναίος, «Φυσική και ποίηση».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1972

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μαργαρίτα Δαλμάτη, «Ποίηση».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Νίκος Αθανασιάδης, «Θεός Αρχαίος».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Γεώργιος Ι. Μουρέλος, «Μεταμορφώσεις του χρόνου».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Χρήστος Ζαλοκώστας, «Μέγας Αλέξανδρος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κική Δημουλά, «Το λίγο του κόσμου».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Αλέξης Πάρνης, «Λεωφόρος Πάστερνακ».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Κώστας Βαλέτας, «Το Σινικόν Τείχος».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Τάσος Λιγνάδης, «Το Άξιον Εστί του Ελύτη».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1973

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Δ. Ι. Αντωνίου, «Χάι και και Τάνκα».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Άγγελος Φουριώτης, «Οδυσσέα, πρώην βασιλέα της Ιθάκης, Απομνημονεύματα».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γαλάτεια Σαράντη, «Να θυμάσαι τη Βίλνα».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Κώστας Στεργιόπουλος, «Οι επιδράσεις στο έργο του Καρυωτάκη».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Γιάννης Γουδέλης, «Ταξίδια και λογισμοί σε πολιτείες της Ιταλίας».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Κώστας Σαρδελής, «Μάξιμος ο Γραικός».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Γιολάντα Πέγκλη, «Αγκάθι το αμάραντο».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νέλλη Θεοδώρου, «Από το πάθος στη λύτρωση».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Νίκος Ζακόπουλος, «Διηγήματα».

- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Λύντια Στεφάνου, «Το πρόβλημα της μεθόδου στη μελέτη της ποίησης».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1974

- **Α΄ Βραβείο ποιήσεως:** Ζωή Καρέλλη, «Τα ποιήματα».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιάννης Μαγκλής, «Οι σημαδεμένοι».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Θεόδωρος Ξύδης, «Άγγελος Σικελιανός».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Μήτσος Κασόλας, «Η άλλη Αμερική».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Ιωάννα Τσάτσου, «Ο αδελφός μου Γιώργος Σεφέρης».
- **Β΄ Βραβείο ποιήσεως:** Γ. Ξ. Στογιαννίδης, «Περίπτερο - σίχοι».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Τατιάνα Σταύρου, «Εάλω η πόλις».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ, «Σπαράγματα».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Χρήστος Μαλεβίτσης, «Η τραγωδία της Ιστορίας».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1975

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Γιώργος Γεραλής, «Η ελληνική νύχτα και τέσσαρες ακόμη ποιητικές ενότητες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Μένης Κουμανταρέας, «Βιοτεχνία υαλικών».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Αλκιβιάδης Γιαννόπουλος, «Επτά αστάθμητα διηγήματα».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Μηνάς Δημάκης, «Η ποίηση του Σεφέρη».

- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Μιχαήλ Περάνθης, «Ο Δαίμονας - Ιστορικό μυθιστόρημα από τον αγώνα και τη ζωή του Οδυσσέα Ανδρούτσου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Στέλιος Γεράνης, «Τα μικρά μου θαύματα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Φώντας Κονδύλης, «Η δίκη του μεσημεριού».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Ελένη Βοΐσκου, «Εννέα ιστορίες».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιώργος Δέλιος, «Φυσιογνωμίες του ξένου έντεχνου λόγου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1976

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μελισσάνθη (Ήβη Σκανδαλάκη), «Τα ποιήματα της Μελισσάνθης, 1930-1974».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Αριστοτέλης Νικολαΐδης, «Η εξαφάνιση».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιάννης Σκαρίμπας, «Φυγή προς τα εμπρός».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Ευάγγελος Παπανούτσος, «Το δίκαιο της πυγμής».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Σπύρος Κοκκίνης, «Ταξίδια στην Ελλάδα με συντροφιά τους παλιούς γεωγράφους και περιηγητές».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Δημήτρης Σταμέλος, «Μακρυγιάννης - Το χρονικό μιας εμποποιίας».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Γιωργής Κότσιρας, «Το άλφα του Κένταυρου».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Τάκης Χατζηαναγνώστου, «Ένας πολίτης ελεεινής μορφής».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Καραγιωργας, «Ο βασανιστής και άλλα διηγήματα».

- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Μανώλης Γιαλουργάκης, «Καβάφης: Από τον Πρίαπο στον Καρλ Μαρξ».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1977

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Ρίτα Μπούμη - Παπά, «Μόργκαν-Ιωάννης. Ο γυάλινος πρίγκηπας και οι μεταμορφώσεις του».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Τηλέμαχος Αλαβέρας, «Απ' αφορμή».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιώργος Βαλέτας, «Της Ρωμοσύνης. Δοκίμια».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Ηρώ Γεωργιάδη – Λαμπίρη, «Ταξίδια με το Σάντα Μπάρμπαρα».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Ιουλία Ιατρίδη, «Πυρίγονος».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Τάσος Λειβαδίτης, «Βιολί για μονόχειρα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ζερμαίν Μαμαλάκη, «Κατοχή - Αντίσταση».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Μανόλης Πρατικάκης, «Η διαμαρτυρία».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Ε. Ν. Πλατής, «Η Αισθητική Κοινωνία».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1978

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νικόλαος Κάλας (Καλαμάρης), «Οδός Νικήτα Ράντου».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Δεν δόθηκε.
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γουλιέλμος Άμποτ, «Εγώ ο νόμος».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Μήτσος Λυγίζος, «Θέματα και ποιητές».

- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Δημήτρης Σιατόπουλος, «Γκρέκο. Ο ζωγράφος του Θεού».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Βασίλης Λιάσκας, «Φωτοσύνθεση».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ειρήνη Παπαϊωάννου, «Χωρίς προσχήματα».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Σωτήρης Ιορδάνου, «Ένα μπόι τα στάχια».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Σοφία Άντζακα, «Η άλλη τέχνη».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1979

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νίκος Εγγονόπουλος, «Στην κοιλάδα με τους ροδώνες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Κώστας Ε. Τσιρόπουλος, «Η επιθυμία».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Ιωάννου, «Το δικό μας αίμα».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Θ. Δ. Φραγκόπουλος, «Κριτική της Κριτικής».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Κ. Παπαγεωργίου, «Έλληνες στη Ρουμανία. Ταξίδια με ιστορικές αναδρομές».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Τάσος Αθανασιάδης, «Ο γιος του ήλιου. Η ζωή του αυτοκράτορα Ιουλιανού του Παραβάτη».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Σαράντος Παυλέας, «Αύριο θα χρειαστεί να φορούμε φτερά».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Παντελής Καλιότσος, «Δεκεμβριανή νύχτα».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Αλέξανδρος Μπάρας, «Φάσεις».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Δημήτρης Παπακωνσταντίνου, «Κριτική του βιβλίου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1980

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Τάσος Λειβαδίτης, «Εγχειρίδιο Ευθανασίας».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Σπύρος Πλασκοβίτης, «Η πόλη».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Βασίλης Βασιλικός, «Το τελευταίο αντίο»
(Δεν το αποδέχτηκε).
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Δεν δόθηκε.
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Ανδρέας Καραντώνης,
«Ελληνικοί χώροι».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Π. Β. Πάσχος, «Ο ουρανός ένδον».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ζήσης Σκάρος, «Οι ρίζες του ποταμού
- Αντίσταση και πόλεμος».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Χρήστος Σαμουηλίδης, «Πέρα στην
Ανατολή».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Νάσος Βαγενάς, «Ο ποιητής και ο
χορευτής - Μια εξέταση της ποιητικής και της ποίησης του Σεφέρη»
(Δεν το αποδέχτηκε).

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1981

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Δημήτρης Παπαδίτσας, «Δυοειδής λόγος».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Δεν δόθηκε.
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Σωτήρης Πατατζής, «Στο χάος...».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Δημήτριος Μαρωνίτης, «Όροι του
λυρισμού στον Οδυσσέα Ελύτη».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Γιώργης Μανουσάκης,
«Οδοιπορικό των Σφακιών».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Μήτσος Αλεξανδρόπουλος,
«Το ψωμί και το βιβλίο. Ο Γκόρκι».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Νανά Ησαΐα, «Μορφή».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Φίλιππος Δ. Δρακονταειδής, «Προς
Οφρύνιο».

- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Ελένη Λαδιά, «Χάλκινος ύπνος».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής - δοκιμίου:** Θανάσης Θ. Νιάρχος, «Κατά Μέτωπο».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1982

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νικηφόρος Βρεττάκος, «Λειτουργία κάτω από την Ακρόπολη».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Μήτσος Κασόλας, «Ο πρίγκηπας».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Στέλιος Ξεφλούδας, «Μέρες μέσα στο σκοτάδι».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Απόστολος Σαχίνης, «Η πεζογραφία του αισθητισμού».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Τάσος Ζάππας, «Ξένοι και δικοί μας τόποι».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Δημήτρης Φωτιάδης, «Ενθυμήματα».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Μήτσος Λυγίζος, «Κατάδυση - Από την Αντίσταση στο σήμερα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ήβη Μελεάγρου, «Προτελευταία εποχή».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Δημοσθένης Κόκκινος, «Ο αφοπλισμός».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Θεόδωρος Χατζηπανταζής, «Κωμειδύλλιο».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1983

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νάνος Βαλαωρίτης, «Μερικές γυναίκες».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιώργης Γιατρομανωλάκης, «Ιστορία».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ, «Αναδρομές».

- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Ελένη Τσαντσάνογλου, «Μια λανθάνουσα ποιητική σύνθεση του Σολωμού».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Λιλίκα Νάκου, «Η ζωή του Σεμελβάις».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Μιχάλης Κατσαρός, «4 Μαζινό».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ντίνος Ταξιάρχης, «Ενας παράξενος άνθρωπος».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Δημήτρης Νόλλας, «Το τρυφερό δέρμα».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Νίκος Αλεξίου, «Αισθητικά σημειώματα: Θεωρητικά, τόποι και πρόσωπα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1984

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Αλέξανδρος Μπάρας, «Άθροισμα 1933-1983».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης, «Πόλεως και νομού Δράμας παραμυθία».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Κωστούλα Μητροπούλου, «Η μεγέθυνση».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Αλέξανδρος Αργυρίου, «Διαδοχικές αναγνώσεις Ελλήνων υπερρεαλιστών».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Δημήτρης Βασιλειάδης, «Θεωρία εφτάστερη: Η μαγεία του Ιονίου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Έκτωρ Κακναβάτος, «In perpetuum».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Μάρω Δούκα, «Πλωτή πόλη» (Δεν το αποδέχτηκε).
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Μπάμπης Κλάρας, «Το παραμύθι ενός λαού που δεν είναι παραμύθι».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιώργος Βελουδής, «Αναφορές».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1985

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Τάκης Βαρβιτσιώτης, «Η ατραπός».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Τάσος Αθανασιάδης, «Οι τελευταίοι εγγονοί».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Χειμωνάς, «Τα ταξίδια μου».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Μιχάλης Μ. Παπαϊωάννου, «Κώστας Βάρναλης».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Βασίλης Ι. Λαζανάς, «Friedrich Hoelderlin: ο αδελφός των Αρχαίων Ελλήνων... της Ελεύθερης Πολιτείας».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, «Οι μνηστήρες».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ηλίας Λεφούσης, «Ασημίνα Λαΐου: ο εθνικός δρυμός των δακρύων».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Τάσος Κόρφης, «Πατρογνωσία».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Αθανάσιος Κ. Χριστοδούλου, «Η Στροφή του Σεφέρη».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1986

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μανόλης Αναγνωστάκης, «Τα Ποιήματα 1941 - 1971».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Αλέξανδρος Κοτζιάς, «Φανταστική περιπέτεια».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Χριστόφορος Μηλιώνης, «Καλαμάς και Αχέροντας».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Κώστας Γεωργουσόπουλος, «Τα μετά το θέατρο».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Γιάννης Γκίκας, «Κάστρα: Ταξίδια στην Ελλάδα του θρύλου και της πραγματικότητας».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Τόλης Καζαντζής, «Μια μέρα με τον Σκαρίμπα».

- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Σταύρος Βαβούρης, «Πού πάει, πού με πάει αυτό το ποίημα».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Αλέξης Πανσέληνος, «Η μεγάλη πομπή».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Παναγιώτης Παπαδούκας, «Διακοπές στο Πόρτο-Δείνα».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιάννης Κιουρτσάκης, «Καρναβάλι και καραγκιόζης: οι ρίζες και οι μεταμορφώσεις του λαϊκού γέλιου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1987

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Μίλτος Σαχτούρης, «Εκτοπλάσματα».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Ανδρέας Φραγκιάς, «Το πλήθος».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Πέτρος Γλέζος, «Τα απομνημονεύματα ενός κυρίου και άλλα διηγήματα».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιάννης Δάλλας, «Ο ελληνισμός και η θεολογία του Καβάφη».
- **Βραβείο ταξιδιωτικών εντυπώσεων:** Έρση Λάγκε, «Αλλάχ Ακμπάρ: Από τα βάθη του κόσμου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Θανάσης Κωσταβάρας, «Τα ερωτικά».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Ζακόπουλος, «-2 ώρα πλην δύο».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Δημήτρης Γιάκος, «Καλή σου νύχτα, Ιβάν...».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Νίκος Δ. Τριανταφυλλόπουλος, «Μινύρισμα πτηνού χειμαζομένου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1988²

² Είναι η τελευταία χρονιά που απονέμονται Α΄ και Β΄ Βραβεία. Από την επόμενη χρονιά το κρατικό βραβείο είναι μόνο ένα για κάθε κατηγορία. Τα δύο βραβεία ανά κατηγορία λειτούργησαν συχνά εξισορροπιστικά, έτσι ώστε να

- **Α΄ Βραβείο ποίησης:** Νίκος Καρούζος, «Νεολιθική νυχτωδία στην Κροστάνδη».
- **Α΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Μπακόλας, «Η μεγάλη πλατεία».
- **Α΄ Βραβείο διηγήματος:** Πέτρος Αμπατζόγλου, «Τι θέλει η κυρία Φρίμαν».
- **Α΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Ζήσιμος Λορεντζάτος, «Από την Πίζα στην Αθήνα: Η περίπτωση του Πάουντ».
- **Βραβείο μυθιστορηματικής βιογραφίας:** Μίκης Θεοδωράκης, «Οι δρόμοι του Αρχάγγελου».
- **Β΄ Βραβείο ποίησης:** Κλείτος Κύρου, «Τα πουλιά και η αφύπνιση».
- **Β΄ Βραβείο μυθιστορήματος:** Μάρω Βαμβουνάκη, «Η μοναξιά είναι από χρώμα».
- **Β΄ Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Μανιώτης, «Τα μαύρα παραμύθια».
- **Β΄ Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Νίκη Λοϊζίδη, «Ο Τζιόρτζιο ντε Κίρικο και η σουρεαλιστική επανάσταση».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1989³

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Διδώ Σωτηρίου, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο ποίησης:** Κική Δημουλά, «Χαίρε ποτέ».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Φάνης Μούλιος, «Οι κληρονόμοι».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα, «Οι πραγματείες περί ζωγραφικής Αλμπέρτι και Λεονάρντο».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Χρήστος Σαμουηλίδης, «Το χρονικό του ΚΑΡΣ».

«ικανοποιούνται» περισσότερες προσδοκίες. Συχνότατα όμως λειτούργησε ως βράβευση δύο ταχυτήτων, με αποτέλεσμα αρκετοί από τους βραβευθέντες να μην αποδέχονται τα βραβεία τους.

³ Εμφανίζεται, πειραματικά, αυτή τη χρονιά το «Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας», που το 1998 μετονομάζεται σε «Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας» και το 2011 σε «Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων». Απονέμεται σταθερά από το 1993 μέχρι και σήμερα σε μεγάλες προσωνυμότητες των ελληνικών γραμμάτων. Στην αρχή ήταν η οφειλόμενη τιμή σε ανθρώπους των ελληνικών γραμμάτων που είχαν αδικηθεί από τις κρατικές βραβεύσεις, κυρίως λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.

- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Νίτσα Τζώρτζογλου, «Τα τρία σίγμα».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Πατρίκιος Βελιανίτης και Πέτρος Παπαδόπουλος για το βιβλίο του Κλωντ Σιμόν, «Ο δρόμος της Φλάνδρας».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1990

- **Βραβείο ποίησης:** Όλγα Βότση, «Τα ποιήματα, τόμος Α».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Θανάσης Βαλτινός, «Στοιχεία για τη δεκαετία του '60».
- **Βραβείο διηγήματος:** Β. Κωνσταντίνος (Κωνσταντίνος Βάσσης), «Το αίνιγμα του μεσονυκτίου».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιώργος Βελουδής, «Διονύσιος Σολωμός: ρομαντική ποίηση και ποιητική. Οι γερμανικές πηγές».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Δεν δόθηκε.
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Ιωάννα Χατζηνικολή για το βιβλίο της Άιρις Μέρντοκ, «Μέσα στο δίκτυ».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1991

- **Βραβείο ποίησης:** Ελένη Βακαλό, «Γεγονότα και ιστορίες της κυρα Ροδαλίνας».
- **Βραβείο διηγήματος:** Κώστας Καλατζής, «Το ταμπάκικο».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Βαγγέλης Αθανασόπουλος, «Ο λογοτέχνης ως πρότυπο δημιουργικής δράσης».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Τηλέμαχος Αλαβέρας, «Σ' ευθεία γραμμή».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Κώστια Κοντολέων για το βιβλίο του Ρόαλντ Νταλ, «Ματίλντα».

- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Γιώργης Κρόκος, «Η ταυτότητα της ηλιαχτίδας».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1992

- **Βραβείο ποίησης:** Κώστας Στεργιόπουλος, «Ο ήλιος του μεσονυκτίου».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ανδρέας Νενεδάκης, «Οι Βουκέφαλοι».
- **Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Κιτσόπουλος, «Η αποκαθήλωση και άλλα διηγήματα».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Παναγιώτης Δ. Μαστροδημήτρης, «Προοπτικές και προσεγγίσεις - Μελέτες νεοελληνικής φιλολογίας».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Θανάσης Παπαθανασόπουλος, «Η πλατεία - Χρονικό μιας παιδικής ηλικίας».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Έλσα Σαμαρά για το βιβλίο του Μισέλ Τουρνιέ, «Μετεωρολογικά».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Άννα Γκέρτσου Σαρρή, «Κόκκινο της Ανατολής».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1993

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Στυλιανός Αλεξίου, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Μαρία Λαϊνά, «Ρόδινος φόβος».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Δημήτρης Νόλλας, «Ο τύμβος κοντά στη θάλασσα».
- **Βραβείο διηγήματος:** Γιώργος Σκαμπαρδώνης, «Η στενωπός των υφασμάτων».

- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Παν. Μουλλάς, «Ο λόγος της απουσίας. Δοκίμιο για την επιστολογραφία με σαράντα ανέκδοτα γράμματα του Φώτου Πολίτη».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Χάρης Κουτελάκης – Αμάντα Φώσκολου, «Πειραιάς και συνοικισμοί».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βραβείου:** Άλκη Ζέη, «Θέατρο για παιδιά».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Επαμεινώνδας Γονατάς για το βιβλίο του Αντόνιο Πόρτσια, «Επιλογή από τις Voces».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1994

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Τίτος Πατρίκιος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Μιχάλης Γκανάς, «Παραλογή».
- **Βραβείο διηγήματος:** Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, «Λιμενάρχης Ευρίπου».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ζυράννα Ζατέλη, «Και με το φως του λύκου επανέρχονται».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Λύντια Στεφάνου, «Γενικά και ειδικά για την ποίηση».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Κώστας Σαρδελής, «Ο ασάλευτος ταξιδιώτης: τα παιδικά χρόνια του Κωστή Παλαμά».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Ζωρζ Σαρρή, «Νινέτ».
- **Βραβείο Λογοτεχνικής Μετάφρασης:** Κλείτος Κύρου για το βιβλίο του Πέρσι Σέλλεϋ, «Οι Τσέντσι».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1995

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Νάσος Δετζώρτζης, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Ζήσης Οικονόμου, «Το χρονικό της "Νέας Ευταξίας" για τη "Νέα Εποχή"».
- **Βραβείο διηγήματος:** Κώστας Λαχάς, «Ασκήσεις επί αμμοδόχου».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Αντώνης Σουρούνης, «Ο χορός των ρόδων».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Νάσος Βαγενάς, «Η ειρωνική γλώσσα: Κριτικές μελέτες για τη νεοελληνική γραμματεία».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Κυριάκος Τσακίρης, «Βούρλα: Η μεγάλη απόδραση».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Μάρω Λοΐζου, «Η μητερούλα μας η Ρωσία».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Νίκος Φωκάς για το βιβλίο του Καρόλου Μπωντλαίρ, «Δεκαπέντε ποιήματα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1996

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Νόρα Αναγνωστάκη, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο ποίησης:** Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Μεθιστορία».
- **Βραβείο διηγήματος:** Δημήτρης Καλοκύρης, «Η ανακάλυψη της Ομηρικής και άλλες φαντασμαγορίες».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ανδρέας Μήτσου, «Τα ανίσχυρα ψεύδη του Ορέστη Χαλκιόπουλου».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Γιάννης Βαρβέρης, «Η κρίση στο Θέατρο» (τόμος Γ').
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Λεφτέρης Ραφτόπουλος, «Το μήκος της νύχτας: Μακρόνησος '48-'50».

- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Λίτσα Ψαραύτη, «Το χαμόγελο της Εκάτης».
- **Ειδικό Βραβείο Μετάφρασης:** Martin Mckinsey για το βιβλίο του Ανδρέα Φραγκιά, «The Courtyard».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1997

- **Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας:** Γιώργος Αλισανδράτος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Βύρων Λεοντάρης, «Εν γη αλμυρά».
- **Βραβείο διηγήματος:** Μένης Κουμανταρέας, «Η μυρωδιά τους με κάνει να κλαίω».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Μπακόλας, «Η ατέλειωτη γραφή του αίματος».
- **Βραβείο δοκιμίου-κριτικής:** Δημήτρης Ραυτόπουλος, «Άρης Αλεξάνδρου - Ο εξόριστος».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Ηλίας Χ. Παπαδημητρακόπουλος, «Τόποι τέσσερεις».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Ελένη Σαραντίτη, «Κάποτε ο κυνηγός».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης:** Αλέξανδρος Ίσαρης για το βιβλίο του Τόμας Μπέρνχαρντ, «Μπετόν».
- **Ειδικό Βραβείο Μετάφρασης:** Amy Mims για το βιβλίο του Γιάννη Ρίτσου, «Iconostasis of Anonymus Saints».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1998⁴

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Αλέξανδρος Αργυρίου, για το σύνολο του έργου του.

⁴ Το Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας από αυτή τη χρονιά μετονομάζεται σε Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας.

- **Βραβείο ποίησης:** Γιάννης Κοντός, «Ο αθλητής του τίποτα».
- **Βραβείο διηγήματος:** Πρόδρομος Χ. Μάρκογλου, «Σπαράγματα».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ιωάννα Καρυστιάνη, «Η Μικρά Αγγλία».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Αλεξάνδρα Δεληγιώργη, «Ά-νοστον Ήμαρ».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Νάνος Βαλαωρίτης, «Μοντερνισμός, Πρωτοπορία και "Πάλι"».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Στρατής Πασχάλης, «Βερενίκη» του Ρακίνα.
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Ι. Α. Βλάχος, «Odes» του Ανδρέα Κάλβου.
- **Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου:** Μάνος Κοντολέων, «Μάσκα στο φεγγάρι».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Βάσω Ψαράκη, «Ο επισκέπτης της νύχτας» της Μελίνας Καρακώστα.
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για τα παιδιά:** Αγγελική Βαρελά, «Κόρινθος. Ήρωες-Τόποι-Πολιτισμοί».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 1999

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Γιάννης Δάλλας, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Γιώργος Μαρκόπουλος, «Μη σκεπάζεις το ποτάμι».
- **Βραβείο διηγήματος:** Καίη Τσιτσέλη, «Ο χορός των ωρών».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ρέα Γαλανάκη, «Ελένη ή ο Κανένας».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Τάκης Καρβέλης, «Κωνσταντίνος Χατζόπουλος - Ο πρωτοπόρος».
- **Βραβείο μαρτυρίας-βιογραφίας-χρονικού-ταξιδιωτικής λογοτεχνίας:** Νίκος Πετσάλης - Διομήδης, «Η άγνωστη Κάλας».

- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Βασίλης Τομανάς, «Διόρθωση» του Τόμας Μπέρνχαρντ.
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Λότη Πέτροβιτς - Ανδρουτσοπούλου, «Η οικογένεια του Ήλιου».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Νικόλας Ανδρικόπουλος για την εικονογράφηση του βιβλίου της Μάνιας Καπλάνογλου, «Οι πειρατές της Λιμνοχώρας».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Ελένη Καλλία, «Τα φωτισμένα παράθυρα διηγούνται ιστορίες».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2000

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Ανδρέας Φραγκιάς, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Χριστόφορος Λιοντάκης, «Με το φως».
- **Βραβείο διηγήματος:** Μισέλ Φάις, «Απ' το ίδιο ποτήρι και άλλες ιστορίες».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Έρση Σωτηροπούλου, «Ζιγκ-ζαγκ στις νεραντζιές».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Ευγένιος Αρανίτσης, «Σε ποιον ανήκει η Κέρκυρα;».
- **Βραβείο μαρτυρίας:** Γιώργος Βέης, «Ασία, Ασία».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου για το βιβλίο του Αγίου Αυγουστίνου, «Εξομολογήσεις».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Άλκηστις Πρωίου, «Romanzo» του Γιώργου Χειμωνά.

- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Χρήστος Μπουλώτης, «Το άγαλμα που κρύωνε».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Εύα Μελά για την εικονογράφηση του βιβλίου της Γεωργίας Ανεζίνη, «Η περιπέτεια μιας καρδερίνας».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Θάνος Μαρκόπουλος, «Στο σχολείο με ... χαρτί και καλαμάρι».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2001

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Κώστας Παπαγεωργίου, «Κλεμμένη ιστορία».
- **Βραβείο διηγήματος:** Τάσος Καλούτσας, «Το τραγούδι των σειρήνων».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Νίκος Θέμελης, «Η ανατροπή».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Χριστίνα Ντουινιά, «Κ. Γ. Καρυωτάκης: Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης».
- **Βραβείο χρονικού - μαρτυρίας:** Δημήτρης Σταμέλος, «Νικηταράς».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Κώστας Σφήκας για το βιβλίο του Ονορέ ντε Μπαλζάκ, «Χαμένα όνειρα».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ελληνικής γλώσσας σε ξένη γλώσσα:** Δεν απονεμήθηκε.
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού έργου:** Ντίνος Δημόπουλος, «Ο Βάνκα και τ' αδέσποτα».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Σοφία Φόρτωμα για την εικονογράφηση του βιβλίου του Μάνου Ελευθερίου, «Η γάτα που ήθελε να γίνει πουλί».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για τα παιδιά:** Δεν απονεμήθηκε.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2002

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Μανόλης Αναγνωστάκης, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Μάριος Μαρκίδης, «Παρά ταύτα».
- **Βραβείο διηγήματος:** Δημήτρης Καλοκύρης, «Το Μουσείο των αριθμών».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** εξ ημισείας στους Ζυράννα Ζατέλη, «Με το παράξενο όνομα Ραμάνθις Ερέβους» & Μένη Κουμανταρέας, «Δυο φορές Έλληνας».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Αριστείδης Μπαλτάς, «Αντικείμενα και όψεις εαυτού».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Κωστής Παπαγιώργης, «Κανέλλος Δεληγιάννης».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Anna Zimbone για το βιβλίο του Γεωργίου Βιζυηνού, «Το μόνον της ζωής του ταξείδιον».
- **Βραβείο λογοτεχνικής μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας σε ελληνική γλώσσα:** Μάγκυ Κοέν για το βιβλίο του Αβραάμ Γεοσούα,, «Ταξίδι στο τέλος της χιλιετίας».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Παντελής Καλιότσος, «Η Σφεντόνα του Δαβίδ».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Άννα Μενδρινού για την εικονογράφηση του βιβλίου της Ζωής Βαλάση, «Μύθοι του Αισώπου».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Ιωάννα Φωκά, «Βασίλισσα Βερενίκη».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2003

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Μίλτος Σαχτούρης, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Μανόλης Πρατικάκης, «Το νερό».
- **Βραβείο διηγήματος:** Τάσος Γουδέλης, «Η γυναίκα που μιλά».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Δημήτρης Δημητριάδης, «Η ανθρωπωδία. Μια ατελής χιλιετία».
- **Βραβείο δοκιμίου:** Σταύρος Σταυρίδης, «Από την πόλη οθόνη στην πόλη σκηνή».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Παναγιώτης Κουσαθανάς, «Παραμιλητά Α΄. Κείμενα για τον πολιτισμό και την ιστορία της Μυκόνου».
- **Βραβείο παιδικής λογοτεχνίας:** Ευγένιος Τριβιζάς, «Οι χελώνες του Βαρώνου».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Φωτεινή Στεφανίδη για την εικονογράφηση του βιβλίου της, «Ένα, δύο, τρία».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Παρή Καλαμαρά, «Κόκκινη κλωστή δεμένη ... Το παραμύθι των υφασμάτων».
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Ingemar Rhedin & Gaga Rosic για τη μετάφραση των βιβλίων της Κικής Δημουλά, «Χαίρε ποτέ» & «Ποιήματα» στη σουηδική και σερβική γλώσσα αντίστοιχα.
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Ανταίος Χρυσοστομίδης για το βιβλίο του Αντόνιο Ταμπούκι, «Είναι αργά, όλο πιο αργά».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2004

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Κώστας Στεργιόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Αντώνης Φωστιέρης, «Πολύτιμη λήθη».

- **Βραβείο διηγήματος:** Αχιλλέας Κυριακίδης, «Τεχνητές αναπνοές».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Βασίλης Αλεξάκης, «Οι ξένες λέξεις».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Αλέξης Ζήρας, «Ένας γραικός στα ξένα: αναγνώσεις άλλων λογοτεχνιών».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Τασούλα Βερβενιώτη, «Διπλό βιβλίο. Η αφήγηση της Σταματίας Μπαρμπάτση».
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ελληνικής γλώσσας σε ξένη γλώσσα:** Jorg Schafer για τη μετάφραση των, «Ποιημάτων» του Καβάφη.
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Θωμάς Σκάσης για το βιβλίο του Κλωντ Σιμόν, «Το τραμ».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** εξ ημισείας στη Σοφία Φίλντιση, «Ποιήματα για παιδιά» & Πέτρο Χατζόπουλο, «Η εξαφάνιση της Ντόροθυ Σνοτ».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Βασίλης Παπατσαρούχας για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Η Κοκκινোসκουφίτσα» (διασκευή των Αργυρώς Κοκορέλη και Βίκυς Χριστοφορίδου).
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Ελένη Δικαίου, «Το μεγάλο ταξίδι του Οδυσσέα».
- **Ειδικό τιμητικό βραβείο εικονογράφησης:** Βασίλειος Σβετλίν για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Δον Κιχώτης» του Μιγκέλ ντε Θερβάντες (διασκευή Μαρία Αγγελίδου).

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2005

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Νίκος Φωκάς, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Νάσος Βαγενάς, «Στέφανος».
- **Βραβείο διηγήματος:** Ρέα Γαλανάκη, «Ένα σχεδόν γαλάζιο χέρι».

- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Μάνος Ελευθερίου, «Ο καιρός των χρυσανθέμων».
- **Βραβείο δοκιμίου-κριτικής:** Μαρία Κακαβούλια, «Μορφές και λέξεις στο έργο της Ελένης Βακαλό».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Δημήτρης Χατζησωκράτης, «Πολυτεχνείο '73».
- **Βραβείο Μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Φερειντούν Φαριάντ, για τη μετάφραση Ανθολογίας από το ποιητικό έργο του Γιάννη Ρίτσου με τίτλο, «Πέτρινος Χρόνος» στην ιρανική γλώσσα.
- **Βραβείο Μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Λευτέρης Αναγνώστου για τη μετάφραση από τα γερμανικά της μυθιστορηματικής τετραλογίας, «Ο Ιωσήφ και οι αδελφοί αυτού» του Thomas Mann.
- **Βραβείο παιδικής λογοτεχνίας:** εξ ημισείας στην Αγγελική Δαρλάση για το βιβλίο, «Ονειροφύλακες» & στην Ιουλίτα Ηλιοπούλου για το βιβλίο, «Τι ζητάει ο Ζήνων».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** Γιάννης Κόττης για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Τι ζητάει ο Ζήνων».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** στους Μαρία Ντεκάστρο & Πάνο Βαλαβάνη για το βιβλίο, «Μικρές Ιστορίες του Μουσείου: θησαυροί του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2006

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Τηλέμαχος Αλαβέρας, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Τάσος Γαλάτης, «Αντίποδες και σφενδονήτες».
- **Βραβείο διηγήματος:** Γιάννης Καισαρίδης, «Μισάντρα».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Αθηνά Κακούρη, «Θέκλη».

- **Βραβείο δοκιμίου-κριτικής:** Αγγέλα Καστρινάκη, «Η λογοτεχνία στην παραγμένη δεκαετία 1940 - 1950».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Χρήστος Σαμουηλίδης, «Γιαννούλης Χαλεπάς».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** εξ ημισείας στην Βούλα Μάστορη για το βιβλίο, «Δωριλένια» & στην Άννα Γκέρτσου-Σαρρή για το βιβλίο, «Η άλλη φωνή».
- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** εξ ημισείας στην Μυρτώ Δεληβοριά για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Ιστορίες για παιδιά» & στην Μαρία Τζαμπούρα για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Φίλοι; Φως φανάρι».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Δεν απονεμήθηκε.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2007

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Κώστας Ε. Τσιρόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Ντίνος Σιώτης, «Αυτοβιογραφία ενός στόχου».
- **Βραβείο διηγήματος:** Ελένη Λαδιά, «Η γυναίκα με το πλοίο στο κεφάλι».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Ιωάννα Καρυστιάνη, «Σουέλ».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Θεοδόσης Πελεγρίνης, «Από τον πολιτισμό στην πείνα».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Αναστάσιος Μ. Τάμης, «Οι Έλληνες της Λατινικής Αμερικής».
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Γιάννης Καλιφατίδης για το βιβλίο του Β. Γκ. Ζέμπαντ, «Οι ξεριζωμένοι».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** εξ ημισείας στην Κατερίνα Πλασσαρά για το βιβλίο της, «Η δική μας Λάση» & στον Αντώνη Δελώνη για το βιβλίο του, «Αγαπώ μια γάτα, εντάξει;».

- **Βραβείο εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** εξ ημισείας στην Φωτεινή Στεφανίδη για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Κάτι παράξενο απόψε συμβαίνει» & στον Πέτρο Μπουλούμπαση για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Ο Άγιος Βασίλης και το διαβολάκι» του συγγραφέα Πέτρου Χατζόπουλου.
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** εξ ημισείας στον Βασίλη Κρεμμυδά για το βιβλίο, «Καθημερινές Ιστορίες για τα Καράβια» & στην Μαρία Αγγελίδου για το βιβλίο, «Ελληνική μυθολογία – Πώς ξεκίνησε ο Κόσμος».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2008

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Κώστας Γεωργουσόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Δήμητρα Χ. Χριστοδούλου, «Λιμός».
- **Βραβείο διηγήματος:** Ευγενία Φακίνου, «Φιλοδοξίες κήπου».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιώργος Λεονάρδος, «Ο τελευταίος Παλαιολόγος».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Βαγγέλης Αθανασόπουλος, «Το ποιητικό τοπίο του ελληνικού 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, τόμος Γ΄».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Βασίλης Τζανακάρης, «Δακρυσμένη Μικρασία: 1919 - 1922: Τα χρόνια που συντάραξαν την Ελλάδα».
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ελληνικής γλώσσας σε ξένη γλώσσα:** Ντέιβιντ Κόνολι για το έργο, «Ωραίος σαν Έλληνας» του Νίκου Εγγονόπουλου.
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Μαρία Παπαδήμα για το βιβλίο του Μπερνάντο Σοάρες (Φερνάντο Πεσσόα), «Το βιβλίο της ανησυχίας».
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** εξ ημισείας στη Λίτσα Ψαραύτη για το βιβλίο, «Η σπηλιά της γοργόνας» & στο Βασίλη Παπαθεοδώρου για το βιβλίο, «Χνότα στο τζάμι».

- **Βραβείο Εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** εξ ημισείας στη Μάρια Μπαχά, για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Όταν η πασχαλίτσα συνάντησε ελέφαντα» & στη Ζωή Κυτοπούλου για την εικονογράφηση του βιβλίου, «Μια φορά και έναν καιρό».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** εξ ημισείας στη Σοφία Γιαλουράκη για το βιβλίο, «Τα πορτρέτα του Φαγιούμ και η μυστηριώδης μισ Τζούλια» & στη Νένα Κοκκινάκη για το βιβλίο, «Πηνελόπη Δέλτα. Η ζωή της σαν παραμύθι».
- **Βραβείο Λογοτεχνικού Περιοδικού:** εξ ημισείας στα περιοδικά, «Νέα Εστία» & «Η Λέξη».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2009

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Νάνος Βαλαωρίτης, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο ποίησης:** Λευτέρης Πούλιος, «Η κρυφή συλλογή».
- **Βραβείο διηγήματος:** εξ ημισείας στους Τόλη Νικηφόρου, «Ο δρόμος για την Ουρανούπολη» & Αργύρη Χιόνη, «Το οριζόντιο ύψος και άλλες αφύσικες ιστορίες».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Γιάννης Ατζακάς, «Θολός βυθός».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Χρίστος Ρουμελιωτάκης, «Ασκήσεις αυτογνωσίας».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Αλεξάνδρα Δ. Ιωαννίδου, «Υπόθεση Γκράνιν: Η λογοτεχνική κριτική στο εδώλιο. Η δίκη της “Επιθεώρησης Τέχνης” το 1959 και η απολογία του Κώστα Κουλουφάκου».
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ελληνικής γλώσσας σε ξένη γλώσσα:** Λεωνίδας Λίου για τη μετάφραση του έργου του Οδυσσέα Ελύτη, «Το άξιον εστί» στην κινεζική γλώσσα.
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Άννα Παπασταύρου για το βιβλίο του Αλεσσάντρο Μπαρίκκο, «Ιστορία σαν παραμύθι».

- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** εξ ημισείας στη Λότη Πέτροβιτς - Ανδρουτσοπούλου για το βιβλίο, «Η προφητεία του κόκκινου κρασιού» & στη Φωτεινή Φραγκούλη για το βιβλίο, «Εφτά ορφανά μολύβια ... εφτά ιστορίες».
- **Βραβείο Εικονογράφησης παιδικού βιβλίου:** εξ ημισείας στην Κατερίνα Βερούτσου για το βιβλίο του Μάνου Κοντολέων, «Νεράιδα πάνω στο έλατο» & στο Θανάση Δήμου για το έργο του, «Μια χειμωνιάτικη ιστορία».
- **Βραβείο βιβλίου γνώσεων για παιδιά:** Σάκης Σερέφας, «Ένας δεινόσαυρος στο μπαλκόνι μου».
- **Βραβείο Λογοτεχνικού Περιοδικού:** εξ ημισείας στα περιοδικά, «Πόρφυρας» & «Εντευκτήριο».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2010

- **Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας:** Κική Δημουλά, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο ποίησης:** Παντελής Μπουκάλας, «Ρήματα».
- **Βραβείο διηγήματος:** Παναγιώτης Κουσαθανάς, «Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό».
- **Βραβείο μυθιστορήματος:** Βασιλική Ηλιοπούλου, «Σμιθ».
- **Βραβείο κριτικής-δοκιμίου:** Άγγελος Χανιώτης, «Θεατρικότητα και δημόσιος βίος στον ελληνιστικό κόσμο».
- **Βραβείο χρονικού-μαρτυρίας:** Γιώργος Βέης, «Από το Τόκιο στο Χαρτούμ: Μαρτυρίες, συνδηλώσεις».
- **Βραβείο Λογοτεχνικού Περιοδικού:** Εξ ημισείας στα περιοδικά, «Το Δέντρο» & «Διαβάζω».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2011

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Ντίνος Χριστιανόπουλος, για το σύνολο του έργου του (αρνήθηκε να το παραλάβει).
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Θωμάς Κοροβίνης, «Ο γύρος του θανάτου».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Χρήστος Οικονόμου, «Κάτι θα γίνει, θα δεις».
- **Βραβείο Ποίησης:** Γιώργος Μαρκόπουλος, «Κρυφός κυνηγός».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Εξ ημισείας στις Γεωργία Γκότση, «Η διεθνοποιήσις της φαντασίας: Σχέσεις της ελληνικής με τις ξένες λογοτεχνίες τον 19ο αιώνα» & Βενετία Αποστολίδου, «Τραύμα και μνήμη: Η πεζογραφία των πολιτικών προσφύγων».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Γιώργος Θεοχάρης, «Δίστομο - 10 Ιουνίου 1944 – Το ολοκαύτωμα».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Εξ ημισείας στους Μιχάλη Γεννάρη, «Πρίγκιπες και δολοφόνοι» & Θοδωρής Ρακόπουλος, «Φαγιούμ».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Δεν απονεμήθηκε.
- **Βραβείο απόδοσης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Άρης Μπερλής για το βιβλίο της Τζαν Μόρις, «Βενετία».
- **Βραβείο απόδοσης έργου της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στα νέα ελληνικά:** Δημήτρης Μαρωνίτης για την απόδοση της, «Ιλιάδας» του Ομήρου.
- **Βραβείο παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου:** Χρήστος Μπουλώτης, «Τα πολύτιμα σκουπίδια του κυρίου Νο».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2012

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Θανάσης Βαλτινός, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Γιώργος Συμπάρδης, «Υπόσχεση γάμου».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Γιάννης Ευσταθιάδης, «Άνθρωποι από λέξεις: Διηγήματα μεγάλου μήκους».
- **Βραβείο Ποίησης:** Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, «Η ανορεξία της ύπαρξης».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Αντώνης Λιάκος, «Αποκάλυψη, ουτοπία και ιστορία: Οι μεταμορφώσεις της ιστορικής συνείδησης».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Αλέξανδρος Μασσαβέτας, «Κωνσταντινούπολη: Η πόλη των απόντων».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Εξ ημισείας στους Θωμά Ιωάννου για το έργο, «Ιπποκράτους 15» & στον Θωμά Τσαλαπάτη για το έργο του, «Το ξημέρωμα είναι σφαγή κύριε Κρακ».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Δεν απονεμήθηκε.
- **Τιμητική διάκριση:** στα περιοδικά «Οροπέδιο» & «Πλανόδιον» για τη συμβολή τους στη νεοελληνική λογοτεχνία.
- **Βραβείο μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα:** Παναγιώτης Χοροζίδης για τη μετάφραση του, «Η ανατομία της μελαγχολίας» (τόμος Γ') του Ρόμπερτ Μπέρτον.
- **Βραβείο απόδοσης έργου της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στα νέα ελληνικά:** Νίκος Σκουτερόπουλος για τη μετάφραση της, «Ιστορίας» του Θουκυδίδη.
- **Βραβείο μετάφρασης ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα:** Vicente Fernández González, Leandro García Ramírez, María López Villalba & Ιωάννα Νικολαΐδου για τη μετάφραση

της τριλογίας, «Ακυβέρνητες Πολιτείες» («Ciudades a la deriva») του Στρατή Τσίρκα στα ισπανικά.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2013

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Δημήτρης Ραυτόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Νίκη Αναστασέα, «Πολύ χιόνι μπροστά στο σπίτι».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Γιάννης Παλαβός, «Το αστείο».
- **Βραβείο Ποίησης:** Μάρκος Μέσκος, «Τα λύτρα».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Μιχάλη Χρυσανθόπουλο, «Εκατό χρόνια πέρασαν και ένα καράβι. Ο ελληνικός υπερρεαλισμός και η κατασκευή της παράδοσης».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Θοδωρής Καλλιφατίδης, «Τα περασμένα δεν είναι όνειρο».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Χρήστος Αρμάντο Γκέζος, «Ανεκπλήρωτοι φόβοι».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Βασίλης Λαδάς, «Παιχνίδια κρίκετ».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Η παρέμβαση» & «Εμβόλιμον» για τη συμβολή τους στη νεοελληνική λογοτεχνία.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2014

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Δημήτρης Νόλλας, «Ταξίδι στην Ελλάδα».

- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Κώστας Μαυρουδής, «Η αθανασία των σκύλων».
- **Βραβείο Ποίησης:** Πάνος Κυπαρίσσης, «Τα τιμαλφή».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Βάσω Αλεξανδράκη, «Το παιχνίδι της επιθυμίας και της γραφής στο Μυθιστόρημα της κυρίας Έρσης του Ν.Γ. Πεντζίκη».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Γιώργος Β. Δερτιλής, «Συνειρμοί, μαρτυρίες, μυθιστορίες».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Απονομή εξ ημισείας στον Λευτέρη Καλοσπύρο για το έργο του, «Η μοναδική οικογένεια» & στην Ελευθερία Κυρίτση για το έργο της, «Χειρόγραφη Πόλη».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Αλέξανδρος Στεφανίδης, «Το χάδι».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Μανδραγόρας» & «Θέματα Λογοτεχνίας» για την συμβολή τους στην νεοελληνική λογοτεχνία.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2015

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Ηλίας Χρ. Παπαδημητρακόπουλος, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Χρήστος Χωμενίδης, «Νίκη».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Ανδρέας Μήτσου, «Η εξαίσια γυναίκα και τα ψάρια».
- **Βραβείο Ποίησης:** Ζέφη Δαράκη, «Η σπηλιά με τα βεγγαλικά».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Κατερίνα Σχινά, «Καλή και ανάποδη. Ο πολιτισμός του πλεκτού».

- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Νίκος Μπακουνάκης, «Δημοσιογράφος ή ρεπόρτερ. Η αφήγηση στις ελληνικές εφημερίδες, 19^{ος} – 20^{ος} αιώνες».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** απονομή εξ ημισείας στον Χρίστο Κυθρεώτη για το έργο του, «Μια Χαρά» & στη Μαρία Φίλη για το έργο της, «Το πιο Παράξενο Απόκτημα των Εντόμων».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Ρίκα Μπενβενίστε, «Αυτοί που επέζησαν. Αντίσταση, εκτόπιση, επιστροφή. Θεσσαλονικείς Εβραίοι στη δεκαετία του 1940».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Νέα Ευθύνη» & «Φρέαρ».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2016

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Βασίλης Βασιλικός, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Θεόδωρος Γρηγοριάδης, «Ζωή μεθόρια».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Ηλίας Παπαμόσχος, «Η αλεπού της σκάλας και άλλες ιστορίες».
- **Βραβείο Ποίησης:** εξ ημισείας στην Σοφία Κολοτούρου, «Η τρίτη γενιά» & στον Δημήτρη Αγγελή, «Ένα ελάφι δακρύζει πάνω από το κεφάλι μου».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Σταύρος Ζουμπουλάκης, «Υπό το φως του μυθιστορήματος».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Γιώργος Βέης, «Παντού Μαρτυρίες, μεταμορφώσεις».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** εξ ημισείας στην Βασιλεία Γεωργίου, «Η έκτη μέρα» & στον Χρήστο Κολτσίδα, «Τα ορεινά».

- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Σοφία Νικολαΐδου, «Καλά και σήμερα».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Νέο Επίπεδο» & «Δίοδος».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2017

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Διονύσης Καψάλης, για το σύνολο του έργου του.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Μιχάλης Μοδινός, «Εκουατόρια».
- **Βραβείο Διηγήματος - Νουβέλας:** Μαρία Κουγιουμτζή, «Όλα μπορούν να συμβούν μ' ένα άγγιγμα».
- **Βραβείο Ποίησης:** εξ ημισείας στον Σταμάτη Πολενάκη για το έργο του, «Τα τριαντάφυλλα της Μερσέδες» & στη Χλόη Κουτσουμπέλη για το έργο της, «Οι ομοτράπεζοι της άλλης γης».
- **Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής:** Παντελής Μπουκάλας, «Όταν το ρήμα γίνεται όνομα. Η "Αγαπώ" και το σφρίγος της ποιητικής γλώσσας».
- **Βραβείο Μαρτυρίας - Βιογραφίας - Χρονικού - Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Λύντια Τρίχα, «Χαρίλαος Τρικούπης».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** εξ ημισείας στη Δανάη Σιώζου, «Χρήσιμα Παιδικά Παιχνίδια» & στην Ούρσουλα Φωσκόλου, «Το Κήτος».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Αγγελική Σιδηρά, «Silver Alert».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Οδός Πανός» & «Φρμκ».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2018

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Σώτη Τριανταφύλλου, «Το τέλος του κόσμου σε αγγλικό κήπο».
- **Βραβείο Διηγήματος – Νουβέλας:** εξ ημισείας στον Γιώργο Κυριακόπουλο για το έργο του, «Η τρισεγγονή της Αραπίνας και άλλες ιστορίες» & στην Ελισάβετ Χρονοπούλου για το έργο της, «Ο έτερος εχθρός».
- **Βραβείο Ποίησης:** Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη, «Η επιστροφή των νεκρών».
- **Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής:** Αλέξης Πολίτης, «Η ρομαντική λογοτεχνία στο έθνος κράτος 1830 - 1880: Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο, πνευματική κίνηση, αναγνώστες».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Ρίκα Μπενβενίστε, «Λούνα».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, «Οι πρόσφυγες και τα καθήκοντα μας απέναντι τους».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Δεν απονεμήθηκε.
- **Τιμητική διάκριση:** στο λογοτεχνικό περιοδικό «Ποιητική».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2019

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Μάρω Δούκα, για το σύνολο του έργου της.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Γιώργος Παπαδάκης, «Ο ταχυδρόμος».
- **Βραβείο Διηγήματος - Νουβέλας:** εξ ημισείας στον Δημήτρη Κανελλόπουλο για το έργο του, «Ο θάνατος του αστρίτη και άλλες ιστορίες» & στην Δήμητρα Κολλιάκου για το έργο της, «Αλφαβητάρι εντόμων».

- **Βραβείο Ποίησης:** Χάρης Βλαβιανός, «Αυτοπροσωπογραφία του λευκού».
- **Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής:** Βαγγέλης Χατζηβασιλείου, «Η κίνηση του εκκρεμούς. Άτομο και κοινωνία στη νεότερη ελληνική πεζογραφία: 1974 - 2017».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Μαρία Καραγιάννη και Μιχάλης Ζ. Κοπιδάκης, «Ελευθέριος Βενιζέλος και Μαρία Ελευθερίου: Η αλληλογραφία (1889 - 1890)».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Νίκος Χρυσός, «Καινούργια μέρα».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Δεν απονεμήθηκε.
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Νησίδες» & «Συριανά Γράμματα».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2020

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Τζένη Μαστοράκη, για τη συνολική της προσφορά στα Γράμματα.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Ηλίας Μαγκλίνης, «Είμαι όσα έχω ξεχάσει. Μια αληθινή ιστορία».
- **Βραβείο Διηγήματος - Νουβέλας:** εξ ημισείας στον Αχιλλέα III για το έργο του, «Παραχαράκτης» & στον Μιχάλη Μακρόπουλο για το έργο του, «Μαύρο νερό».
- **Βραβείο Ποίησης:** Γιάννης Αντιόχου, «Αυτός, ο κάτω ουρανός».
- **Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής:** Κώστας Ιωαννίδης, «Μία “υπερόχως νόθος” τέχνη: ποιητικές της φωτογραφίας. Τέλη 19^{ου} - αρχές 20^{ου} αιώνα».

- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Κωνσταντίνος Πουλής, «Απ' το αλέτρι στο smartphone. Συζητήσεις με τον πατέρα μου».
- **Ειδικό βραβείο σε λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά το διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** Μάνος Ραγιάδης, «Αγόρι».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** εξ ημισείας στην Ηλέκτρα Λαζάρ, «Άγια νήπια» & στον Μιχάλη Μαλανδράκη, «Patriot».
- **Τιμητική διάκριση:** στα λογοτεχνικά περιοδικά «Πρεβεζάνικα Χρονικά» & «Απόπλους».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2021

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Δημήτρης Τζιόβας, για τη συνολική του προσφορά στα Γράμματα.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** εξ ημισείας στον Νίκο Δαββέτα για το έργο του, «Άντρες χωρίς άντρες» & στη Λουίζα Παπαλοΐζου για το έργο της, «Το βουνί».
- **Βραβείο Διηγήματος - Νουβέλας:** εξ ημισείας στον Θανάση Χατζόπουλο για το έργο του, «Ιστορικός ενεστώς» & στον Χρήστο Χρηστίδη για το έργο του, «Γυμνός».
- **Βραβείο Ποίησης:** Διονύσης Καψάλης για το έργο του, «Σημειώσεις για τη μουσική του κόσμου».
- **Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής:** Χριστίνα Κουλούρη για το έργο της, «Φουστανέλες και χλαμύδες. Ιστορική μνήμη και εθνική ταυτότητα 1821 - 1930».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Στράτο Ν. Δορδανά και Βάιο Καλογρηά για το έργο τους, «Οι ζωές των άλλων, Η Στάζι και οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες στην Ανατολική Γερμανία (1949 - 1989)».

- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** εξ ημισείας στον Σπύρο Γούλα για το έργο του, «Τα περσινά τους βάζουν για καλά» & στον Φοίβο Οικονομίδη για το έργο του, «Βορράς».
- **Ειδικό βραβείο 2021 για βιβλίο που προάγει σημαντικά τον διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα:** εξ ημισείας στον Παναγιώτη Χατζημυυσιάδη για το έργο του, «Έξοδα νοσηλείας» & στον Δημήτρη Χριστόπουλο για το έργο του, «Τζίντλι».
- **Τιμητική διάκριση:** στα περιοδικά «Δέκατα» & «Σημειώσεις».

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2022

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Μαρία Λαϊνά, για τη συνολική προσφορά της στα Γράμματα.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Σωτήρης Δημητρίου, «Ουρανός απ' άλλους τόπους».
- **Βραβείο Διηγήματος – Νουβέλας:** Νάσια Διονυσίου, «Τι είναι ένας κάμπος».
- **Βραβείο Ποίησης:** Θανάσης Χατζόπουλος, «Υπό κατασκευήν σημαίες».
- **Βραβείο Δοκιμίου – Κριτικής:** Παναγής Παναγιωτόπουλος, «Περιπέτειες της μεσαίας τάξης. Κοινωνιολογικές καταγραφές στην Ελλάδα της ύστερης μεταπολίτευσης».
- **Βραβείο Μαρτυρίας - Βιογραφίας - Χρονικού - Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Τασούλα Βερβενιώτη, «Οι άμαχοι του Ελληνικού Εμφυλίου. Η δυναμική της μνήμης» & Χρήστος Χρηστίδης, «Γεώργιος Καρτάλης».
- **Ειδικό Βραβείο 2022,** για το βιβλίο που προάγει σημαντικά τον διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα: Χίλντα Παπαδημητρίου, «Ένοχος μέχρι αποδείξεως του εναντίου».

*Σημειώνεται ότι, για το έτος 2022, η αρμόδια Επιτροπή αποφάσισε ομόφωνα να μην απονείμει Κρατικό Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου/ης Συγγραφέα έως 35 ετών και τιμητική διάκριση σε λογοτεχνικό περιοδικό.

Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία 2023

- **Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων:** Ρέα Γαλανάκη, για τη συνολική προσφορά της στα Γράμματα.
- **Βραβείο Μυθιστορήματος:** Ισμήνη Καρυωτάκη, «Φυγόδικος δεν ήμουν».
- **Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας:** Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης, «Το όνομα σου».
- **Βραβείο Ποίησης:** Σταύρος Ζαφειρίου, «Πράσινος ουρανός, μπλε χορτάρι».
- **Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής:** Χρήστος Λούκος, «Η Ερμούπολη της Σύρου (1821-1950). Από το Λίβερπουλ της Ανατολικής Μεσογείου στη βαμβακούπολη των Κυκλάδων».
- **Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού-Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας:** Σπύρος Παπαϊωάννου & Κώστας Βλησίδης, «Το φρικτόν τέμενος της αμαρτίας (Α' Μέρος: Το πορνείο των Βούρλων Δραπετσώνας μέσα από γραπτές πηγές, Β' Μέρος: Ιχνηλάτηση του τόπου και του χρόνου των «Βούρλων» της Δραπετσώνας)».
- **Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα:** Άρης Αλεξανδράκης, «Πώς ο Ιγνάτιος Καραθοδωρής έχασε τα πάντα».
- **Ειδικό Κρατικό Βραβείο 2023,** για το βιβλίο που προάγει σημαντικά τον διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα: Γιάννης Πάσχος, «Το χρονικό ενός δυσλεκτικού».
- **Τιμητική διάκριση:** στο λογοτεχνικό περιοδικό «Κοράλλι».

3. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στην συνεισφορά ως μια επιπρόσθετη προσπάθεια στην ερευνητική βιβλιογραφία και κατά συνέπεια χρειάζεται να γίνει μια βιβλιογραφική ανασκόπηση σχετική με ανάλογες έρευνες στην Ελλάδα. Αναφορικά με το θέμα, λοιπόν, τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος στη σύγχρονη Ελληνική λογοτεχνία, ομολογουμένως δεν έχουν διεξαχθεί ή εμείς τουλάχιστον δεν έχουμε εντοπίσει, πολλές έρευνες σε εθνικό επίπεδο. Υπάρχουν κάποιες έρευνες γενικότερου ενδιαφέροντος, αναφορικά με το Περιβάλλον και τη Λογοτεχνία, έμμεσα κυρίως, και κάποιες άλλες που συνδέονται με το περιβάλλον και τα «Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας» στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Ο Karatzas (2000) διερεύνησε τις αναφορές των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, όσον αφορά την ποιότητα του περιβάλλοντος, καθώς και την εξέλιξη τους στον χρόνο, στην κλασική και σύγχρονη λογοτεχνία. Αναφέρει πως η λογοτεχνία παρέχει ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας κατά την κλασική εποχή, ενώ πρόσφατα, οι περιβαλλοντικές συνέπειες της αστικής ανάπτυξης αποτυπώνονται στο έργο των σύγχρονων Ελλήνων συγγραφέων. Επιπλέον, αναφέρει πως η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον ήταν πάντοτε παρούσα στον αρχαίο ελληνικό τρόπο σκέψης, αν και η έννοια της οικολογίας, όπως ερμηνεύεται σήμερα, απουσίαζε. Αποκαλύπτει πως ενώ δεν υπάρχουν συγκεκριμένα γραπτά στοιχεία σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα της κλασικής εποχής, υπάρχουν ήδη έμμεσες ενδείξεις ανησυχιών ή δράσεων που σχετίζονται με την ποιότητα του περιβάλλοντος στην κλασική λογοτεχνία. Αναφέρει επίσης, ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες αποκαλύπτουν ότι υπάρχει μια κοινή περιβαλλοντική προσέγγιση και κατανόηση μεταξύ της κλασικής εποχής και των σύγχρονων χρόνων, αν και ορισμένα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά αντιμετωπίστηκαν ως μυθολογικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά και όχι ως επιστήμη. Επισημαίνει ότι συζητείται το πρόβλημα της αποψίλωσης των δασών, ενώ μπορούν να βρεθούν έμμεσες αναφορές στην ποιότητα του αέρα και τα προβλήματα αστικής ανάπτυξης. Έτσι, τα προβλήματα αποψίλωσης των δασών συζητήθηκαν ήδη στον Πλάτωνα, ενώ τα προβλήματα ατμοσφαιρικού και αστικού περιβάλλοντος αποδεικνύονται σε πολλαπλές πηγές λογοτεχνίας. Καταλήγοντας, αναφέρει ότι η

έρευνα του αποκαλύπτει πως ορισμένα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας παραμένουν αμετάβλητα τα τελευταία 2000 χρόνια.

Από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση προκύπτει ότι η έρευνα γύρω από το περιβάλλον και την Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία είναι αρκετά περιορισμένη. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη άλλη μια έρευνα που θα φωτίσει τον τρόπο που συνδέεται η Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία με το περιβάλλον.

Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι οποιαδήποτε μελέτη ή έρευνα που αφορά το περιβάλλον είναι τόσο απαραίτητη όσο αναγκαία είναι η επαφή των ανθρώπων με το φυσικό περιβάλλον. Παράλληλα, ο βηματισμός του ανθρώπου στη γη έχει ολέθριες συνέπειες στο περιβάλλον. Σε μια εποχή οικολογικής κρίσης, χρειάζεται περισσότερο από ποτέ να ξαναβρεί ο άνθρωπος το σωστό βηματισμό του πάνω στη Γη. Για να γίνει αυτό πραγματικότητα, απαιτείται ως προϋπόθεση η οικολογική συνείδηση. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η σύγχρονη λογοτεχνία είναι από τα καλύτερα μέσα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθεί ο κόσμος για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και να αγαπήσουν ξανά το περιβάλλον. Αυτό ακριβώς, επιχειρείται να καταδειχθεί μέσα από τη συγκεκριμένη έρευνα: η ομορφιά και η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Και αυτό κρίνεται αναγκαίο, γιατί μέσα από τη μαγεία της λογοτεχνίας μπορεί να καλλιεργηθεί η οικολογική συνείδηση. Το ερευνητικό πρόβλημα είναι, λοιπόν, κατά πόσο τα βιβλία της Σύγχρονης Ελληνικής Λογοτεχνίας προβληματίζουν τον κόσμο για ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον και εμμέσως συμβάλλουν στην καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι σε αυτά.

4. Υλικά και Μέθοδοι

Η διερεύνηση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος σε λογοτεχνικά κείμενα αποτελεί δύσκολο έργο, καθώς εισέρχεται το πρόβλημα της αντιπροσωπευτικότητας. Δηλαδή της επιλογής του αντιπροσωπευτικού βιβλίου το οποίο θα εκφράζει το «μέσο» ή το «άριστο» βιβλίο. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος επιλέχθηκαν να ερευνηθούν τα κείμενα που βραβεύτηκαν από την Ανεξάρτητη Επιτροπή του Υπουργείου Πολιτισμού στο πλαίσιο του θεσμού των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων. Με τον τρόπο αυτό δεχόμαστε την παραδοχή ότι οι τίτλοι των βιβλίων αυτών είναι οι αντιπροσωπευτικά άριστοι της Ελλάδας.

Από τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία επιλέχθηκαν αυτά που δίνονται σε διηγήματα και μυθιστορήματα. Αυτές οι δύο κατηγορίες έχουν τα πλεονεκτήματα: α) μεγάλης έκτασης κείμενο και β) δεν απαιτούν εξειδικευμένο κοινό ανάγνωσης (π.χ. παιδιά, γλωσσομαθείς ή συγκεκριμένης εθνικής κουλτούρας).

Έτσι, τον Ιούνιο του 2023 επιλέχθηκαν οχτώ τίτλοι βιβλίων, (διηγήματα και μυθιστορήματα) για τα έτη 2003, 2004, 2008 και 2010. Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν τα βιβλία:

Μυθιστορήματα:

- 2010: Βασιλική Ηλιοπούλου, «Σμιθ»
- 2008: Γιώργος Λεονάρδος, «Ο τελευταίος Παλαιολόγος»
- 2004: Βασίλης Αλεξάκης, «Οι ξένες λέξεις»
- 2003: Δημήτρης Δημητριάδης, «Η Ανθρωπωδία. Μια ατελής χιλιετία»

Διηγήματα:

- 2010: Παναγιώτης Κουσαθανάς, «Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό»
- 2008: Ευγενία Φακίνου, «Φιλοδοξίες κήπου»
- 2004: Αχιλλέας Κυριακίδης, «Τεχνητές αναπνοές»
- 2003: Τάσος Γουδέλης, «Η γυναίκα που μιλά»

Οι λέξεις που ταυτίζονται με τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που αναγράφονται στα κείμενα των οχτώ (8) αυτών βιβλίων διακρίθηκαν στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Φυτά

- 1.1. Μέρη φυτών
- 1.2. Συνθέσεις φυτών
- 1.3. Εδώδιμα αρωματικά
- 1.4. Καλλιεργήσιμα είδη
- 1.5. Μη καλλιεργήσιμα είδη

2. Ζώα

- 2.1. Οικόσιτα
- 2.2. Άγρια
 - 2.2.1. Πτηνά
 - 2.2.2. Θηλαστικά
 - 2.2.3. Ερπετά / Αμφίβια
 - 2.2.4. Έντομα
 - 2.2.5. Ψάρια / Μαλάκια

3. Προϊόντα

4. Επαγγέλματα

5. Αταξινόμητα (π.χ. κύρια ονόματα, κ.ά.)

Κατόπιν ακολούθησε ανάγνωση, καταγραφή και τοποθέτηση των λεκτικών στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος (λέξεις) των οχτώ (8) βιβλίων στις παραπάνω κατηγορίες. Παράλληλα, αναγραφόταν η συχνότητα εμφάνισης κάθε λέξης.

Για την διαχρονική μεταβολή των (λεκτικών) στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος για την περίοδο 2000 - 2010 έγινε προσαρμογή πρωτοβάθμιας γραμμής παλινδρόμησης της μορφής:

$$y = a + bx$$

με τη βοήθεια του προγράμματος EXCEL. Παράλληλα σημειώθηκε και ο συντελεστής προσδιορισμού (R^2) της ευθείας παλινδρόμησης. Δεν έγινε έλεγχος καλής προσαρμογής καθώς α) ενδιέφερε η κλίση της ευθείας και β) τα σημεία ήταν λίγα. Τα δεδομένα της ανεξάρτητης μεταβλητής εκφράστηκαν σε % συμμετοχής και ήταν οι μέσοι όροι των διηγημάτων και των μυθιστορημάτων της κάθε χρονιάς.

Τα πρωτογενή δεδομένα για την ανάλυση της διαχρονικότητας, πέρα από τα έτη που πραγματεύεται η παρούσα διατριβή, αντλήθηκαν από παλαιότερες ερευνητικές εργασίες στα πλαίσια πτυχιακών εργασιών που εκπονήθηκαν με την επίβλεψη του Καθηγητή κ. Μιχαήλ Βραχνάκη, στο π. Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΤΕΙ Λάρισας/Θεσσαλίας τα έτη 2009 και 2013. Τα συγγράμματα που αναλύθηκαν παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Συγγραφείς Διπλωματικής /Πτυχιακής	Έτος δημοσίευσης Διπλωματικής /Πτυχιακής	Τίτλος έργου	Διήγημα (Δ) /Μυθιστόρημα (Μ)	Έτος βράβευσης
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό</i>	Δ	2010
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Σμιθ</i>	Μ	2010
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Φιλοδοξίες κήπου</i>	Δ	2008
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Ο τελευταίος Παλαιολόγος</i>	Μ	2008
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Τεχνητές αναπνοές</i>	Δ	2004
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Οι ξένες λέξεις</i>	Μ	2004
Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Η γυναίκα που μιλά</i>	Δ	2003

Αγγελική Μότσιου	2024	<i>Η ανθρωπωδία. Μία ατελής χιλιετία</i>	M	2003
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Ο δρόμος για την Ουρανούπολη</i>	Δ	2009
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Το οριζόντιο ύψος και άλλες αφύσικες ιστορίες</i>	Δ	2009
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Θολός Βυθός</i>	M	2009
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Το μουσείο των αριθμών</i>	Δ	2002
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Με το παράξενο όνομα Ραμάνθις Ερέβους (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΕ)</i>	M	2002
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Δύο φορές Έλληνας (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΕ)</i>	M	2002
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Το τραγούδι των σειρήνων (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΕ)</i>	Δ	2001
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Η ανατροπή</i>	M	2001
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Απ' το ίδιο ποτήρι και άλλες ιστορίες</i>	Δ	2000
Κωνσταντίνα Μαλλιώρα	2013	<i>Ζιγκ Ζαγκ στις νεραντζιές</i>	M	2000
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Η γυναίκα με το πλοίο στο κεφάλι</i>	Δ	2007
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Σουέλ</i>	M	2007
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Μισάντρα</i>	Δ	2006
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Θέκλη</i>	M	2006
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Ένα σχεδόν γαλάζιο χέρι</i>	Δ	2005
Ευδοξία Ζήσιου	2009	<i>Ο καιρός των χρυσανθέμων (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΕ)</i>	M	2005

Πίνακας 1. Συγγράμματα ανάλυσης διαχρονικότητας

Στην ανάλυση διαχρονικότητας δεν συμπεριλήφθηκαν τέσσερα έργα και συγκεκριμένα τα «Με το παράξενο όνομα Ραμάνθις Ερέβους», «Δύο φορές Έλληνας», «Το τραγούδι των σειρήνων» και «Ο καιρός των χρυσανθέμων». Τα έργα αυτά δεν συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση για τεχνικούς λόγους. Συνολικά

στην ανάλυση διαχρονικότητας έλαβαν μέρος 11 διηγήματα και 9 μυθιστορήματα, δηλαδή 20 έργα συνολικά. Ο συνολικός αριθμός των σελίδων που αναλύθηκαν ήταν 5.177.

Για τον υπολογισμό των ποσοστών συμμετοχής των λέξεων που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον στο σύνολο των λέξεων του βιβλίου έγινε με τα παρακάτω βήματα:

1. Ανάγνωση και υπολογισμός όλων των λέξεων πέντε (5) τυχαίων σελίδων κάθε βιβλίου (n_1, n_2, n_3, n_4, n_5) τόσο συμπεριλαμβανομένων των άρθρων όσο και χωρίς αυτών.

2. Υπολογισμός του μέσου όρου των λέξεων των πέντε (5) σελίδων (δηλαδή

$$\text{αριθμός λέξεων/σελίδα, } \bar{n} = \frac{\sum_{i=1}^5 n_i}{5}).$$

3. Υπολογισμός του συνόλου των λέξεων του βιβλίου: $N = \bar{n} * p$, όπου p ο αριθμός των σελίδων του βιβλίου.

4. Αναγωγή του συνολικού αριθμού των λέξεων κάθε κατηγορίας ως ποσοστό (%) του συνόλου των λέξεων του βιβλίου (N).

Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε μορφή ιστογραμμάτων με τη βοήθεια του EXCEL.

Πριν την παράθεση των αποτελεσμάτων, για κάθε βιβλίο γράφτηκε η περίληψη του και τα βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα. Όπου χρειάστηκε αναζητήθηκαν πληροφορίες στο διαδίκτυο.

5. Αποτελέσματα - Συζήτηση

5.1 Ανάλυση των έργων

5.1.1 Σμιθ

(Βασιλική Ηλιοπούλου, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2010)

Το μυθιστόρημα **Σμιθ** (Εκδόσεις Πόλις) αποτελείται από **196** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του μυθιστορήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **36.260** και χωρίς τα άρθρα είναι **16.856**. Ανά σελίδα υπάρχουν **185** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **86** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο μυθιστόρημα **Σμιθ** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**321** ή **1,904%** όταν το μυθιστόρημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Ζώα** (**196** ή **1,163%**), **Φυτά** (**154** ή **0,914%**), **Προϊόντα** (**93** ή **0,552%**) και **Επαγγέλματα** (**7** ή **0,042%**) (Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1. Μυθιστόρημα: Σμιθ, 2010: Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.
[90]

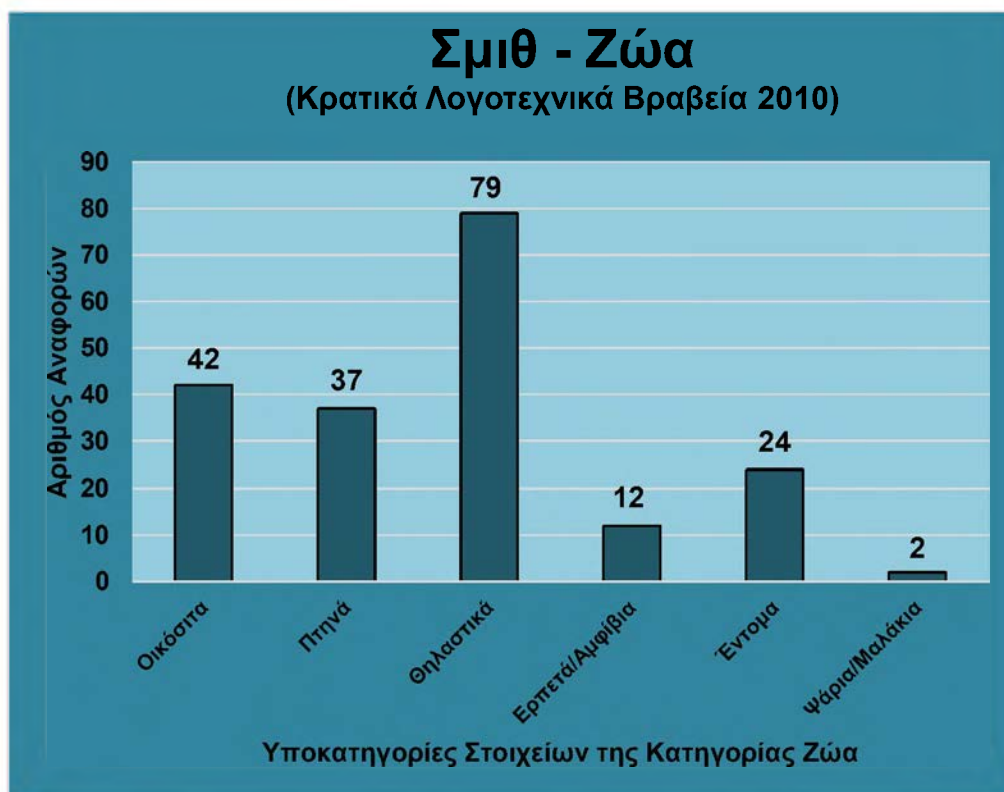
Στην κατηγορία **Φυτά**, η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **38** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **37** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **5** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **12** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **62** αναφορές (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2. Μυθιστόρημα: Σμιθ, 2010: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **42** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **37** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **79** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **12** αναφορές, τα Έντομα είχαν **24** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **2** αναφορές (Διάγραμμα 3).

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν ο κήπος (30 αναφορές), το δέντρο (10 αναφορές) και ο θάμνος (9 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν ο γορίλλας (40 αναφορές), το ζώο (17 αναφορές) και ο σκύλος (16 αναφορές). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το χαρτί (13 αναφορές), ο καφές (9 αναφορές) και το ξύλο (6 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** ήταν οι λέξεις καπετάνιος και τσοπάνης (2 αναφορές η καθεμία) και ακολουθούσαν οι λέξεις μανάβης, τσέλιγκας και νερουλάς (1 αναφορά η καθεμία). Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** ήταν το νερό (48 αναφορές), το χώμα (25 αναφορές) και ακολουθούσε το βουνό και το ρέμα (20 αναφορές η καθεμία).

Διάγραμμα 3. Μυθιστόρημα: Σμιθ, 2010: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

5.1.2 Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό (Παναγιώτης Κουσαθανάς, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2010)

Το διήγημα **Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό** (Εκδόσεις ΙΝΔΙΚΤΟΣ) αποτελείται από **118** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του διηγήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **27.730** και χωρίς τα άρθρα είναι **13.240**. Ανά σελίδα υπάρχουν **235** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **112,2** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο διήγημα **Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**278** ή **2,100%** όταν το διήγημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Φυτά** (**128** ή **0,967%**), **Ζώα** (**109** ή **0,823%**), **Προϊόντα** (**80** ή **0,604%**) και **Επαγγέλματα** (**8** ή **0,060%**) (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4. Διήγημα: Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό, 2010:
Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **16** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **26** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **3** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **16** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **67** αναφορές (Διάγραμμα 5).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **43** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **32** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **10** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **5** αναφορές, τα Έντομα είχαν **5** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **14** αναφορές (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 5. Διήγημα: Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό, 2010: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 6. Διήγημα: Λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό, 2010: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν η ροδιά (9 αναφορές), ο κήπος (8 αναφορές) και το φυτό (6 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν ο κόκορας και ο πετεινός (10 αναφορές η καθεμία), το σκυλί (7 αναφορές) καθώς και το πουλί και το ράμφος (6 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το χαρτί (10 αναφορές), ο κόκορας (9 αναφορές) και ο πετεινός (4 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** η λέξη βοτανολόγος είχε 3 αναφορές και οι λέξεις εκτροφέας, κυνηγός, ντραγάτης, ορνιθοτρόφος και πουολόγος είχαν από 1 αναφορά η καθεμία. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** η θάλασσα είχε 38 αναφορές, το νερό είχε 27 αναφορές και το νησί είχε 22 αναφορές.

5.1.3 Ο τελευταίος Παλαιολόγος

(Γιώργος Λεονάρδος, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2008)

Το μυθιστόρημα **Ο Τελευταίος Παλαιολόγος** (Εκδόσεις ΛΙΒΑΝΗΣ) αποτελείται από **508** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του μυθιστορήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **124.053,6** και χωρίς τα άρθρα είναι **58.013,6**. Ανά σελίδα υπάρχουν **244,2** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **114,2** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο μυθιστόρημα **Ο Τελευταίος Παλαιολόγος** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**420** ή **0,724%** όταν το μυθιστόρημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Προϊόντα** (**228** ή **0,393%**), **Ζώα** (**105** ή **0,181%**), **Φυτά** (**75** ή **0,129%**) και **Επαγγέλματα** (**13** ή **0,022%**) (Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 7. Μυθιστόρημα: Ο Τελευταίος Παλαιολόγος, 2008:
Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **11** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **27** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **4** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **3** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **30** αναφορές (Διάγραμμα 8).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **19** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **23** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **56** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **3** αναφορές, τα Έντομα είχαν **3** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **1** αναφορά (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 8. Μυθιστόρημα: Ο Τελευταίος Παλαιολόγος, 2008:
Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 9. Μυθιστόρημα: Ο Τελευταίος Παλαιολόγος, 2008:
Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν η πεδιάδα (9 αναφορές), το φυτό (6 αναφορές) και το δέντρο (5 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν το άλογο (18 αναφορές), ο αετός (12 αναφορές) καθώς και το ζώο και το λιοντάρι (6 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το ξύλο (29 αναφορές), το κρασί (28 αναφορές) και η πέτρα (12 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** ήταν ο ψαράς (4 αναφορές), ο αγρότης (3 αναφορές) και οι λέξεις αλατωρυχείο και μανάβης (2 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** η θάλασσα (40 αναφορές), η γη (26 αναφορές) καθώς και το έδαφος και το νερό (24 αναφορές η καθεμία).

5.1.4 Φιλοδοξίες κήπου

(Ευγενία Φακίνου, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2008)

Το διήγημα **Φιλοδοξίες Κήπου** (Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ) αποτελείται από **153** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του διηγήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **24.602,4** και χωρίς τα άρθρα είναι **11.872,8**. Ανά σελίδα υπάρχουν **160,8** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **77,6** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο διήγημα **Φιλοδοξίες Κήπου** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Φυτά** είχε τις περισσότερες αναφορές (**286** ή **2,409%** όταν το διήγημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Ζώα** (**225** ή **1,895%**), **Αταξινόμητα** (**196** ή **1,651%**), **Προϊόντα** (**166** ή **1,398%**) και **Επαγγέλματα** (**13** ή **0,109%**) (Διάγραμμα 10).

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **65** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **42** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **8** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **21** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **150** αναφορές (Διάγραμμα 11).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **100** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **31** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **52** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **8** αναφορές, τα Έντομα είχαν **17** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **17** αναφορές (Διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 10. Διήγημα: Φιλοδοξίες Κήπου, 2008:

Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Διάγραμμα 11. Διήγημα: Φιλοδοξίες Κήπου, 2008: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 12. Διήγημα: Φιλοδοξίες Κήπου, 2008: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

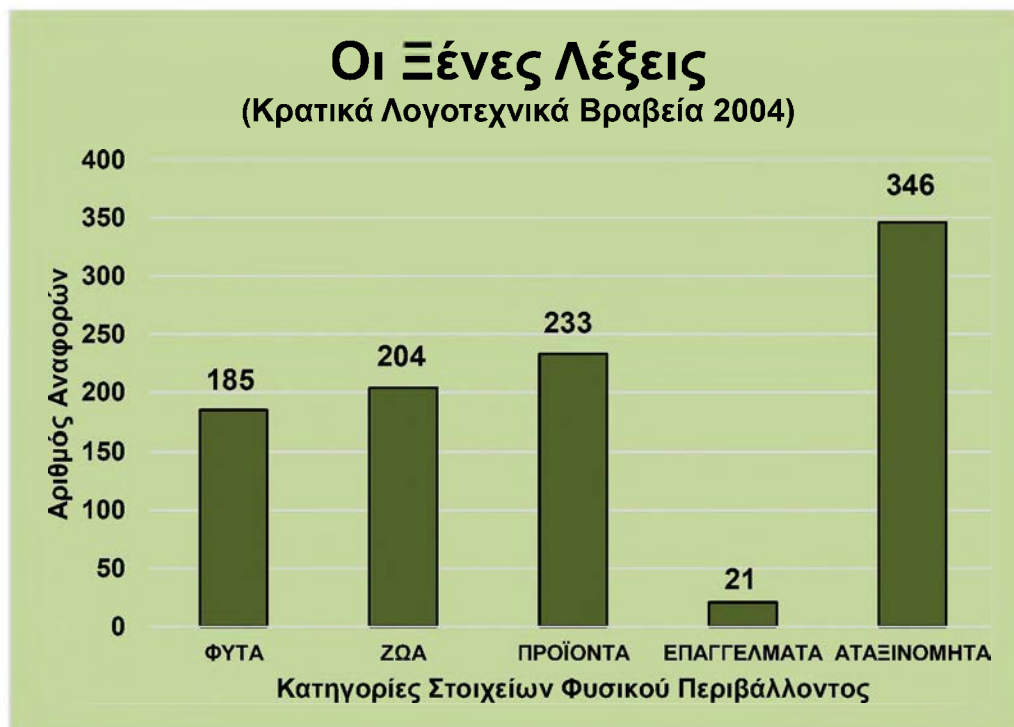
Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν ο κήπος (32 αναφορές), το φύλλο (27 αναφορές) και το λουλούδι (26 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν η γάτα (69 αναφορές), το πουλί (19 αναφορές) και το ποντίκι (16 αναφορές). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το χαρτί και το ξύλο (19 αναφορές η καθεμία), το μάρμαρο (10 αναφορές) και το αυγό (8 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** η λέξη κηπουρός είχε 6 αναφορές, η λέξη νερουλάς είχε 2 αναφορές και οι λέξεις αγγειοπλάστης, αγρότης, αμπελουργία, καλαθοποιός και κυνηγός είχαν από 1 αναφορά η καθεμία. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** το νερό είχε 27 αναφορές, η θάλασσα είχε 17 αναφορές και ο ήλιος είχε 15 αναφορές.

5.1.5 Οι ξένες λέξεις

(Βασίλης Αλεξάκης, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2004)

Το μυθιστόρημα **Οι Ξένες Λέξεις** (Εκδόσεις ΕΞΑΝΤΑΣ) αποτελείται από **326** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του μυθιστορήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **54.702,8** και χωρίς τα άρθρα είναι **27.384**. Ανά σελίδα υπάρχουν **167,8** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **84** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο μυθιστόρημα **Οι Ξένες Λέξεις** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**346** ή **1,264%** όταν το μυθιστόρημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Προϊόντα** (**233** ή **0,851%**), **Ζώα** (**204** ή **0,745%**), **Φυτά** (**185** ή **0,676%**) και **Επαγγέλματα** (**21** ή **0,077%**) (Διάγραμμα 13).

Διάγραμμα 13. Μυθιστόρημα: Οι Ξένες Λέξεις, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **27** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **54** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **2** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **23** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **79** αναφορές (Διάγραμμα 14).

Διάγραμμα 14. Μυθιστόρημα: Οι Ξένες Λέξεις, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **35** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **26** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **90** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **24** αναφορές, τα Έντομα είχαν **25** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **4** αναφορές (Διάγραμμα 15).

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν το δέντρο (30 αναφορές), το δάσος (22 αναφορές) και το λουλούδι (12 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν ο ελέφαντας (23 αναφορές), το λιοντάρι (21 αναφορές) και το ζώο (19 αναφορές). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το χαρτί (25 αναφορές), ο καφές (21 αναφορές) και το ξύλο (17 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** η λέξη κυνηγός είχε 6 αναφορές, η λέξη ψαράς είχε 4 αναφορές και η λέξη καλλιέργεια είχε 3 αναφορές. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** το νερό είχε 36 αναφορές, ο ποταμός είχε 31 αναφορές και η βροχή είχε 29 αναφορές.

Διάγραμμα 15. Μυθιστόρημα: Οι Ξένες Λέξεις, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

5.1.6 Τεχνητές αναπνοές

(Αχιλλέας Κυριακίδης, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2004)

Το διήγημα **Τεχνητές Αναπνοές** (Εκδόσεις ΠΟΛΙΣ) αποτελείται από **85** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του διηγήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **14.756** και χωρίς τα άρθρα είναι **7.242**. Ανά σελίδα υπάρχουν **173,6** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **85,2** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο διήγημα **Τεχνητές Αναπνοές** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**37** ή **0,511%** όταν το διήγημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Προϊόντα** (**26** ή **0,359%**), **Φυτά** (**24** ή **0,331%**), **Ζώα** (**9** ή **0,124%**) και **Επαγγέλματα** (**1** ή **0,014%**) (Διάγραμμα 16).

Διάγραμμα 16. Διήγημα: Τεχνητές Αναπνοές, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **6** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **8** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **3** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **0** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **7** αναφορές (Διάγραμμα 17).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **0** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **1** αναφορά, τα Θηλαστικά είχαν **5** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **1** αναφορά, τα Έντομα είχαν **2** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **0** αναφορές (Διάγραμμα 18).

Διάγραμμα 17. Διήγημα: Τεχνητές Αναπνοές, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 18. Διήγημα: Τεχνητές Αναπνοές, 2004:

Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν το πάρκο (8 αναφορές), το δέντρο και ο ευκάλυπτος (3 αναφορές η καθεμία) καθώς και το πεύκο, η ρίζα και το φύλλο (2 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν η φάλαινα (2 αναφορές) και το έντομο, το ζώο, το θηρίο, ο λύκος, η μύγα, το περιστέρι και το φίδι (1 αναφορά η καθεμία). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν ο καφές (8 αναφορές), το χαρτί (6 αναφορές) και ο καπνός (3 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** η λέξη οικολόγος είχε 1 αναφορά. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** οι λέξεις αέρας και φως είχαν 4 αναφορές η καθεμία, οι λέξεις ατμόσφαιρα, βρέχει, ήλιος και νερό είχαν 3 αναφορές η καθεμία και οι λέξεις ποταμός και ουρανός είχαν 2 αναφορές η καθεμία.

5.1.7 Η Ανθρωπωδία, Μία ατελής χιλιετία

(Δημήτρης Δημητριάδης, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2003)

Το μυθιστόρημα **Η Ανθρωπωδία, Μία Ατελής Χιλιετία** (Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ) αποτελείται από **756** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του μυθιστορήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **278.208** και χωρίς τα άρθρα είναι **127.462**. Ανά σελίδα υπάρχουν **368** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **168,6** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο μυθιστόρημα **Η Ανθρωπωδία, Μία Ατελής Χιλιετία** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**639** ή **0,501%** όταν το μυθιστόρημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Φυτά** (**438** ή **0,344%**), **Ζώα** (**412** ή **0,323%**), **Προϊόντα** (**174** ή **0,137%**) και **Επαγγέλματα** (**5** ή **0,004%**) (Διάγραμμα 19).

Διάγραμμα 19. Μυθιστόρημα: Η Ανθρωπωδία, Μία Ατελής Χιλιετία, 2003:
Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **131** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **94** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **1** αναφορά, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **13** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **199** αναφορές (Διάγραμμα 20).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **55** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **21** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **256** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **30** αναφορές, τα Έντομα είχαν **35** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **15** αναφορές (Διάγραμμα 21).

Διάγραμμα 20. Μυθιστόρημα: Η Ανθρωπωδία, Μία Ατελής Χιλιετία, 2003: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 21. Μυθιστόρημα: Η Ανθρωπωδία, Μία Ατελής Χιλιετία, 2003: Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν ο κήπος (66 αναφορές), το φύλλο (56 αναφορές) και το δέντρο (50 αναφορές). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν το ζώο (140 αναφορές), ο σκύλος (37 αναφορές) καθώς και ο τίγρης και το τσακάλι (16 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το ξύλο (33 αναφορές), το σανίδι (26 αναφορές) και το μάρμαρο (22 αναφορές). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** οι λέξεις αγρότης, θερισμός, καλλιέργεια, κηπουρός και σπορά είχαν από 1 αναφορά η καθεμία. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** το φως είχε 92 αναφορές, ο ήλιος είχε 88 αναφορές και το έδαφος είχε 45 αναφορές.

5.1.8 Η Γυναίκα που Μιλά

(Τάσος Γουδέλης, Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2003)

Το διήγημα **Η Γυναίκα που Μιλά** (Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ) αποτελείται από **111** σελίδες. Υπολογίστηκε ότι το σύνολο των λέξεων του διηγήματος, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων είναι **19.292** και χωρίς τα άρθρα είναι **8.924**. Ανά σελίδα υπάρχουν **173,8** λέξεις (σελίδες με άρθρα) ή **80,4** λέξεις (σελίδες χωρίς άρθρα).

Στο διήγημα **Η Γυναίκα που Μιλά** βρέθηκε ότι η κατηγορία **Αταξινόμητα** είχε τις περισσότερες αναφορές (**145** ή **1,625%** όταν το διήγημα υπολογίζεται χωρίς άρθρα), ακολουθούμενη από τις κατηγορίες **Φυτά** (**60** ή **0,672%**), **Προϊόντα** (**42** ή **0,471%**), **Ζώα** (**34** ή **0,381%**) και **Επαγγέλματα** (**2** ή **0,022%**) (Διάγραμμα 22).

Διάγραμμα 22. Διήγημα: Η Γυναίκα που Μιλά, 2003:

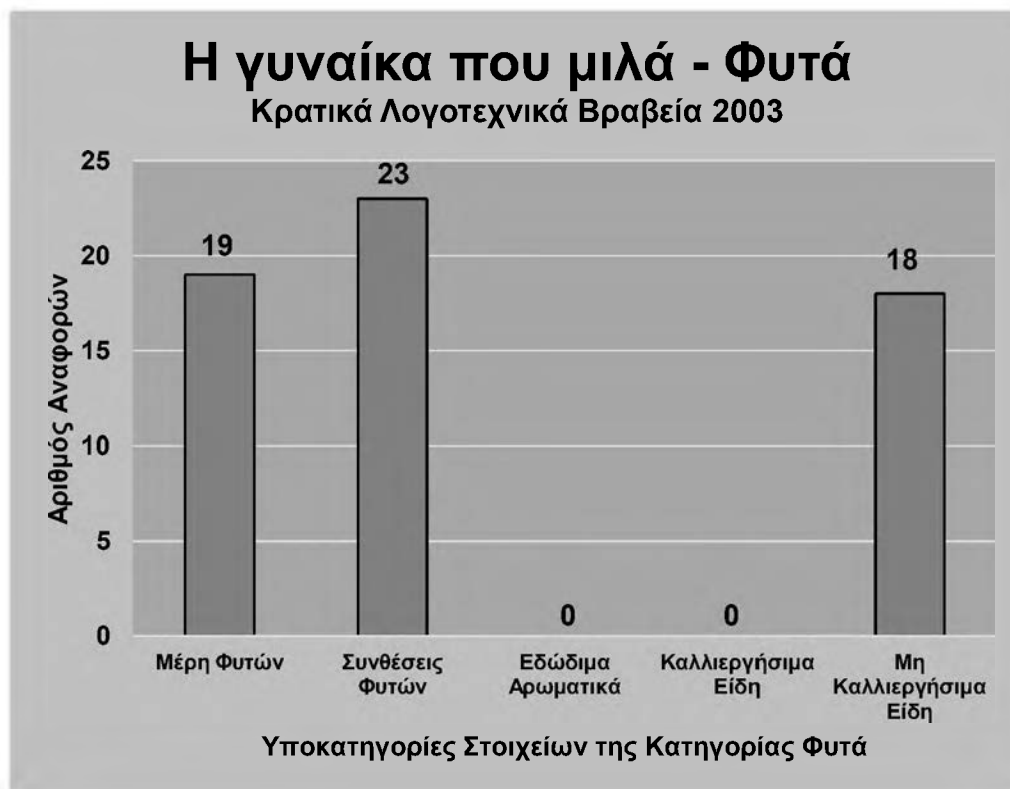
Αριθμός αναφορών ανά κατηγορία λέξεων/στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος.

Στην κατηγορία **Φυτά** η υποκατηγορία Μέρη Φυτών είχε **19** αναφορές, οι Συνθέσεις Φυτών είχαν **23** αναφορές, τα Εδώδιμα Αρωματικά είχαν **0** αναφορές, τα Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **0** αναφορές και τα Μη Καλλιεργήσιμα Είδη είχαν **18** αναφορές (Διάγραμμα 23).

Στην κατηγορία **Ζώα** η υποκατηγορία Οικόσιτα είχε **6** αναφορές, τα Πτηνά είχαν **8** αναφορές, τα Θηλαστικά είχαν **6** αναφορές, τα Ερπετά/Αμφίβια είχαν **4** αναφορές, τα Έντομα είχαν **8** αναφορές και τα Ψάρια/Μαλάκια είχαν **2** αναφορές (Διάγραμμα 24).

Οι τρεις πρώτες λέξεις με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία **Φυτά** ήταν τα φύλλα (6 αναφορές), το πάρκο και το πράσινο (4 αναφορές η καθεμία) καθώς και το αλσύλλιο, τα άνθη, η βλάστηση, η γύρη, το δέντρο, ο κήπος, το πεύκο και η χλόη (3 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Ζώα** ήταν το φτερό (6 αναφορές), το έντομο (5 αναφορές) και το κατοικίδιο (4 αναφορές). Στην

κατηγορία **Προϊόντα** ήταν το χαρτί (7 αναφορές), ο καφές (5 αναφορές) καθώς και το λεμόνι και το ξύλο (4 αναφορές η καθεμία). Στην κατηγορία **Επαγγέλματα** οι λέξεις καφεκοπτείο και παγοποιείο είχαν 1 αναφορά η καθεμία. Στην κατηγορία **Αταξινόμητα** ο αέρας είχε 19 αναφορές, το νερό είχε 10 αναφορές και η εξοχή είχε 8 αναφορές.

Διάγραμμα 23. Διήγημα: Η Γυναίκα που Μιλά, 2003:

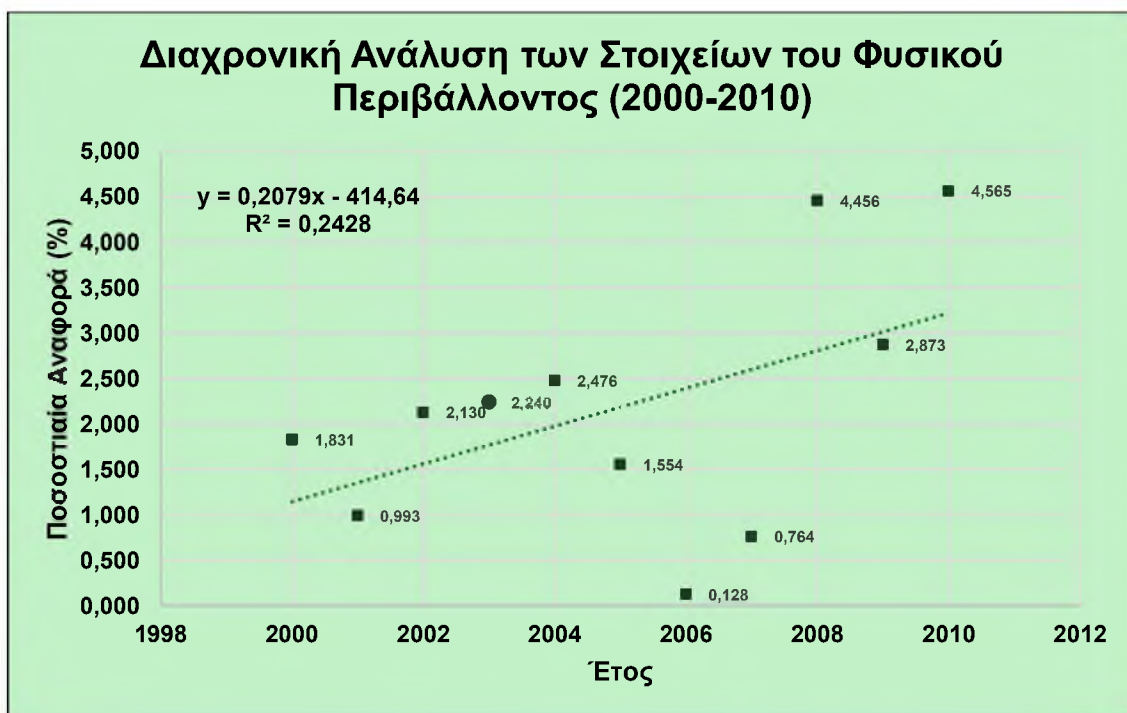
Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Φυτά.

Διάγραμμα 24. Διήγημα: Η Γυναίκα που Μιλά, 2003:
Αριθμός αναφορών ανά υποκατηγορία λέξεων/στοιχείων της κατηγορίας Ζώα.

5.2 Διαχρονική ανάλυση των έργων

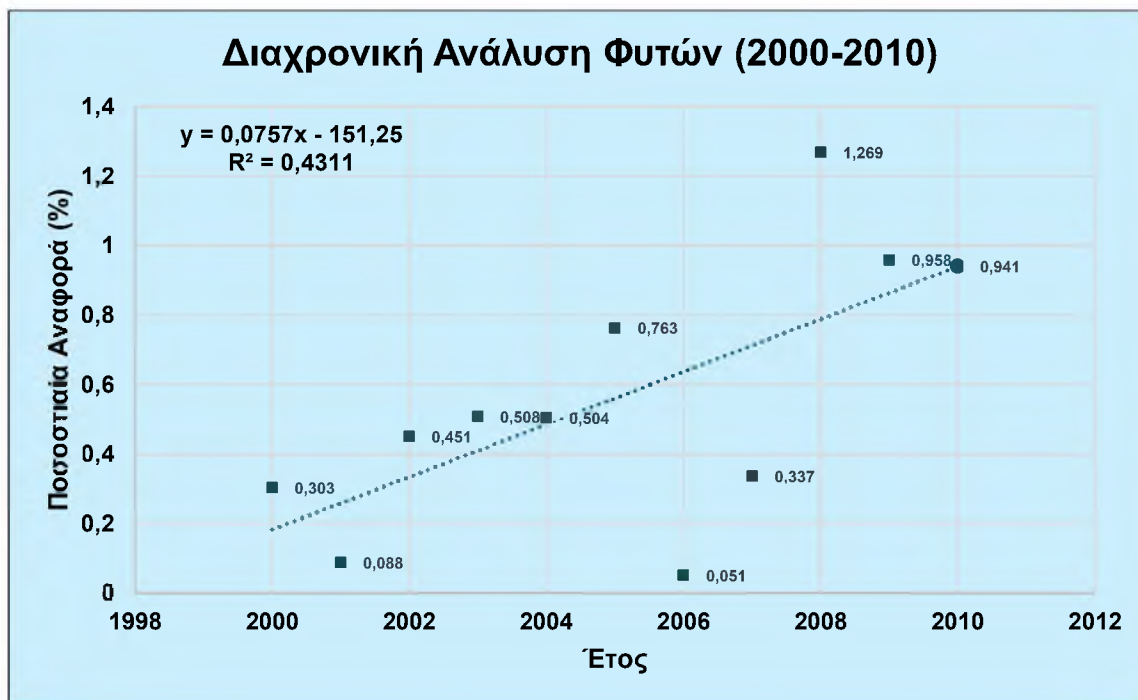
Το ποσοστό μεταβολής των λέξεων που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον σε σχέση με το σύνολο των λέξεων στα πεζογραφήματα (διηγήματα, μυθιστορήματα) παρουσιάζεται αυξανόμενο με το χρόνο στην ενδεκαετία 2000-2010 (1,831% για το 2000, 0,993% για το 2001, 2,13% για το 2002, 2,24% για το 2003, 2,476% για το 2004, 1,554% για το 2005, 0,128% για το 2006, 0,764% για το 2007, 4,456% για το 2008, 2,873% για το 2009 και 4,565% για το 2010) (Διάγραμμα 25). Από αυτή την διαχρονική ανάλυση των έργων για την χρονική περίοδο 2000-2010 προκύπτει ότι οι αναφορές στα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος παρουσιάζουν θετική μεταβολή (αύξηση). Ο ρυθμός αύξησης είναι 20,79% (κάθε χρόνο).

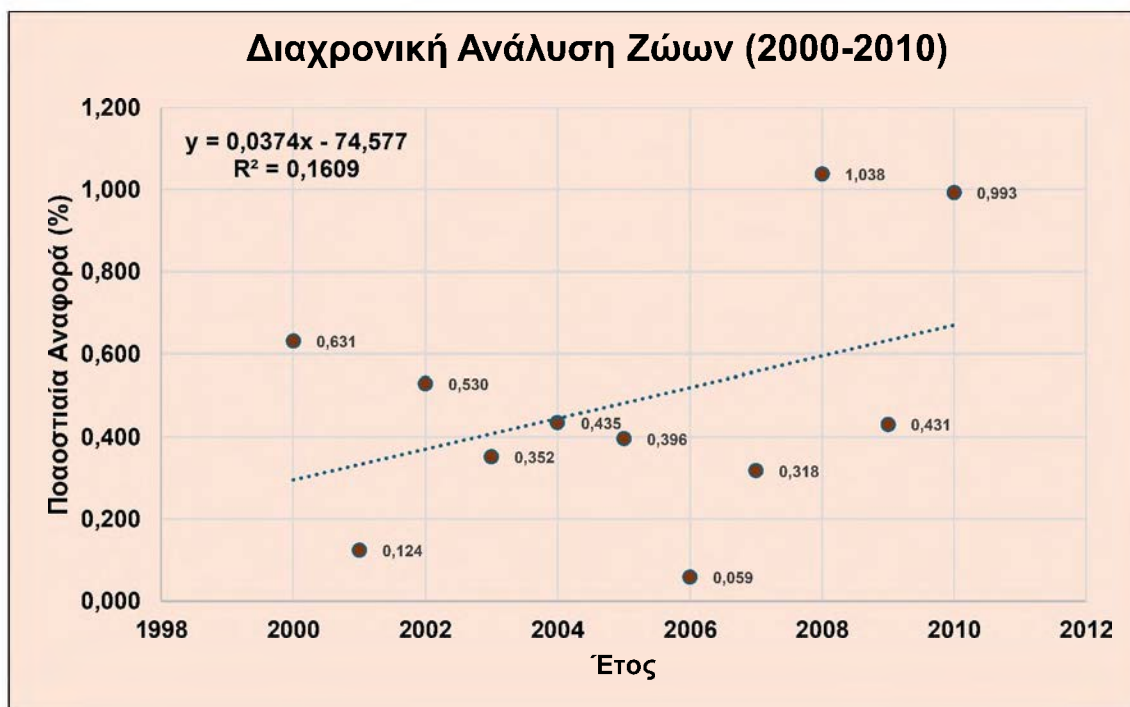
Διάγραμμα 25. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των λέξεων/στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

Αντίστοιχες μεταβολές παρατηρήθηκαν και για τις κατηγορίες Φυτά, Ζώα, Προϊόντα, Επαγγέλματα και Αταξινόμητα. Με αριθμό αύξησης 7,57%, 3,74%, 2,49%, 0,18% και 6,8% αντίστοιχα (Διαγράμματα 26 – 30).

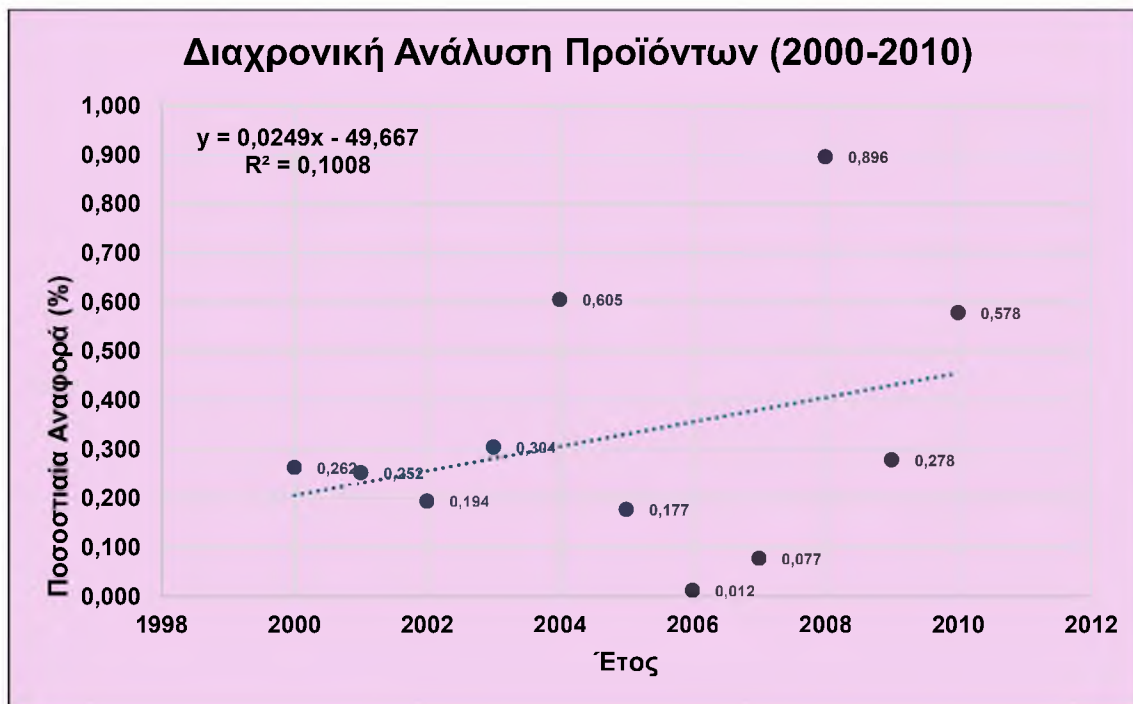
Γενικά τα ποσοστά των λέξεων/στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος εμφανίζονται ικανοποιητικά. Όμως ασφαλή συμπεράσματα θα μπορέσουν να ληφθούν μόνο όταν πραγματοποιηθεί σχετική ανάλυση των πεζογραφημάτων και για άλλες γενικές κατηγορίες (όπως για παράδειγμα δομημένο περιβάλλον, θρησκευτικό περιβάλλον, κ.ά).

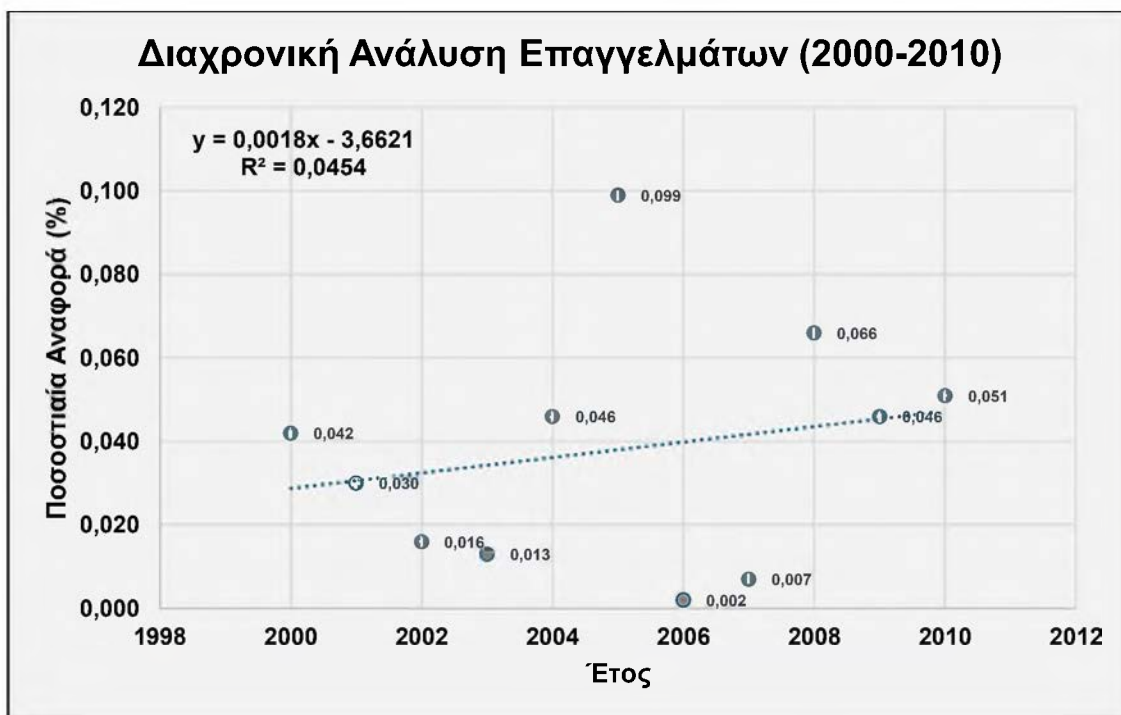
Διάγραμμα 26. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των φυτών στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

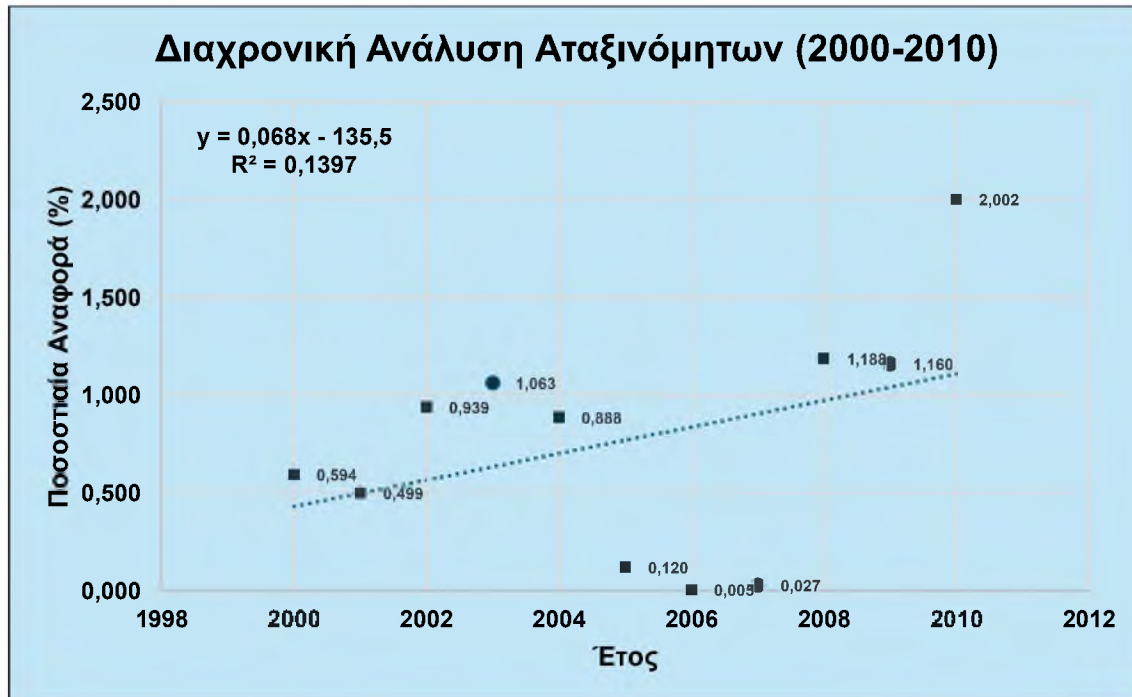
Διάγραμμα 27. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των ζώων στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

Διάγραμμα 28. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των προϊόντων στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

Διάγραμμα 29. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των επαγγελματών στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

Διάγραμμα 30. Διαχρονική μεταβολή του ποσοστού αναφοράς των αταξινομητών στα πεζογραφήματα (διηγήματα και μυθιστορήματα) που βραβεύτηκαν με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο την περίοδο 2000-2010.

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε για να διερευνηθεί η συχνότητα εμφάνισης των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος σε λογοτεχνικά κείμενα. Για το σκοπό αυτό ερευνήθηκαν τα κείμενα που βραβεύτηκαν από την Ανεξάρτητη Επιτροπή του Υπουργείου Πολιτισμού στο πλαίσιο του θεσμού των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων.

Το ποσοστό μεταβολής των λέξεων που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον σε σχέση με το σύνολο των λέξεων στα πεζογραφήματα (διηγήματα, μυθιστορήματα) παρουσιάζεται αυξανόμενο με το χρόνο την περίοδο 2000-2010. Από αυτή την διαχρονική ανάλυση των έργων προκύπτει ότι οι αναφορές στα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος παρουσιάζουν θετική αύξηση. Ο ρυθμός αύξησης είναι 20,79% (κάθε χρόνο). Αυτή η αύξηση μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι με το πέρασμα των χρόνων είναι πιο ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον, λόγω της κλιματικής αλλαγής. Η κλιματική αλλαγή είναι ένα σοβαρό πρόβλημα και οι συνέπειες της είναι εμφανείς και αντιληπτές από τον κόσμο. Χάρη στην αυξημένη επιστημονική έρευνα αλλά και στην μεγαλύτερη αναφορά από τα ΜΜΕ, η δημόσια ανησυχία, ευαισθητοποίηση και κατανόηση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής έχει αυξηθεί σε σύγκριση με το πόσο χαμηλή ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '80, όταν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής έγινε για πρώτη φορά ευρέως διαδεδομένο. Ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τη διαχρονική μεταβολή είναι δύσκολο να εξαχθούν καθώς η διαχρονική έρευνα έχει αναφορές σε έντεκα (11) μόνο έτη (2000 – 2010), αλλά και υπο-εκπροσώπηση των ετών 2001, 2002 και 2005 εξαιτίας τεχνικών λόγων.

Γενικά τα ποσοστά των λέξεων/στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος εμφανίζονται ικανοποιητικά. Όμως ασφαλή συμπεράσματα θα μπορέσουν να ληφθούν μόνο όταν πραγματοποιηθεί σχετική ανάλυση των πεζογραφημάτων και για άλλες γενικές κατηγορίες (όπως για παράδειγμα δομημένο περιβάλλον, θρησκευτικό περιβάλλον, κ.λπ.).

6. Συμπεράσματα

- Οι λέξεις της κατηγορίας Αταξινόμητα έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς στα κείμενα των οχτώ λογοτεχνικών βιβλίων που εξετάστηκαν.
- Στην κατηγορία Φυτά, οι λέξεις των υποκατηγοριών Μη Καλλιεργήσιμα Είδη και Συνθέσεις Φυτών έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ακολουθούμενα από την υποκατηγορία Μέρη Φυτών.
- Στην κατηγορία Ζώα, οι λέξεις των υποκατηγοριών Θηλαστικά και Οικόσιτα έχουν τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ακολουθούμενα από την υποκατηγορία Πτηνά.
- Η διαχρονική μελέτη των στοιχείων έδειξε ότι οι αναφορές τους παρουσιάζουν τάση αύξησης κυρίως αυτών που έχουν σχέση με τα φυτά. Πάντως ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τη διαχρονική μεταβολή είναι δύσκολο να εξαχθούν καθώς η διαχρονική έρευνα έχει αναφορές σε έντεκα (11) μόνο έτη (2000-2010). Απαιτείται περαιτέρω έρευνα ώστε να αναλυθούν περισσότερα αντίστοιχα λογοτεχνικά έργα.

Βιβλιογραφία

Baumann, H. (1999). Η ελληνική χλωρίδα στο μύθο, στην τέχνη, στη λογοτεχνία. Αθήνα: Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.

Beaton, R. (1996). Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία. Αθήνα: Νεφέλη.

Beaton, R. (1996). Η ερωτική μυθιστορία του ελληνικού μεσαίωνα. (Ν. Τσιρώνη, μεταφρ.). Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου – Α. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1996).

Karatzas, K. (2000). Preservation of environmental characteristics as witnessed in classic and modern literature: the case of Greece. *The Science of the Total Environment*. 257, 213-218.

Terkenli, T.S. & Coccossis, H. (2024). Greek tourism: A story of success. In R. Darques, G. Sidiropoulos and K. Kalabokidis (eds) *The Geography of Greece: Managing Crises and Building Resilience*, pp. 167-180. World Regional Geography Book Series. Springer: Switzerland.

Trakolis, D., Meliadis, I., Zagas, T. & Latham, J. (2007). Protected Forest Areas in Europe - Analysis and Harmonization (PROFOR), Country Report – Greece: European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research, Cost Action E27, pp. 158-171. Vienna: IKEE Book Chapter.

Vitti, M. (2003). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*. (Μ. Ζορμπά, μεταφρ.). (Αναθεωρημένη έκδ.) Αθήνα: Οδυσσέας.

Vitti, M. (2011). Η γενιά του '30. Αθήνα: Ερμής.

Αλεξίου, Σ. (1993). Η ορολογία των περιόδων της λογοτεχνίας μας. Αρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Δεύτερο Διεθνές Συνέδριο “Neograeca Medii Aevi”, Βενετία, 1993. Βενετία, 2, 54-60.

Αργυρίου, Α. (1992). Η μεταπολεμική πεζογραφία: από τον πόλεμο του '40 ως τη δικτατορία του '67. Αθήνα: Σοκόλης.

- Βελουδής, Γ. (1992).** Ο Επτανησιακός, ο Αθηναϊκός και ο Ευρωπαϊκός Ρομαντισμός. Αθήνα: Γνώση.
- Γερασιμίδης, Α. (2001).** Ιστορία της Δασικής Βλάστησης. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Δημαράς, Κ. (1975).** Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Αθήνα: Ίκαρος.
- Δημαράς, Κ. (1994).** Ελληνικός ρομαντισμός. Αθήνα: Ερμής.
- Καραντώνης, Α. (1990).** Πεζογράφοι και πεζογραφήματα της γενιάς του '30. Αθήνα: Παπαδήμας.
- Μερακλής, Μ. (1987).** Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία 1945-1980. Αθήνα: Πατάκης.
- Μητσάκης, Κ. (1977).** Νεοελληνική Πεζογραφία. Η γενιά του '30. Αθήνα: Ελληνική Παιδεία.
- Ντάφης, Σ., Ζάγκας, Θ., Ισπικούδης, Ι., Μιχαλοπούλου, Ε. & Γκανάτσας, Π. (2002).** Το Ελληνικό Δάσος. Ποικιλότητα-Λειτουργίες. Θεσσαλονίκη: Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος.
- Πολίτης, Λ. (1978).** Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ.
- Σαββίδης, Γ.Π. (1993).** Πότε άραγες αρχίζει η νεότερη ελληνική λογοτεχνία. Αρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Δεύτερο Διεθνές Συνέδριο "Neograeca Medii Aevi", Βενετία, 1993. Βενετία, 2, 37-41.
- Συλλογικό. (2007).** Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Πρόσωπα – Έργα – Ρεύματα – Όροι). Αθήνα: Πατάκης.
- Τρακόλης, Δ. (1999).** Προστατευόμενες φυσικές περιοχές. Προτάσεις για διοίκηση και διαχείριση. Συνέδριο της Ε.Δ.Ε., Θεσσαλονίκη, 1999. Θεσσαλονίκη: 8.
- Βούλγαρη, Μ. (11 Ιουλίου, 2017).** Δρυάδες – Οι Νύμφες των Δασών. Ανακτήθηκε 2 Μαΐου, 2024, από <https://www.willowisps.gr>.

Εδώ ζούμε Natura 2000. Τι είναι το δίκτυο Natura 2000. Ανακτήθηκε 4 Ιουνίου, 2024, από <https://www.edozoume.gr>.

LIFE EL-BIOS ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (BIODIVERSITY GREECE). Προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας. Ανακτήθηκε 15 Ιουνίου, 2024, από <https://www.biodiversity.gr>.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Περιβάλλον & Δάση. Ανακτήθηκε 18 Μαΐου, 2024, από <https://www.ypen.gov.gr>.

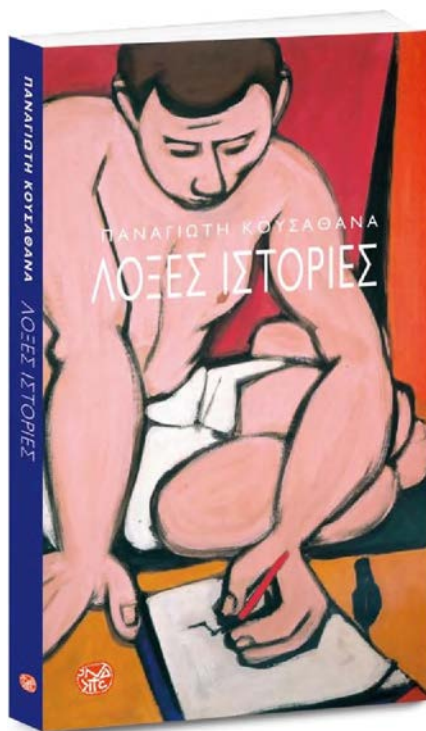
Υπουργείο Πολιτισμού. Κρατικά Βραβεία. Ανακτήθηκε 28 Μαΐου, 2024, από <https://www.culture.gov.gr>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κρατικά βραβεία πεζογραφίας (Μυθιστορήματα – Διηγήματα)

Περίληψη Λοξές Ιστορίες

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ 2010

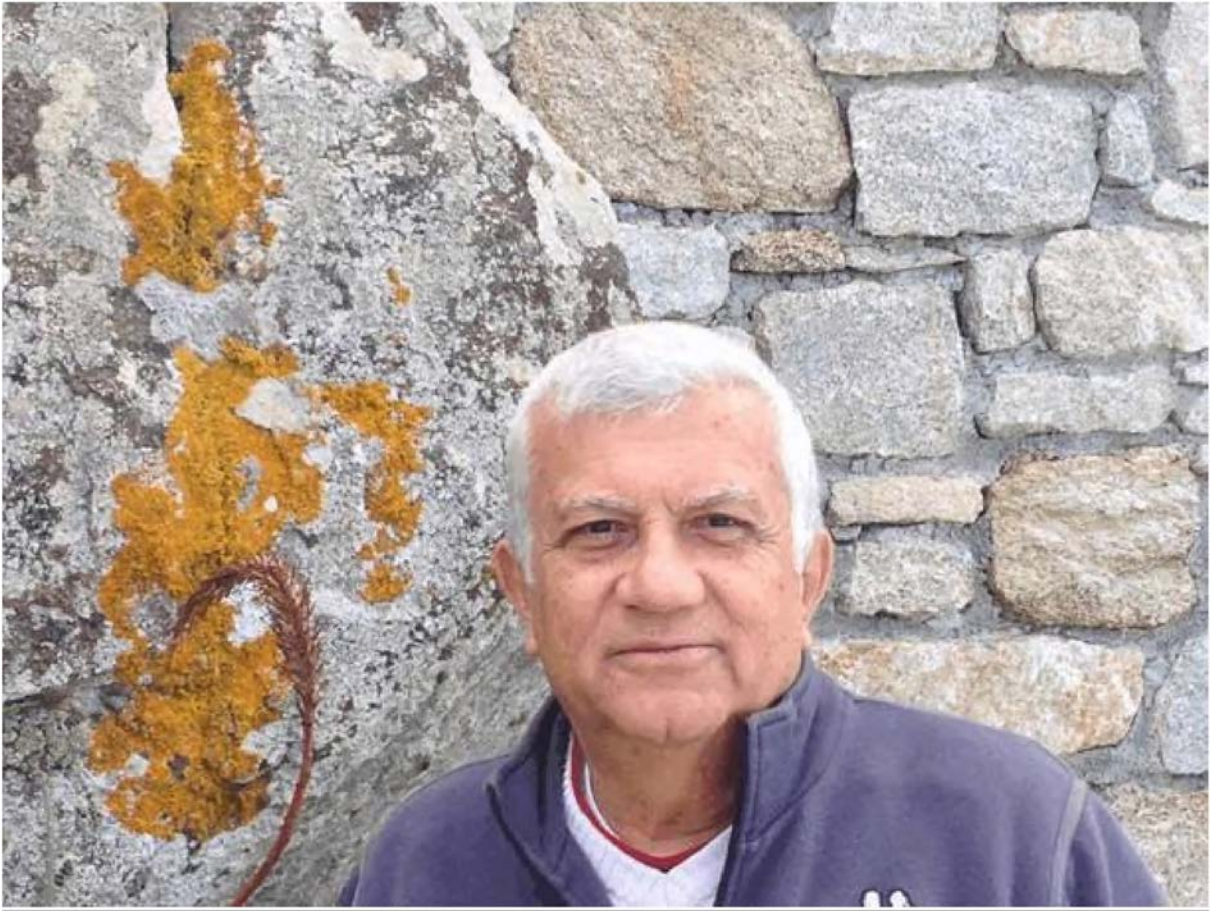

Ο Χρόνος – Μόρος που ηγεμονεύει στους ανθρώπους, ο Έρως ως κινητήρια δύναμη των πάντων, τα ατελείωτα «πάθια κι οι καημοί του κόσμου», τα απαντημένα και τα αναπάντητα ερωτηματικά μας, τα όνειρα του ύπνου και του ξύπνιου μας, η κάπηλη εμπορευματοποίηση και ο ευτελισμός της «τρυπωμένης ψυχής» (genius loci) τόπων και τοπίων, καθώς και η συνακόλουθη οδύνη που μόνο το βάλαμο της μνήμης και της νοσταλγίας την καταπραΰνει, είναι μερικά από τα θέματα του βιβλίου του Παναγιώτη Κουσαθανά.

«Μυθ-ιστορίες» αποκαλεί ο συγγραφέας τα είκοσι ένα διηγήματα, προφανώς για να ορίσει το υλικό από το οποίο είναι φτιαγμένα. Με μια σχεδόν γυμνή, αλλά προσεγμένη μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια της αφήγησης, η διεισδυτική και ελαφρώς ειρωνική ματιά του Παναγιώτη Κουσαθανά διαπερνά τα εξωτερικά συμβάντα και τις συμπεριφορές και εστιάζει στον «μέσα» άνθρωπο προσεγγίζοντας με κατανόηση, καλοσύνη, αλλά και ανατρεπτική διάθεση τα «ατοπήματα» του. Η λιτή γλώσσα, που κατά την προσφιλή έκφραση του συγγραφέα – κάλφα (homo faber) «ματσακονίζεται» για να απαλλαγεί από τις οξιδώσεις και να λάμψει, θέλγει με την αμεσότητα, τη διαυγή ευ-ηχία της, αλλά και τις απροσδόκητες διαφωνίες της. Κερδίζει τον αναγνώστη άλλοτε με τη σοβαρότητα της, άλλοτε «παιζογλαντίζοντας» (=αστειζόμενη και ερωτοτροπώντας) με τη νησιώτικη θυμοσοφία και τον κοινό λόγο. Το αποτέλεσμα είναι μία εντυπωσιακή νοηματική συμπύκνωση, που επιτείνεται χάρη στη χρήση αφομοιωμένων ιδιωματικών λέξεων από τον γενέθλιο τόπο, όχι με την πρόθεση να προστεθεί άρωμα εξωτισμού στο βιβλίο, αλλά για να αναδοθεί η ευωδιά της λησμονημένης, πλην όμως αναγνωρίσιμης και πάντοτε ζωοποιού, παράδοσης που αποκαθαρεί, μπολιάζει και ανανεώνει τις λησμονημένες από την αχρησία δυνάμεις του λόγου. Επιπλέον, η μετρημένη χρήση των σημείων στίξης, ο ανορθόδοξος αποκλεισμός κάποιων από αυτά και η μακροπερίοδη σύνταξη στις «Λοξές ιστορίες» αντί να δυσκολεύουν τον αναγνώστη της βιαστικής εποχής μας, τον καλούν να σκύψει προσεκτικότερος στις σελίδες, τις αράδες και τις λέξεις, όπως θα έκανε για ένα ποίημα, και σύντομα τον πείθουν ότι η εκ βαθέων ευχή του μουσουργού Toru Takemitsu, που χρησιμοποιείται ως επιγραφή στις πρώτες σελίδες, ισχύει στο ακέραιο και για τον συγγραφέα: «Αυτό που θέλω να κάνω δεν είναι να κατευθύνω τους ήχους προς ένα στόχο. Θα προτιμούσα καλύτερα, εάν είναι δυνατόν, να τους λευτερώσω κι όχι να τους διαφεντέψω . . . να τους μαζέψω τριγύρω μου κι ύστερα απαλά απαλά να τους βάλω σε κίνηση».

Ο «γνήσια κοσμοπολίτης», όπως τον χαρακτήρισε η κριτική, συγγραφέας των Λοξών ιστοριών βάζει απαλά απαλά τις λέξεις του σε κίνηση, διότι τις αγγίζει «όπως ξεκουκίζουν οι ιερωμένοι το κομποσκοίνι της προσευχής οι λαϊκοί τις χάντρες στο κομπολόι και οι εραστές τους αποχαιρετισμούς στο σκοτάδι της νύχτας στα σκοτάδια της ψυχής όπου όλα φωτίζονται και σιγουρεύουν».

Παναγιώτης Κουσαθανάς

Ο Παναγιώτης Κουσαθανάς γεννήθηκε το 1945 στη Μύκονο, όπου και διαμένει. Είναι φιλόλογος, ποιητής και πεζογράφος. Σπούδασε αγγλική και ελληνική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εργάστηκε επί μία εικοσαετία ως καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση. Έχει εκδώσει 32 βιβλία με ποιήματα, διηγήματα, κείμενα για τον πολιτισμό και την ιστορία του γενέθλιου τόπου του και έχει μεταφράσει αγγλόφωνη ποίηση. Κείμενα του και πεζά έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, Γαλλικά και Αραβικά. Το πρώτο βιβλίο του, «Συρραφή ονείρων» (ποιήματα, 1980), έχει τιμηθεί με το Βραβείο Μαρίας Περ. Ράλλη και τα «Παραμιλητά Α' και Β'», «Κείμενα για τον πολιτισμό και την ιστορία της Μυκόνου» (Ινδικτος 2002) με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο Χρονικού – Μαρτυρίας και «Οι λοξές ιστορίες που τελειώνουν με ερωτηματικό» (Ινδικτος 2009) με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο Διηγήματος.

Το 2011 του απενεμήθη το Μετάλλιο του Δήμου Μυκόνου και το 2014 το Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών «για το σύνολο του ερευνητικού και συγγραφικού έργου του και την εν γένει προσφορά του στην πνευματική πρόοδο και πολιτισμική προβολή του γενέθλιου τόπου του».

Τα πιο πρόσφατα βιβλία του είναι: «Ασύνταχτα μένουν τα δύσκολα» (Ινδικτος 2016), «Εις την νήσον» (Ινδικτος 2017), «Παραμιλητά Δ', ΣΤ' & Ζ': Κείμενα για τον πολιτισμό και την ιστορία της Μυκόνου», (Ινδικτος 2017-2019). Αυτή τη στιγμή ετοιμάζει για έκδοση τους τρεις υπόλοιπους τόμους των «Παραμιλητών Γ', Ε' & Η'», μια βελτιωμένη-συμπληρωμένη δεύτερη έκδοση του από πολλών ετών εξαντλημένου «Χρηστικού Λεξικού του Ιδιώματος της Μυκόνου» (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 1996), έναν ακόμη τόμο με σύντομα διηγήματα (Σαλοί ανάμεσα στους γνωστικούς) και μία νουβέλα (Μποϊλές ο Μποϊκλής).

Περίληψη Σμιθ

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ 2010

Είναι “ένα καλοκαιριάτικο μεσημέρι του 1956” στη μετεμφυλιακή Ελλάδα του χωροφύλακα και της εθνικοφροσύνης. Η τακτοποιημένη ζωή του Θωμά, νομοταγούς πλέον υπαλλήλου, αναστατώνεται όταν ξαφνικά εμφανίζεται, απαιτητικό, ένα πρόσωπο από το αποκηρυγμένο του παρελθόν. Τι θα κάνει τώρα που απειλούνται οι εύθραυστες ισορροπίες της οικογενειακής και κοινωνικής του ζωής; Γύρω του, ο κόσμος της γειτονιάς με τα προβλήματα και τη μιζέρια του. Κάθε σπίτι, πίσω από τις κλειστές πόρτες και τα γερμένα παντζούρια, κρύβει τα δικά του μυστικά, ενώ στους δρόμους και τις αυλές κινείται ένας ατίθασος μικρόκοσμος: παιδιά με θράσος ζωής, σκληρά και τρυφερά, αντιμέτωπα με τα πάθη των μεγάλων, κάνουν όνειρα και νιώθουν το κάλεσμα ενός μεγάλου, μαγικού κόσμου που τα περιμένει. Σε ατμόσφαιρα προσμονής και έντασης, γαντζωμένοι από τη ζωή, με το σώμα τους να αποζητά με λαχτάρα το άλλο σώμα, οι ήρωες αγωνίζονται να συμβιβάσουν επιθυμίες, ελπίδες και καταναγκασμούς

μέσα στα στενά περιθώρια ενός κόσμου ανελέητου. Ζωή και θάνατος, βία και τρυφερότητα, διάχυτος αισθησιασμός και παραλυτικός φόβος, αξεδιάλυτα δεμένα, θα δώσουν αναπάντεχη τροπή στην ιστορία. Ένα μυθιστόρημα που αναπλάθει με δύναμη την εποχή, με λιτά μέσα, συχνά με τρόπο ειρωνικό, μιλά για τα όρια και την ποιότητα των ανθρώπινων σχέσεων, για τη δύναμη της ερωτικής επιθυμίας, και αναδεικνύει τους συμβιβασμούς και τις μικρές καθημερινές προδοσίες.

Βασιλική Ηλιοπούλου

Η Βασιλική Ηλιοπούλου γεννήθηκε στην Κοζάνη το 1948. Σπούδασε κινηματογράφο. Η πρώτη της ταινία «Μικρή περιγραφή της επιστροφής του» παίχτηκε στο φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης το 1972. Αμέσως μετά η προβολή της απαγορεύτηκε από την Επιτροπή Λογοκρισίας της Χούντας. Η δεύτερη ταινία της «Ο τραγικός θάνατος του παππού» πήρε το 1977 το πρώτο βραβείο ταινιών μικρού μήκους στο φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης και το 1978 το βραβείο FIPRESCI της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κριτικών Κινηματογράφου στο διεθνές φεστιβάλ του Μανχάιμ. Έχει σκηνοθετήσει επίσης δύο ταινίες μεγάλου μήκους «Το πέραςμα», που κέρδισε 8 Κρατικά Βραβεία, καθώς και το βραβείο σεναρίου στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 1990 και το «Με μια κραυγή» που πήρε το βραβείο FIPRESCI στο διεθνές φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης το 1995, καθώς και το βραβείο σεναρίου στο ίδιο φεστιβάλ. Τέλος, έχει σκηνοθετήσει μικρού μήκους

ταινίες και ντοκιμαντέρ, και έχει επιμεληθεί εκπομπές για το Β' και το Γ' Πρόγραμμα της κρατικής ραδιοφωνίας.

Το 2000 κυκλοφόρησε το πρώτο της βιβλίο η νουβέλα «Η Λιούμπα και άλλα αρώματα», από τις εκδόσεις Εστία. Το 2005 κυκλοφόρησε η συλλογή διηγημάτων της «Η καρδιά του λαγού», από τις εκδόσεις Πόλις. Το 2010 βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για το μυθιστόρημα της «Σμιθ», από τις εκδόσεις Πόλις. Το 2013 κυκλοφόρησε το μυθιστόρημα της «Η άσκηση του Ροτ» και το 2017 η συλλογή διηγημάτων της «Το τέρας στο μετρό», από τις εκδόσεις Πατάκη. Τέλος, το 2023 κυκλοφόρησε το μυθιστόρημα της «Το αθώο», από τις εκδόσεις Πόλις.

Έχει δημοσιεύσει διηγήματα σε περιοδικά και εφημερίδες.

Περίληψη Φιλοδοξίες κήπου

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ 2008

Φιλοδοξίες κήπου

Ευγενία Φακίνου Διηγήματα

Διακειμενικά ταξίδια στη μυθολογία και τη λογοτεχνία. Τολμηρές διεισδύσεις στα παράδοξα και στις αντιφάσεις του αστικού τοπίου. Ιστορίες που συνομιλούν με τους μύθους και τους συντηρούν καταργώντας τους: Από το φιλμ στο χαρτί. «Διαβάζοντας» ένα ντοκιμαντέρ για τον Ε.Χ. Γονατά. Οι εσωτερικοί μονόλογοι της μυθικής Ιφιγένειας και της Αριάδνης. Η συνομιλία ενός ομοφυλόφιλου με τον άλλο του εαυτό. Μια φανταστική συνέντευξη με τον Ροβινσώνα Κρούσο. Οι ταξικές διαφορές και η κοινωνικοποίηση ενός παιδιού. Η μοναξιά και το πένθος. Η ευθεία γραμμή που ενώνει τις Κόρες με μια χωριάτισσα. Η αφέλεια ενός παππού. Η ανάδυση από την κατάθλιψη. Ο παραλογισμός και η τρυφερότητα. Ένα διαφορετικό πρόσωπο της Ευγενίας Φακίνου, η οποία στη μικρή φόρμα των διηγημάτων δε φαίνεται να ασφυκτιά, αλλά επικεντρώνεται στο ουσιώδες και αναδεικνύει κάθε φορά τις καίριες λεπτομέρειες.

Ευγενία Φακίνου

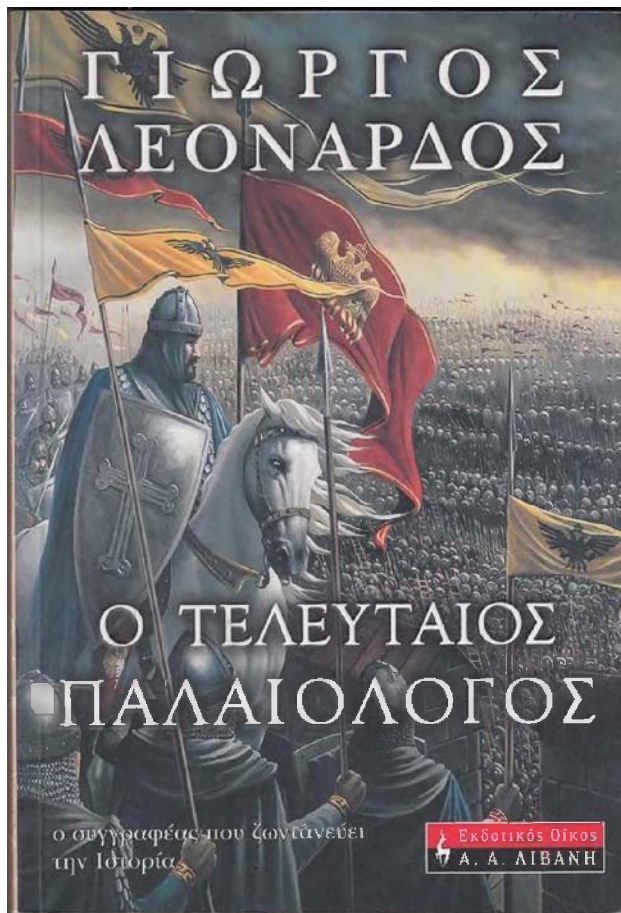

Η Ευγενία Φακίνου γεννήθηκε το 1945 στην Αλεξάνδρεια. Μεγάλωσε στην Αθήνα και σπούδασε γραφικές τέχνες και ξεναγός. Εργάστηκε για μερικά χρόνια σε περιοδικά ως γραφίστρια. Το 1976 δημιούργησε το κουκλοθέατρο «Ντενεκεδούπολη», ένα πρωτότυπο κουκλοθέατρο από πεταμένα αντικείμενα, κυρίως ντενεκεδάκια. Επιπλέον, η Ευγενία Φακίνου έχει εικονογραφήσει και έχει γράψει πολλά παιδικά βιβλία. Μετά το πρώτο της μυθιστόρημα που κυκλοφόρησε το 1982, «Αστραδενή», ακολούθησαν αρκετά ακόμη μυθιστορήματα, με θέματα εμπνευσμένα από την κοινωνική πραγματικότητα και από τα υπάρχοντα προβλήματα. Τα μυθιστορήματα της έχουν μεταφραστεί και κυκλοφορούν στα γερμανικά, ισπανικά, αγγλικά, ρωσικά, ουγγρικά, δανέζικα, γαλλικά, ολλανδικά, ιταλικά, σερβικά, τουρκικά και βουλγαρικά. Έγραψε κυρίως μυθιστορήματα με τα θέματα της να είναι εμπνευσμένα από την κοινωνική πραγματικότητα και από τα

υπάρχοντα προβλήματα. Το 2005 τιμήθηκε με το Βραβείο Αναγνωστών (Εθνικό Κέντρο Βιβλίου – Σκάι 100,3) για το μυθιστόρημά της «Η μέθοδος της Ορλεάνης» και το 2008 με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος για τη συλλογή διηγημάτων «Φιλοδοξίες κήπου». Μια θεατρική διασκευή του μυθιστορήματος «Το Έβδομο Ρούχο», ανέβηκε το Μάρτιο του 2001 σε κεντρικό θέατρο της Αθήνας, με εξαιρετικούς συντελεστές.

Περίληψη «Ο τελευταίος Παλαιολόγος»

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ 2008

Στο τελευταίο βιβλίο της τριλογίας του για τους Παλαιολόγους, ο πολυβραβευμένος δεξιότηχνης του ιστορικού μυθιστορήματος Γιώργος Λεονάρδος ασχολείται με τον τελευταίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου Κωνσταντίνο Παλαιολόγο και την άλωση της Πόλης. Με γραφή γλαφυρή και με στήριγμα πηγές βενετσιάνικες, τουρκικές και, βέβαια, ελληνικές, η εξιστόρηση ξεπερνά τα γνωστά αφηγήματα για το ίδιο θέμα. Πόσο πολέμησαν οι Ρωμιοί τους Τούρκους για να σωθεί η Κωνσταντίνου πόλη και πόσο οι Λατίνοι καθολικοί; Ποιοι πρόδωσαν τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο και σήκωσαν την οθωμανική σημαία στον πύργο των Βλαχερνών, ενώ εκείνος συνέχιζε να πολεμά στο κέντρο των χερσαίων τειχών της Πόλης; Αντιστάθηκε ο κλήρος στην άλωση ή απέβλεπε σε βόλεψη και προνόμια από το «πολλά υποσχόμενο» οθωμανικό καθεστώς; Και τι έγινε μετά την πτώση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας; Τι δρόμους τράβηξαν οι

πρωταγωνιστές των γεγονότων; Σήκωσαν τη σημαία της αντίστασης ή προσκύνησαν το τουρκικό φέσι; Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα ξεδιπλώνονται μέσα από το ζωντάνεμα των χαρακτήρων και των γεγονότων που σημάδεψαν αυτό το κοσμοϊστορικό γεγονός του 15ου αιώνα και βυθίζουν τον αναγνώστη στην κοινωνική δίνη και το χάος του δυτικοευρωπαϊκού και βυζαντινού Ύστερου Μεσαίωνα.

Γιώργος Λεονάρδος

Ο Γιώργος Λεονάρδος γεννήθηκε το 1937 στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Σπούδασε στη Φυσικομαθηματική Σχολή του Α.Π.Θ., αλλά έγινε δημοσιογράφος. Πρωτοδημοσίευσε διηγήματα το 1953 στις ημερήσιες εφημερίδες της Αλεξάνδρειας «Ταχυδρόμος» και «Ανατολή». Εργάστηκε στο δελτίο εξωτερικών ειδήσεων και αργότερα ως πολιτικός συντάκτης στις εφημερίδες «Καθημερινή», «Ναυτεμπορική», «Απογευματινή», «Ελευθεροτυπία», «Μεσημβρινή», «Ελεύθερος Τύπος», «Έθνος» και ως αρθρογράφος στο «Κέρδος». Πρώτος ανταποκριτής του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων στο Βελιγράδι, το 1964, και αργότερα, το 1976, στη Νέα Υόρκη, όπου διατέλεσε και διευθυντής του Εθνικού Κήρυκα της Νέας Υόρκης. Υπήρξε παρουσιαστής ειδήσεων στην ΕΡΤ και στον ANTENNA. Ανέλαβε δημοσιογραφικές αποστολές στον πόλεμο του Βιετνάμ, στον Ιρανοϊρακινό πόλεμο, στον πόλεμο του Περσικού και σε άλλες συρράξεις, καθώς

επίσης σε διεθνείς διασκέψεις. Είναι μέλος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών. Διετέλεσε μέλος της επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για τα έτη 2009 και 2010.

Ο Γιώργος Λεονάρδος είναι επίσης μέλος της ΕΣΗΕΑ, της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

Ασχολήθηκε ιδιαίτερα και με τη λογοτεχνία και ιδίως με τη συγγραφή μυθιστορημάτων. Για τα ιστορικά μυθιστορήματά του: «Μάρα, η Χριστιανή Σουλτάνα» και «Η Ωραία Κοιμωμένη του Μυστρά» βραβεύτηκε με τα βραβεία ιστορικού μυθιστορήματος το 2001 και το 2005 από την Ελληνική Εταιρεία Χριστιανικών Γραμμάτων. Επίσης, βραβεύτηκε το 2006 από το Ίδρυμα Μπότση για την προσφορά του στη δημοσιογραφία και τη λογοτεχνία, ενώ το 2008 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για το ιστορικό μυθιστόρημά του «Ο Τελευταίος Παλαιολόγος». Συνέγραψε 20 μυθιστορήματα, τα περισσότερα ιστορικά. Τελευταίο του μυθιστόρημα είναι «Νησιά ξεχασμένα στο χρόνο».

Περίληψη Τεχνητές Αναπνοές

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ 2004

Παλιά, σε υπέργειες διαδρομές του ηλεκτρικού, η πόλη έτρεχε πίσω με δριμύτητα, με την ταχύτητα ενεστώτα, σαν σκέψη που χτυπάει και φεύγει. Κι όταν το τρένο έκοβε πριν μπει σ' ένα σταθμό, προλάβαινε κι αυτός να μπει σ' ένα παράθυρο, να υποπτευθεί τη θλίψη ενός ανθρώπου μόνου στο μπαλκόνι του, να γράψει ένα μικρό σενάριο με ταρατάς κι απλωμένα ρούχα και σεντόνια, και πίσω τους μια Ωραία Ρεμέδιος

.

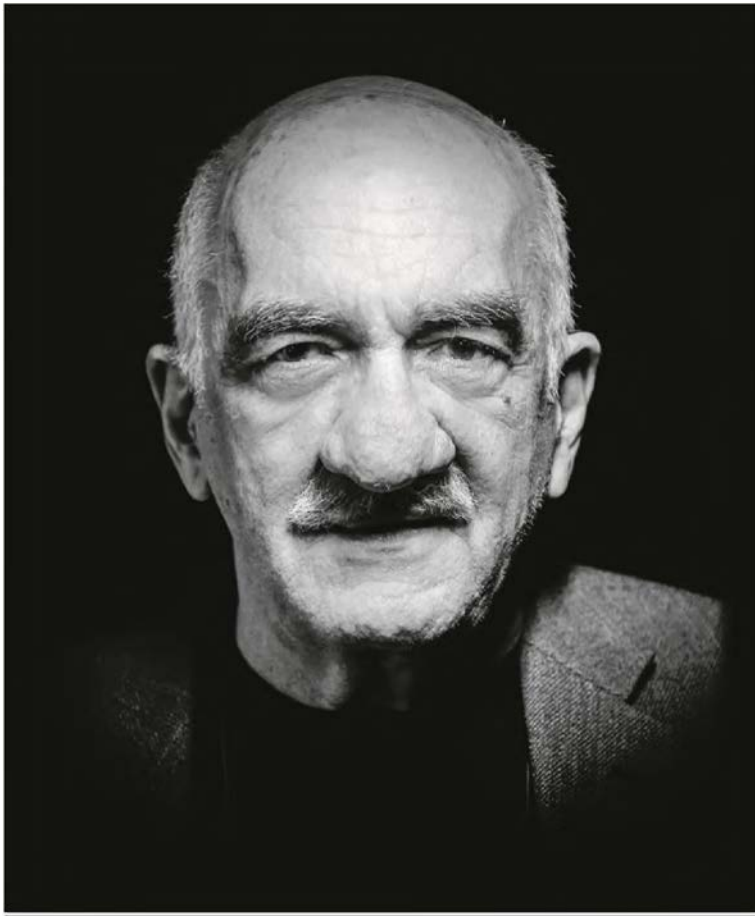
Τα οκτώ διηγήματα αυτού του βιβλίου μπορεί να μη μοιάζουν μεταξύ τους (όπως, π.χ., τα διζυγωπικά δίδυμα), αλλά προδίδουν αβασάνιστα την καταγωγή τους. Στον γενετικό τους κώδικα ανιχνεύεται Μπόρχες, και όλα τους μειδιούν με μελαγχολία, ζηλεύουν τον κινηματογράφο, ερωτοτροπούν με το παράλογο,

ναρκοθετούν το ρεαλισμό. Τα οκτώ διηγήματα αυτού του βιβλίου ονειρεύονται, όταν μεγαλώσουν, να γίνουν μουσική.

Θεματολογικές ανατροπές, ανάδειξη της σημαίνουσας λεπτομέρειας σε κύρια ενδοδιηγητική μονάδα, συστολή της έκφρασης, αλλά και διαστολή του μαθηματικού χρόνου συλλειτουργούν.

Θύματα των ερωτικών (προσ)τριβών, υποψήφιοι δολοφόνοι, Σαμαρείτες και θύτες, μυθιστορηματικοί ήρωες τρίτων, Ιάγοι και ημιπαράφρονες γιατροί, άνθρωποι της διπλανής πόρτας και πρότυπα ιδαλγών συνυπάρχουν, συνομιλούν, χωρίς να υπονομεύουν ο ένας τον άλλο. Η σκηνική δράση δεν παρουσιάζει δηλαδή κενά. Ο Κυριακίδης υποστηρίζει κι αυτός εμμέσως πλην σαφώς την παλαιά εγγελιανή αρχή, σύμφωνα με την οποία «το ανθρώπινο σώμα δεν είναι ένα απλό φυσικό αντικείμενο, αλλά έχει ως λειτουργία να αναπαραστήσει, ας πούμε, με τις μορφές και τη δομή του, την αισθητή και φυσική ζωή του πνεύματος». Γι' αυτό και οι «Τεχνητές αναπνοές» συνεχονται από την αρχή ως το τέλος από μία ισχυρή τάση συγκλήρωσης, από έναν αρμονικό προσεταιρισμό του υλικού από το ψυχικό.

Αχιλλέας Κυριακίδης

Γεννήθηκε στο Κάιρο το 1946. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (Πτυχίο Νομικής Σχολής – Οικονομικό Τμήμα). Είναι συγγραφέας, μεταφραστής (κυκλοφορούν πάνω από εκατόν τριάντα μεταφράσεις του έργων συγγραφέων, όπως ο Χόρχε Λουίς Μπόρχες, ο Ζορζ Περέκ, ο Ρεμόν Κενό, ο Λουίς Σεπούλβεδα, ο Ζαν Εσνόζ, ο Χούλιο Κορτάσαρ, ο Γκυστάβ Φλωμπέρ, ο Αλφρέντ Ζαρί, ο Τζ. Ντ. Σάλιντζερ, ο Κάρλο Φραμπέτι κ.ά.), σεναριογράφος (τρία σενάρια του γυρίστηκαν σε ισάριθμες κινηματογραφικές ταινίες μεγάλου μήκους) και σκηνοθέτης (κυκλοφορούν δεκατρείς ταινίες μικρού μήκους σε δικά του σενάρια). Κατέχει επίσης τη θέση του Επίτιμου Διδάκτορα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Μετάφρασης και Διερμηνείας), καθώς και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο (Σχολή

Γαλλικής Φιλολογίας, Τμήμα Λογοτεχνικής Μετάφρασης). Επιπλέον, είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων και της Πανελλήνιας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου. Είναι τακτικός συνεργάτης των περιοδικών *Εντευκτήριο*, *Το Δέντρο*, *Σημειώσεις* κ.ά. Διηύθυνε για ένα χρόνο (1986 – 1987) το λογοτεχνικό περιοδικό «Το Τέταρτο». Συντονιστής και παρουσιαστής 24 τηλεοπτικών εκπομπών για το βιβλίο (Τα γραπτά μένουν, Channel Seven-X, 1993). Το 2004 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος για τη συλλογή διηγημάτων «Τεχνητές αναπνοές», το 2006 με το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης για τη μετάφραση των πεζογραφικών «Απάντων» του Χόρχε Λουίς Μπόρχες, το 2007 με το Διεθνές Βραβείο Καβάφη για τη μετάφραση του «Μεγάρου Γιακουμπιάν» του Αλάα αλ-Ασουάνι, το 2009 με το Βραβείο Λογοτεχνικής Μετάφρασης Γαλλόφωνης Λογοτεχνίας για τη μετάφραση του μυθιστορήματος «Στο cafe της χαμένης νιότης» του Πατρίκ Μοντιανό, το 2015 με το Βραβείο Λογοτεχνικής Μετάφρασης Ισπανόφωνης Λογοτεχνίας για τη μετάφραση του μυθιστορήματος «Ο ήχος των πραγμάτων όταν πέφτουν» του Χουάν Γκαμπριέλ Βάσκες και το 2019 με το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης για τη μετάφραση του μυθιστορήματος «Κουτσό» του Χούλιο Κορτάσαρ.

Κυκλοφορούν τα βιβλία του: «Η συνέχεια επί της οθόνης» (Ύψιλον, 1984), «Ψευδομαρτυρίες» (Ύψιλον, 1998), «Μικρή περιοχή» (Πόλις, 2007), «360» (Πατάκης, 2013), «Μουσική και άλλα πεζά» (Πατάκης, 2014), συγκεντρωτική έκδοση των βιβλίων «Διαφάνεια» (Δωδώνη, 1973), «Στοιχεία ταυτότητας» (Δωδώνη, 1977), «Ο πληθυντικός μονόλογος» (Ύψιλον, 1985), «Διεστραμμένες ιστορίες» (Ύψιλον, 1988), «Μουσική» (Ύψιλον, 1995), «Σημειώσεις για μια ιδιωτική θεωρία της λογοτεχνίας» (Κίχλη, 2015), «Τεχνητές αναπνοές και άλλα πεζά της πόλεως» (Πατάκης, 2016), συγκεντρωτική έκδοση των βιβλίων «Τεχνητές αναπνοές» (Πόλις, 2003), «Ο καθρέφτης του τυφλού» (Πόλις, 2005), «Κωμωδία» (Πόλις, 2010), «Σώμα» (Πατάκης, 2017), «Το Μουσείο των τύψεων και άλλα διηγήματα» (Πατάκης, 2018), «Ο Χόρχε Λουίς Μπόρχες και η αγωνία της μετάφρασης» (Πατάκης, 2019), «Φωτεινό σκοτάδι – Κείμενα για τον κινηματογράφο» (Πατάκης, 2020) και «Έλγκαρ – Είκοσι τέσσερις παραλλαγές» (Πατάκης, 2021).

Περίληψη Οι Ξένες Λέξεις

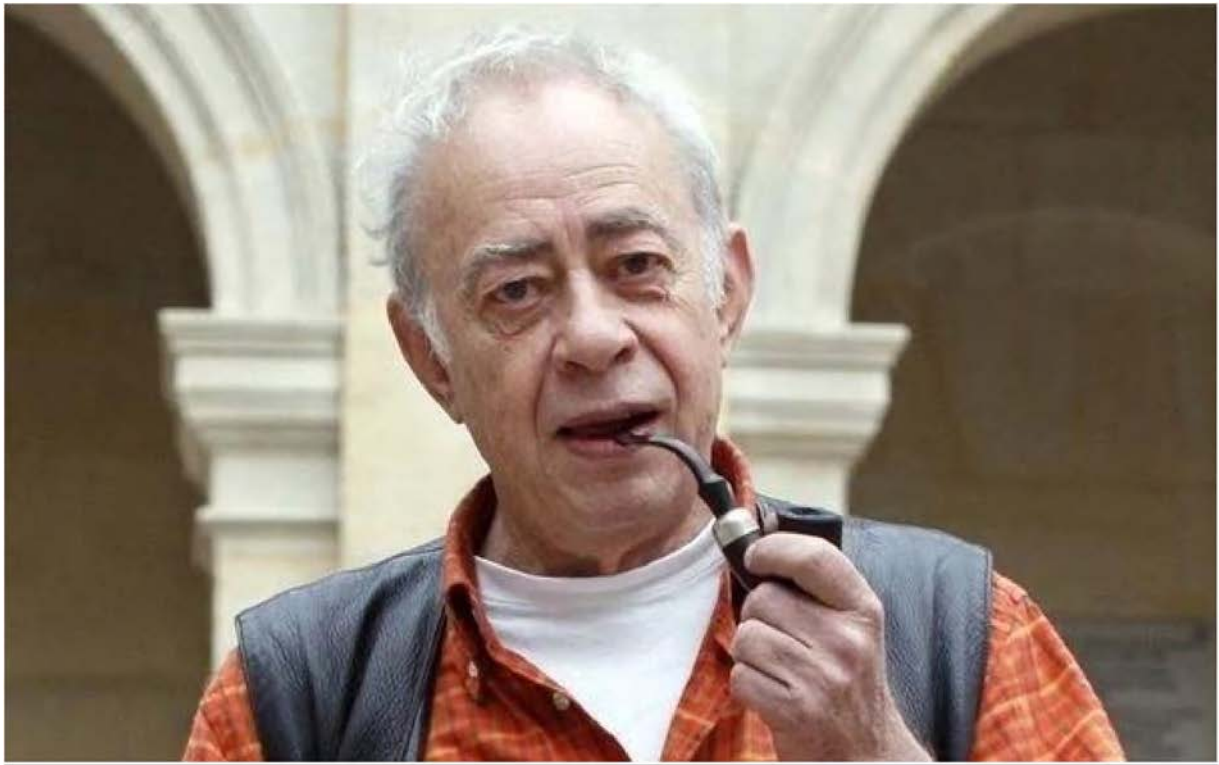
ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ 2004

Η υπόθεση έχει ως εξής, ο Νικολαΐδης είναι ένας συγγραφέας γεννημένος στην Ελλάδα που μετανάστευσε στην Γαλλία επί Χούντας κι έκτοτε έμεινε εκεί, γράφει τα μυθιστορήματά του και στις δυο γλώσσες ανάλογα με το θέμα και τα κέφια του, ό,τι γράφει στη μια το μεταφράζει και στην άλλη. Μετά το θάνατο του πατέρα του - εδώ υποβόσκει και η απώλεια ως θέμα - αποφασίζει να μάθει μια καινούργια ξένη γλώσσα και διαλέγει τα σάνγκο, μια γλώσσα που μιλάει ο πληθυσμός στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, που όμως δεν διδάσκεται επίσημα πουθενά, γιατί τα μικρά αφρικανάκια ακόμα και μετά την αναχώρηση των αποικιοκρατών, μαθαίνουν Γαλλικά στο σχολείο και μόνον. Τη διαλέγει τυχαία, σχεδόν από διαίσθηση, μάλλον γιατί μια αδελφή του πατέρα του ήταν μετανάστρια εκεί, αλλά καταλήγει να περνά πολύ χρόνο μαζί της, στην αρχή με το λεξικό και τη μέθοδο κι έπειτα στην ίδια την χώρα.

Η πλοκή είναι εσωτερική και πολύ αργή όσον αφορά τις καταστάσεις, είναι όμως ρέουσα σε σχέση με το πραγματικό θέμα που είναι η γλώσσα, πόσο επηρεάζεται από το ποιος τη μιλάει, και πόσο αλλάζει κι αυτή από τις εποχές, τις καταστάσεις, τους ανθρώπους. Ακόμα τη διαφορά ανάμεσα στην καθομιλουμένη και τη γραπτή εκδοχή, την αδυναμία να τη μάθεις ουσιαστικά αν δεν την ακούς. Και φυσικά το μεγάλο ερώτημα, μια γλώσσα που δεν έχει τα εφόδια να ανταποκριθεί στην τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο πρέπει να αποκλείεται από τα σχολεία, είναι δυνατόν τα μικρά να διδάσκονται κάτι που δεν ξέρουν να μιλούν και τελικά πόσα πράγματα επιβάλλει η ίδια η αίσθηση της κατωτερότητας για την κληρονομιά μας.

Βασίλης Αλεξάκης

Ο Βασίλης Αλεξάκης ήταν Έλληνας συγγραφέας. Γεννήθηκε στην Αθήνα το Δεκέμβρη του 1943. Εγκαταστάθηκε στο Παρίσι το 1968, λίγο μετά το πραξικόπημα των Ελλήνων συνταγματαρχών. Σπούδασε στην Ανωτάτη Δημοσιογραφική Σχολή της Λιλ. Εκεί δούλεψε ως δημοσιογράφος, κριτικός βιβλίου στην εφημερίδα "Le Monde", χρονογράφος και συνεργάστηκε με τη France – Culture.

Έτσι, εξοικειώθηκε με τη γαλλική γλώσσα, στην οποία έγραψε τα πρώτα του μυθιστορήματα. Έχει γράψει και στα ελληνικά. Το «Τάλγκο» είναι το πρώτο του έργο γραμμένο στη μητρική του γλώσσα, κυκλοφόρησε το 1982 από τον Εξάντα και εξακολουθεί ως σήμερα να σημειώνει τεράστια επιτυχία. Το 1984 μάλιστα έγινε και ταινία με τον τίτλο «Ξαφνικός Έρωτας». Μετά από τη συγγραφή του «Τάλγκο» (Εξάντας, 1982), άρχισε να γράφει τα μυθιστορήματά του τότε στη γαλλική, τότε στην ελληνική, ανάλογα με το θέμα τους, και να τα μεταφράζει στη συνέχεια στη μία ή στην άλλη από τις δύο του συγγραφικές γλώσσες. Τα θέματα

της γλώσσας, της διγλωσσίας και της "αυτομετάφρασης" (auto-translation) βρίσκονται στο κέντρο του έργου του.

Τα έργα του αντλούν και από τους δύο πολιτισμούς και είναι μεστά μιας λεπτής ειρωνείας. Τρία θέματα δεσπόζουν στα έργα του: η αγάπη για τη γλώσσα, στοιχεία της καθημερινότητας και η παραζάλη του έρωτα. Το έργο του Αλεξάκη είναι εξίσου αναγνωρισμένο στην Ελλάδα (κέρδισε το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος το 2004 για τις «Ξένες λέξεις») και τη Γαλλία (κέρδισε το Βραβείο Medicis για το βιβλίο του «Μητρική γλώσσα» το 1995 και το Μεγάλο Βραβείο Μυθιστορήματος της Γαλλικής Ακαδημίας για το βιβλίο του «μ.Χ.» το 2007). Ως πεζογράφος έχει τιμηθεί στη Γαλλία με τα βραβεία Αλμπέρ Καμύ, Αλεξάντρ Βαιλάτ, Σαρλ Εσμπραγιά, Medicis, καθώς και με το Βραβείο Μυθιστορήματος της Γαλλικής Ακαδημίας.

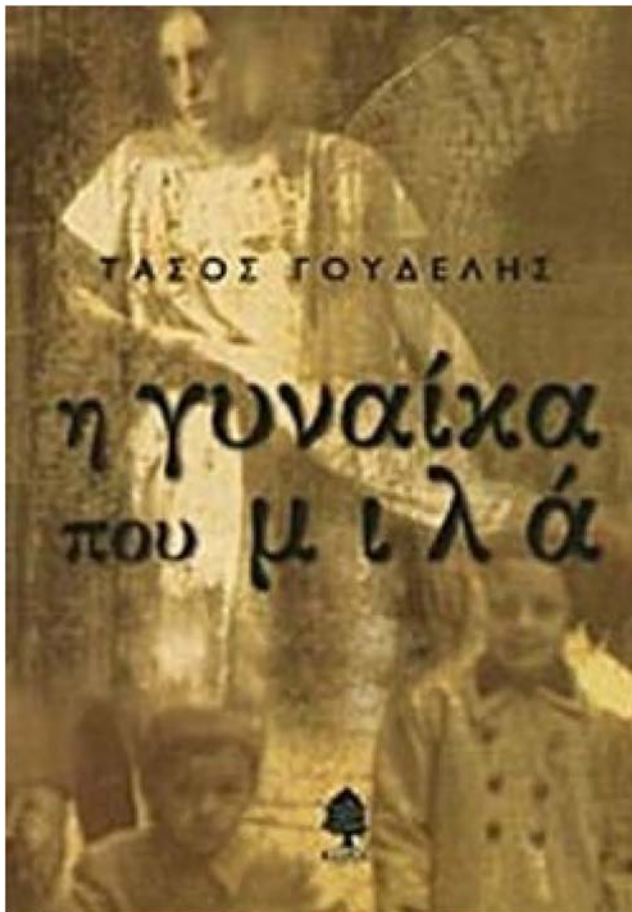
Ασχολήθηκε με τον κινηματογράφο (η ταινία του «Οι Αθηναίοι» κέρδισε το Α΄ βραβείο στο διεθνές φεστιβάλ κωμωδίας του Σανρούς το 1990) και το θέατρο («Εγώ δεν...», «Μη με λες Φωφώ»). Το 2014 συνυπέγραψε το κείμενο «Είναι η ώρα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς», στηρίζοντας τον Αλέξη Τσίπρα.

Τον Μάρτιο του 2017 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας από το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έφυγε από τη ζωή στις 11 Ιανουαρίου 2021 σε ηλικία 77 ετών.

Περίληψη Η γυναίκα που μιλά

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ 2003

Τα δεκατρία διηγήματα της συλλογής θα μπορούσαν να συνοδεύονται από τη φράση «πολλαπλής αναγνώσεως». Διότι δεν αφηγούνται μονότροπα μία ιστορία. Πολυεστιακά στον πυρήνα τους, οδηγούν τον αναγνώστη σε διάφορες κατευθύνσεις ταυτόχρονα, αναγκάζοντας τον να προσανατολισθεί με βάση το σχεδόν κερματισμένο βλέμμα του αφηγητή, το οποίο προσπαθεί να συγκρατηθεί χωρίς επιτυχία πάνω σε μια συγκεχυμένη πραγματικότητα. Εξωτερικά όλα τα κείμενα είναι αφηγηματικά, όμως η στρατηγική της κατασκευής τους πολλές φορές προτείνει μια διασπασμένη, αντισυμβατική διαδοχή γεγονότων «έτσι ώστε το παρόν να περιέχει το μέλλον και να πραγματοποιείται μαζί του ως συνεκδοχική όψη της μιας και αδιαίρετης ζωής». Ο Τάσος Γουδέλης με την τεχνική της γραφής του, η οποία υιοθετεί συν τοις άλλοις ένα είδος ποιητικού μινιμαλισμού, επιχειρεί

να υπονομεύσει το συνηθισμένο τρόπο πρόσληψης της λογοτεχνικής πραγματικότητας. Επιζητεί να «ελαχιστοποιήσει την απόσταση μεταξύ δημιουργού και δέκτη επανεγγράφοντας κάποια ουσιώδη δευτερεύοντα στοιχεία, που, εντούτοις, με την παρουσία τους βοηθούν ώστε να συγκροτηθεί μία διαφορετική ψυχική ατμόσφαιρα στον αναγνώστη».

Τάσος Γουδέλης

Ο Τάσος Γουδέλης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1949. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1982 συνεργάζεται με τον ποιητή Κώστα Μαυρουδή στη δημιουργία του λογοτεχνικού περιοδικού «Το Δέντρο». Έχει γράψει συλλογές διηγημάτων και μυθιστορήματα, καθώς και μελέτες για τους σκηνοθέτες Όρσον Ουέλς, Πάολο και Βιτόριο Ταβιάνι και Τζον Χιούστον. Το 2003 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος και το Βραβείο Διηγήματος του περιοδικού «Διαβάζω» για τη συλλογή διηγημάτων του «Η γυναίκα που μιλά» (2002). Άρθρα του για τον κινηματογράφο και τη λογοτεχνία έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά, ειδικές εκδόσεις και εφημερίδες. Από το 1998 έως το 2009, συνεργάστηκε με το ένθετο «Βιβλιοθήκη» της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία», δημοσιεύοντας κυρίως κριτικές για την ξένη λογοτεχνία. Από το 1997 έως το 2007 δίδαξε ιστορία του κινηματογράφου στην Ανωτέρα Σχολή Δραματικής Τέχνης του

Εθνικού Θεάτρου. Έχει διδάξει σενάριο σε διάφορες κινηματογραφικές σχολές και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι αρχισυντάκτης της σειράς ντοκιμαντέρ της ΕΡΤ2 «Εποχές και συγγραφείς». Το 2007 σκηνοθέτησε τη μικρού μήκους ταινία «Ο δολοφόνος της λεωφόρου» μαζί με τον γιο του Βασίλη Γουδέλη. Ακολούθησε, το 2008, η μικρού μήκους ταινία «Η συνάντηση», η οποία απέσπασε τιμητική διάκριση στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας. Το 2010 και το 2011 σκηνοθέτησε τις μικρού μήκους ταινίες «Ευαγγελισμός» και «Το διπλανό τραπέζι» (σε συνεργασία με τον Βασίλη Γουδέλη), οι οποίες στηρίχθηκαν σε δικά του διηγήματα. Από τις Εκδόσεις Πατάκη κυκλοφορούν τα έργα του «Απόσταση αναπνοής» (2017) και «Η γοητεία των υποσχέσεων» (2022).

Περίληψη Ανθρωπωδία

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ 2003

Ένας άνθρωπος αποφασίζει ένα πρωί να βγει απ' το δωμάτιό του για να επανορθώσει ένα λάθος του, για το οποίο ο ίδιος τιμώρησε τον εαυτό του με 1.000 χρόνια απόλυτου εγκλεισμού. Από τα εν συνόλω 10 βιβλία της «Ανθρωπωδίας», το πρώτο και έβδομο περιγράφουν, το καθένα με διαφορετικό τρόπο, με παραλλαγές και επαναλήψεις, την διαδρομή αυτού του ανθρώπου προς το σημείο του προορισμού του. Η διαδρομή αυτή θα είναι γεμάτη από κάθε είδους επεισόδια, τα οποία παρακολουθεί ο αναγνώστης μέσα από τον περιδινούμενο ρυθμό του γραπτού λόγου, συμμετέχοντας λέξη προς λέξη στην προσπάθεια αυτού του ανθρώπου να εκπληρώσει την επιθυμία του. Γιατί, όποιο κι αν είναι το λάθος, η προσδοκία επανόρθωσης του δεν είναι υπόθεση ενός μόνον ανθρώπου, αλλά του καθενός. Η ανθρωπωδία, αυτή η ατελής χιλιετία που δεν τελειώνει και δεν τελειώνεται ποτέ, είναι η μυθοπλαστική και βιοπλαστική αφήγηση αυτής της κοινής, όσο και προσωπικής προσδοκίας.

Δημήτρης Δημητριάδης

Γεννήθηκε το 1944 στην Θεσσαλονίκη. Σπούδασε θέατρο και κινηματογράφο στις Βρυξέλλες στο Εθνικό Ινστιτούτο Τεχνών Θεάματος (INSAS), με υποτροφία του βελγικού κράτους, από το 1963 μέχρι το 1968. Εκεί έγραψε το πρώτο θεατρικό του έργο στα γαλλικά το 1966, «Η τιμή της ανταρσίας στην μαύρη αγορά», το οποίο ανέβηκε στο Παρίσι λίγο μετά τα γεγονότα του Μάη του '68, στο Théâtre de la Commune d'Aubervilliers, από τον κορυφαίο Γάλλο σκηνοθέτη Patrice Chéreau, με τον ίδιο τον Chéreau να ερμηνεύει τον βασιλιά του έργου.

Το 1978 εκδόθηκε το «Πεθαίνω σα χώρα», το πρώτο του πεζογράφημα, παραμένοντας μέχρι σήμερα ένα κείμενο-ορόσημο για τον ελληνικό νεωτερισμό. Το 1980 εκδόθηκε η ποιητική ενότητα «Κατάλογοι 1-4» και το 1983 το θεατρικό του έργο «Η Νέα Εκκλησία του Αίματος». Ακολούθησαν «Η Ανάθεση», «Η Ανθρωπωδία», «Προοίμιο σε μια χιλιετία» (πεζογράφημα, 1986), «Κατάλογοι 5-8» (ποιητική ενότητα, 1986), «Το Ύψωμα» (θεατρικό έργο, 1990), «Η Άγνωστη Αρμονία του Άλλου Αιώνα» (θεατρικό έργο, 1992), «Κατάλογοι 9», «Οι Ορισμοί»

(ποιητική ενότητα, 1994), «Η Αρχή της Ζωής» (1995, θεατρικό έργο που ανέβηκε την ίδια χρονιά από τον Στέφανο Λαζαρίδη στο Θέατρο του Νότου), «Λήθη και άλλοι τέσσερεις μονόλογοι» (2000, ο μονόλογος «Λήθη» ανέβηκε το 1998 στο Παρίσι, στο Petit-Odeon, από τον Jean Christophe Bailly, το 2001 στο Theatre de Bobigny από την Anne Dimitriadis και το 2002 στο θέατρο Άπτις από τον Θόδωρο Τερζόπουλο), «Η ζάλη των ζώων πριν την σφαγή» (2000, θεατρικό έργο που ανέβηκε στο Θέατρο του Νότου από τον Γιάννη Χουβαρδά και κυκλοφόρησε το 2002 σε γαλλική μετάφραση από τις εκδόσεις Les Solitaires Intempestifs) και «Κατάλογοι 10-12» (ποιητική ενότητα, 2002).

Το 2003 παρουσιάστηκε στο Theatre du Rond-Point, στο Παρίσι, σε σκηνοθεσία του Γιάννη Κόκκου, το «Πεθαίνω σα χώρα» και «Η ζάλη των ζώων πριν την σφαγή». Την ίδια χρονιά το θεατρικό έργο «Διαδικασίες Διακανονισμού Διαφορών» κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Ανατολικός» και ανέβηκε στον Εξώστη του Θεάτρου του Νότου σε σκηνοθεσία του Γιώργου Λάνθιμου. Το 2003 οι τόμοι 1 και 7 του έργου «Η Ανθρωπωδία: Μια ατελής χιλιετία» βραβεύτηκαν με το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος. Το 2010, ο Δημητριάδης ήταν το τιμώμενο πρόσωπο στο περίφημο παρισινό θέατρο Odéon-Théâtre de l'Europe, το οποίο, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Olivier Py, τον αναγόρευσε Σύγχρονο Ευρωπαίο Συγγραφέα της Χρονιάς. Στο πλαίσιο του αφιερώματος παρουσιάστηκαν το «Πεθαίνω σαν χώρα», σε σκηνοθεσία του Μιχαήλ Μαρμαρινού, «Η ζάλη των ζώων πριν τη σφαγή» σε σκηνοθεσία Caterina Gozzi και δόθηκε η πρεμιέρα του (ανέκδοτου τότε ακόμη στα ελληνικά) έργου «Ο κυκλισμός του τετραγώνου» σε σκηνοθεσία Giorgio Barberio Corsetti (παγκόσμια πρεμιέρα).

Τον Οκτώβριο 2011 του απονεμήθηκε το μετάλλιο Chevalier dans l'ordre des Arts et des Lettres. Η απονομή έγινε, μετά από απόφαση του τότε υπουργού Πολιτισμού της Γαλλίας Frédéric Mitterand, στο Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, από τον Γάλλο πρέσβη Christophe Farnaud.

Επίσης, από το 2021 ανήκει στο διοικητικό συμβούλιο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Τα τελευταία χρόνια ο Δημητριάδης έχει επενδύσει σε σεμινάρια με νέους συγγραφείς, ηθοποιούς και σκηνοθέτες ακολουθώντας την εσωτερική ανάγκη του για έμπνευση, ενθουσιασμό και επικοινωνία με την νεότερη γενιά.

Τέλος, να σημειωθεί πως από το 1971, ο Δημήτρης Δημητριάδης ασχολείται επαγγελματικά και με τη μετάφραση. Μετέφρασε έργα των: Maurice Blanchot, Jean Genet, Georges Bataille, Gerard de Nerval, Honore de Balzac, Witold Gombrowicz, Bernard-Marie Koltes, Tennessee Williams, Moliere, William Shakespeare, Ευριπίδη και Αισχύλου.

Το νομικό καθεστώς λειτουργίας του θεσμού των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων καθορίζεται από την παράγραφο 2, του άρθρου 1 του Νόμου 2557/1997 (ΦΕΚ Α' 271/24-12-1997) περί Θεσμών, Μέτρων και Δράσεων Πολιτιστικής Ανάπτυξης.

01002712412970036

9361

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 271

24 Δεκεμβρίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2557

Θεσμοί, μέτρα και διαδικασίες πολιτιστικής ανάπτυξης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Εθνική πολιτική βιβλίου - Λογοτεχνικά βραβεία
και συνοφή ζητήματα

1. Το Υπουργείο Πολιτισμού στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του για την ανάπτυξη και προβολή των Ελληνικών Γραμμάτων μεριμνά σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και κάθε άλλο συναρμόδιο κρατικό ή άλλο φορέα για την προώθηση και διάδοση του βιβλίου και την ενίσχυση της δραστηριότητας βιβλιοθηκών και άλλων φορέων που προάγουν τους σκοπούς αυτούς. Το Υπουργείο Πολιτισμού διατυπώνει και εφαρμόζει τη γενική πολιτική βιβλίου σε συνεργασία με τους συναρμόδιους για τα θέματα αυτά φορείς και συντονίζει την πολιτική των συναρμόδιων φορέων.

2 α. Το Υπουργείο Πολιτισμού μεριμνά για την προβολή και διάδοση της ελληνικής λογοτεχνίας και την ενίσχυση των Ελλήνων πνευματικών δημιουργών με τη βράβευση έργων ελληνικής λογοτεχνίας και μεταφράσεων έργων τόσο ξένης λογοτεχνίας στην ελληνική γλώσσα, όσο και έργων ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα, καθώς και με τη βράβευση συγγραφέων για το σύνολο του έργου τους.

β. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού απονέμονται τα ακόλουθα επίσημα βραβεία

α. Λογοτεχνίας:

- 1) Βραβείο Μυθιστορημάτων
- 2) Βραβείο Διηγήματος
- 3) Βραβείο Ποίησης

β. Λογοτεχνικής Μετάφρασης:

- 1) Βραβείο Μετάφρασης έργου ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα
- 2) Βραβείο Μετάφρασης έργου ξένης λογοτεχνίας σε ελληνική γλώσσα

γ. Δοκιμίου - Μαρτυρίας:

- 1) Βραβείο Δοκιμίου - Κριτικής
- 2) Βραβείο Μαρτυρίας - Βιογραφίας - Χρονικού - Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας

δ. Παιδικού Βιβλίου:

- 1) Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου
- 2) Βραβείο Εικονογράφησης Παιδικού Βιβλίου
- 3) Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων για τα παιδιά

Τα παραπάνω βραβεία απονέμονται κάθε χρόνο σε συγγραφείς που τα βιβλία τους έχουν εκδοθεί κατά το προηγούμενο έτος (1η Ιανουαρίου - 31η Δεκεμβρίου) και έχουν κατατεθεί μέχρι την 31η Ιανουαρίου του χρόνου κατά τον οποίο πραγματοποιείται η κρίση στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας. Τα βραβεία απονέμονται ανεξάρτητα από προηγούμενη βράβευση του συγγραφέα των βιβλίων. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει για κάποια κατηγορία βραβείων βιβλίο που, κατά την κρίση της επιτροπής, να μπορεί να προσταθεί για βράβευση, το βραβείο της κατηγορίας αυτής μπορεί να μην απονεμεύεται.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, απονέμεται κάθε χρόνο μεγάλο βραβείο λογοτεχνίας σε συγγραφείς με σημαντική προσφορά στα γράμματα για το σύνολο του έργου τους, ανεξάρτητα από προηγούμενη βράβευση τους.

δ. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού καθορίζονται τα χρηματικά ποσά των βραβείων. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο αριθμός των αντιτύπων των βραβευσμένων βιβλίων που αγοράζονται και διανέμονται σε τμήματα νεοελληνικών σπουδών σχολών του εξωτερικού και του εσωτερικού ή και σε άλλες βιβλιοθήκες, καθώς και το ύψος του ποσού που χορηγείται στο βραβευμένο συγγραφέα για τη μετάφραση του βραβευμένου έργου του σε ξένες γλώσσες.